

Muzimbu uacili uasonekele

LUKA

Citsindikisi

Muzimbu ua Luka, unapu umo ua mikanda iuana ya Mulitavasano Lialihia uje ulumbununa vuyoye vua Yesu Kilistu. Umo na umo ua mikanda eyi vaitumbula nguavo “muzimbu.” kulumbununa nguavo “mizimbu ya cili.” Vaisonekele hanima ya kutsa kua Yesu kuli Mateu, Mako, Luka na Iuano. Luka kasonekele lika vimpande via vuyoye vua Yesu, vuno honi ua sonekele naua na vilinga vivalingile va ndongisi va Yesu hanima ya kutsa na kusanguka cendi, uavisonekele mu mukanda ua Vilinga via Tunganda. Naumo uahi atantekeya ntsimbu vene Muzimbu ua Luka vausonekele cipue ku vausonekelele, vuno honi vavengi vakakulilongesa cikuma valivuasana nguavo kumoneka vausonekele mu muaka ua 70 AD. Mukanda ua Luka vausonekele kuli ikeye Luka ou naua uapuile ndotolo. Mucifua mua u sonekelelemo nomu muanalikuaseselamo muyati cimonesa nguavo uapuile yala uakulilongesa cikuma. Luka uatondele kulumbununa muacili, kuhandeka vilinga omo mu vialingiuilemo, linga vakuavo vauaneneho vukuasi omo vautanda (Luka 1: 1-3). Kapuile ka Yunda (Makolose 4: 10-14) kaha uasonekele linga nava keti ma Yunda vovuisise. Eci camoneka hakutoka to muana lumbunuinamo cisemua ca ma Yunda (Luka 1:

8). Muzimbu ua Luka ua lifu cikuma na mikanda ya Mateu na Mako, omuo ilumbununa viuma vimo via kulifua. Hamikanda itatu eyi, Luka ikeye lika yana handekaho cikuma ha kusemuka kua Iuano mu kakumbuitika. Luka nahandeka naua ha lukonekelo (Kapetulu 3: 3, 11:4, 17: 3-4, 23:34, 24:47) na lilombelo (3: 21, 5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32).

Muanatumbikilamo mukanda muvuihi:

Cinimbu 1: 1-4, Luka ahandeka ha Muzimbu uendi na kulumbununa vika linga ausoneke. Kaha alumbununa kusemuka kua Yesu nomu muva muvuaaheselele cipangi cendi (1:5;4:13).

Kaha mutambela ua kama uoshe ua Muzimbu (4:14; 21:38), Luka ahandeka ha vipangi vije Yesu ualingile, cikumani ha vikomouesa via lingile na viuma via longesele.

Mukumanesa, havinimbu via kumanesela vivali (22-24), hali nakulumbununa omo Yesu muatsile, muva mutsindile, nomu muasangukile kuvatsi.

Majui akulivanga

¹ Vantu vavengi vanesekele kusoneka vukaleho vua viuma vije vialishulisilile hhakati ketu.

² Vantu vamo vamuene vukaleho vua viuma evi hume hambangelo. Vapangelele Njambi mukulekesa vantu Muzimbu uendi. Vantu ava vahanene vimpande vije viapangahalele kuli yetu.

³ Nankuma, nange njinayongola nguange njapande kukusonenavio yove mukuluntu

Telefilo muvialikavelele, omuo njinavivuisisa vioshe hume havia putukilile.

⁴ Njapanga evi linga utantekeye vusunga vucili vua viuma vije vivakulongesele.

Vambulula kusemuka kua Iuano Muka kumbuitika

⁵ Ha matangua a Helonde, muene ua Nganda ya Yundeya, kuakele kasasendote lizina liendi Zakaliya, ua kumuyati ua tusasendote va Aviya. Lizina lia mpuevo yendi liapuile Elizaveta, nendi naua uapuile uaku ntanga ya Alone.

⁶ Voshe vapuile vaka vusunga ku mesho a Njambi, vendele muacili na kuononoka Mashiko oshe a Muene Njambi.

⁷ Vuno honi vakevo kuvakele na muana omuo Elizaveta uapuile ntsimpi, kaha voshe vavali vapuile vakulukazi.

⁸ Ha litangua limo Zakaliya uakele nakupanga vipangi viendi via vusasendote mu njivo ya Muene Njambi, omuo yapuile ntsimbu yendi yahete ya kupanga.

⁹ Ngue kucilika civakavele tusasendote, Zakaliya vamuhanguile hakuta nkela linga akovele Kumutambele Uakulela cikuma mu njivo ya Muene Njambi nakutsimika insense ha mutula.

¹⁰ Ha ntsimbu Zakaliya uakele na kutsimika insense, civunga ca vantu vakele hambanza na kulombela,

¹¹ kaha kuamusholokelele kangelo ka Muene Njambi, uemanene kucilio ca mutula uakutsimikila insense.

¹² Omo Zakaliya uamumuene uaniangumukile, kaha uovuile liova.

¹³ Vuno honi Kangelo uahandekela kuli ikeye nguendi, “Keti uvue liova Zakaliya! Njambi novu lilombelo liove. Mpuevo yove Elizaveta akakusemena muana ua yala, kaha ukamuluka lizina liendi Iuano.

¹⁴ Ukavuahelela na kujolela, kaha vavengi vakalisamba ha kusemuka cendi!

¹⁵ Ou muana akapua uakama ku mesho a Muene Njambi. Kakanu viniu cipue viuma viakushasha vije vipendesa. Hume kanda asemuke na ha kusemuka cendi Cimbembesi ca Kulela cika mutuamenena.

¹⁶ Kaha akahiluisila vantu vavengi va Isaleli kuli Muene Njambi yavo.

¹⁷ Akaya kulutue lua Muene, ngue ku nzili na cifua ca vilinga via Eliya kananguizi ua Njambi. Akahiluisa vaishavo na vana vavo hamolika. Akatengulula vaka kuhona kuononoka na kuvahiluisila naua kungila yakuyongola ngue vaka vusunga. Akavuahelela vualumo vantu linga vavandamene Muene.”

¹⁸ Kaha Zakaliya uehuile kangelo nguendi, “Njikatantekeya vatihoni nga cuma eci mucikapua? Omuo yange njinakolo laja, kaha naua mpuevo yange nakolo laja.”

¹⁹ Kaha kangelo uamukumbuluile nguendi, “Yange Ngambiliyele njinimana ku mesho a Njambi. Nanjitumu kuhandeka nove nakukunehela muzimbu ou uacili.

²⁰ Tolilila honi ukapua u kaveveve omuo kuua kulahелеle mezi ange, aje akapua a vusunga omonsimbuzi yauo ikaheta. Ukaholoka kuluu noho litangua lije likulaheso liange kuli yove likapua lia vusunga.”

21 Vantu vavandamena Zakaliya hambanza kaha valikomokelele cikuma omo uasimbuile cikuma mu Njivo ya Muene Njambi.

22 Omo Zakaliya uatuhukilemo kasele kuhandeka kuli vakevo. Kaha hakuhona kuhandeka lizi limo, uapangesele vitantekeyeso na mavoko endi, kaha vantu vakele hambanza vatantekeyele nguavo namono cimona mu Njivo ya Muene Njambi.

23 Zakaliya omo uamanesele vipangi viendi mu Njivo ya Muene Njambi, kaha uahilukile kunjivo yendi.

24 Munima yevi mpuevo yendi Elizaveta uakele na lizimo, uakele mu njivo vingonde vitanu.

25 Kaha Elizaveta uahandekela nguendi, "Hakukotoka Muene Njambi nanjimuesa kavumbi, nanjhumisa shuamua ku mesho a vantu."

Kangelo Ngambiliyele ambulula kusemuka kua Yesu

26 Omo Elizaveta uakele na vingonde vitanu na imo via lizimo, Njambi uatumine kangelo Ngambiliyele aye ku Nazaleta mu nganda ya Ngalileya.

27 Kangelo uakele na lizi kuli muana mpuevo umo kanda alimone na yala lizina liendi Maliya. Uje uapuile uakulama kuli yala lizina liendi Yosefa, uaku ntanga ya muene Ndaviti.

28 Kaha kangelo uezile kuli Maliya uamumenekela na kuhandekela nguendi, "Muene hali nove, kaha nakukuisula cikuma!"

29 Maliya uakele na citanga ha lizi lije lia-handekele kangelo, uasinganiekele mu mutima uendi nguendi, “Majui aua analumbunuka vika?”

30 Kaha kangelo uahandekele kuli ikeye nguendi, “Keti uvue liova Maliya, omuo unauana kavumbi kuli Njambi.

31 Tala, ukakala na lizimo, kaha ukasema muana ua yala, ukamuluka lizina liendi Yesu.

32 Ou muana akapua uakama, kaha vakamutumbula Muna Njambi ua helu lia vioshe. Kaha Muene Njambi akamupuisa muene, ngue mua-puile kukuyendi Ndaviti.

33 Kaha akapua muene ua miyati ya Yakomba kumiaka yoshe, na vumuene vuendi kuvukahulu!”

34 Kaha Maliya uahandekele kuli kangelo nguendi, “Eci cikapua vati? Omuo yange njimuana mpuevo uje kanda alimone na yala.”

35 Kaha kangelo uamukumbuluile nguendi, “Cimbembesi ca Kulela cikeja hali yove, na nzili ya Njambi Uakuhiana ikakufuika. Nankuma, ha cuma eci uje muana Uakulela vakamutumbula Muna Njambi.

36 Tala! Munanoko Elizaveta na ikeye nemita muana ua yala muvukuluntu vuendi. Kaha ino inapu ngonde ya mucitanu na imo ya lizimo liendi cipue vene vamutumbuile nguavo ntsimpi.

37 Omuo cuma nacimo cahi cahona Njambi kulinga.”

38 Kaha Maliya uakumbuluile kangelo nguendi, “Yange njinapu njingamba ya Muene Njambi, cilingiue kuli yange ngue munahandekela.” Kaha munima yevi kangelo uamusezele.

Maliya Ameneka Elizaveta

³⁹ Hanima ya matangua amandende, Maliya ualivuaheselele na kuya ku mbonge ya mu minkinda ya mu nganda ya Yundeya.

⁴⁰ Omo uahete kaha uakovelele mu njivo ya Zakaliya, kaha uahinduisile Elizaveta.

⁴¹ Omo Elizaveta uovuile kuhinduisa ca Maliya, kaha kakeke uaniangumukile muzimo liendi. Kaha Elizaveta uashulile na Cimbembesi ca Kulela,

⁴² kaha uahandeketeke na lizi liakama nguendi, “Yove uakukuisula hhakati ka vampuevo voshe, nakuisuliua muana uje iukasema!”

⁴³ Omuo vikahoni cuma cakama eci cilingiua kuli yange, ngeci vaina ya Muene yange veje kuli yange?

⁴⁴ Tala! Omo vene njovuile lizi liakuhinduisa kuove, haje vene kakeke muzimo liange uaniangumukile na kujolela.

⁴⁵ Yove uuakukuisula omuo uakutsiliela ngeci lizi lia Muene Njambi kuli yove likapua lia vusunga!

Muaso ua vishangala ua Maliya

⁴⁶ Maliya uahandeketeke nguendi, “Mutima uange ushangazala vukama vua Muene Njambi,

⁴⁷ Muono uange unavuahesela omuo Njambi Muyoyesi uange,

⁴⁸ Omuo nanuka yange ngamba yendi uamundende! Kuhuma hano nakuya kulutue, vantu voshe vakanjitumbula nguavo njimukakuvezika,

- 49 Omuo Njambi muka nzili yoshe nanjilingila viakama. Lizina liendi lia kulela.
- 50 Ikeye akamuesa cikeketima kuli voshe vamusimimika, kuhuma kucisemua cimo kutuala ku cisemua cikuavo.
- 51 Ikeye nolola livoko liendi lia nzili, nashandula vaka viyongola via kulihalesa.
- 52 Nahumisa vamiene vakama ha matanda avo, kaha nahaka vaje vavandende kuvukama.
- 53 Nalisa vaje vali na njala na viakulia viacili, kaha vaka kufuka navasheke mavoko voko.
- 54 Ikeye naniungu likulaheso lije lia lingile na vakuluntu vetu, kaha neja nakukuasa ngamba yendi Isaleli.
- 55 Nanuka kumuesa cikeketima kuli Avilahama naku vikota viendi vioshe ku miaka yoshe!"
- 56 Kaha Maliya uasikamene na Elizaveta vingote vitatu, kaha uahilukile kuimbo liavo.

Kusemuka kua Iuano muka kumbuitika

57 Ntsimbu ya Elizaveta yakutota yahete kaha uapapele muana uayala.

58 Vandambo na vavushoko vendi vovuile muje Muene Njambi muanamumuesa ngozi yakama, kaha voshe vavuahelelele hamo nendi.

59 Kaha ha litangua lia mucitanu na atatu, vezile nakutuhula muana ku mukanda, vatondele kumuhindula ishe Zakaliya.

60 Vuno honi vaina vahandekete nguavo, "houe! Mulukeni Iuano."

61 Vamukumbuluile nguavo, "Kukuesi kavushoko kove ivaluka lizina eli!"

⁶² Kaha vaniatele ishe na kulinga vitantekeyeso na mavoko avo ku muihula nguavo, “Lizina muka utonda kuluka munove?”

⁶³ Kaha Zakaliya ualombele citale asonekeho, omo vacinehele uasonekeleho nguendi, “Lizina liendi Iuano.” Kaha voshe vali komokelele cikuma!

⁶⁴ Ha ntsimbu ijevene Zakaliya uasele kuhandeka naua, kaha uaputukile kushangazala Njambi.

⁶⁵ Vandambo voshe vakele na liova, kaha muzimbu ua uatsimanene ku mutambela uoshe ua minkinda mu nganda ya Yundeya.

⁶⁶ Voshe vaje vovuile muzimbu ou vasinganiekeleho, kaha valihozuele nguavo, “Ou kanike akafua vati?” Omuo casholokele muacili ngeci nzili ya Muene Njambi yakele hali ikeye.

Muaso ua Zakaliya

⁶⁷ Ishe ya Iuano, Zakaliya, uashulile na Cimbesi ca kulela, kaha uahandekele vimpande vije Njambi uamusholuelele nguendi,

⁶⁸ “Kalemeso kuli Muene Njambi ya Isaleli! Neja nakukuasa vantu vendi na kuvapatula.

⁶⁹ Natuhana muyoyesi ua nzili, mutekulu ua ngamba yendi Ndaviti.

⁷⁰ Uakulahesele laja muli tunanguizi va Njambi vendi va kulela

⁷¹ linga vakatuamene ku nzili ya vitozi vetu voshe vaje vatuzinda.

⁷² Ualingile eci kumuesa cikeketima kuli vakukulula vetu na kushulisilila litavasano liendi lia kulela.

⁷³ Eci cikeco cisingo cije ca lisingile na cisemi cetu Avilahama.

⁷⁴ Uakulahesele kutuohiela ku mavoko avitozi vetu, linga tukamupangele cakuhona liova,

⁷⁵ linga tupue vakulela na vaka vusunga ku mesho endi ku matangua oshe a muono uetu.

⁷⁶ “Kaha yove munange, vakakutumbula kananguizi ka Njambi uahelu lia vioshe. Kaha ukatuama kulutue lua Muene muku vuahesa ngila yendi,

⁷⁷ nakuleka vantu vendi ngeci vakavovola haku vakonekela ku vupi vuavo.

⁷⁸ Omuo Njambi yetu uakala na cikeketima cakama akatumenekela ngue litangua lituhuka kuhuminina kuilu.

⁷⁹ Akatuila ceke kuli voshe vaje vanatumama mu milima na mucimbembe ca kutsa, nakutu-amenena mikono yetu mu ngila ya ciyulo.”

⁸⁰ Iuano ukolele mu muvila na mu Cimbembesi. Uakele mu mpambo noho litangua liendi lia kulisholola lia hete ku vantu va Isaleli.

2

Kusemuka kua Yesu (Mateu1:18-25)

¹ Capuile ngacije ha ntsimbu ije, kuli Sezale Angushitu kua humine lizi lia kushika, linga va-sonekese voshe vantu mu vumuene vua Maloma.

² Eci kusoneka cije ca katete civa lingile omo Kiliniu uapuile nguvulu ua Silia.

³ Kaha voshe vaile ku membo avo, va kava-sonekeleko.

⁴ Kaha Yosefa uahumine ku mbonge ya Nazaleta mu nganda ya Ngalileya, uaile ku mbonge ya

Mbeteheha mu Yundeya ku limbo lia semukilile Muene Ndaviti, muomu uapuile muka muyati ua Ndaviti.

⁵ Uaile nakumusoneka hamo na Maliya uje ya lamene ikeye, uje uakele na lizimo.

⁶ Capuile ngacije omo vakele kuje matangua endi a kutota a hete.

⁷ Kaha uapapele munendi ua ntuatua ua yala, kaha ua muzengelele ha ntanga, kaha uamu hakele mu cikasa ca kulila vangombe muomu kukuakele cihela cavo cakukala.

Tungelo vasholoka kuli Tuniungi

⁸ Ku mutambela uje vene kuakele tuniungi mucana, vakelenakuniuka vampanga vavo vutsiki.

⁹ Kangelo ua Muene uasholokele kuli vakevo, kaha vumpau vua Muene vuatuile ceke hhakati kavo. Vovuile liova liakama cikuma.

¹⁰ Kangelo uahandেকে kuli vakevo nguendi, “Keti muvue liova! Omo njinaneha Muzimbu Uacili kuli yeni, uje ukaneha kujolela cakama kuli vantu voshe.

¹¹ Vutsiki vunovene mu mbonge ya Ndaviti munasemuka Muyoyesi ueni, ikeye Kilistu Muene!

¹² Kaha eci cikapua cizivukiso ceni, mukauana kakeke vanamuzengela ha vintanga vana mulangeka mu cikasa caku lila vangombe.”

¹³ Hajevene kuasholokele civunga cakama ca masualale ca tungelo va muilu vemanene hamo na kangelo uje uanehele muzimbu, vembile na kulemesa Njambi nguavo,

¹⁴ “Vumpau kuli Njambi ua muilu,
ciyulo cikale hano ha mavu kuli vantu vaje valema!”

¹⁵ Omo tungelo vahilukile muilu kuhuma kuli tuniungi, kaha tuniungi valihandekesele umo na mukuavo nguavo, “Tuyeni honi ku MbeteHEMA linga tuka mone eci cuma cinalingiuako, cije cana tusholuela Muene.”

¹⁶ Nankuma, vaile hajevene vuasi vuasi vakauanene Maliya na Yosefa na kakeke vana mulangeka mucikasa caku lila vangombe.

¹⁷ Omo tuniungi vamumuene, vambuluile mezi aje avalekele kangelo hali kakeke.

¹⁸ Kaha voshe vaje vovuile valikomokelele ha viuma vije vivahandekesele tuniungi.

¹⁹ Vuno honi Maliya uaniungile mezi oshe aje naku uayongola mu mutima uendi.

²⁰ Kaha tuniungi vahilukile na kushangazala na kulemesa Njambi ha viuma vioshe voviule, na vije vamuene. Viuma vioshe vialingiuile ngue vene muje muavalekele kangelo.

Yesu vamuluka lizina

²¹ Omo kunahiti matangua atanu na atatu, omo ntsimbu yahete yakutuhula kakeke ku mukanda, kaha vamulukile lizina liendi Yesu, lizina lije lia mulukile kangelo ntsimbu kanda amuimite.

Yesu Vamutuala mu Njivo ya Muene Njambi

²² Kaha omo matangua apuilemo akulilelesa, Yosefa na Maliya valingile ngue ku Lishiko lia Mosesa. Nankuma, vatualele kanike ku Yelusalema linga vaka mukundike kuli Muene Njambi,

²³ ngue muvanasoneka mu Lishiko lia Muene Njambi, “Muana uoshe ua ntuatua ua yala vaka mukundike kuli Muene Njambi.”

²⁴ Mu Lishiko lia Muene Njambi naua lihandeka ngualio visemi vanapande kukombelesa nkombelo ya tute vavali cipue vana va mavembe vavali, eci cikeco civalingile Yosefa na Maliya.

²⁵ Kaha honi kuakele yala umo mu Yelusalema lizina liendi Simoni. Uapuile muka vusunga kaha naua uazangele Njambi, uavandamanene kuovoka kua Isaleli. Cimbembesi cakulela cakele hali ikeye,

²⁶ Kaha vavisholuele kuli ikeye kuli Cimbembesi uakulela kakatsi kuakuhona kumono Kilistu Muene.

²⁷ Simoni ha kumutuamenena kuli Cimbembesi ca kulela, uakovelele mu Njivo ya Muene Njambi. Omo visemi vanehele kakeke Yesu mu Njivo ya Muene Njambi va mulinge ngue ku Lishiko vatumbikile lia Mosesa.

²⁸ Simoni uatambuile kakeke mu mavoko endi, uatsatselele kuli Njambi na kuhandeka nguendi,

²⁹ “Vuavuno Muene Njambi unaniungu likulaheso liove kuli yange,

vuavuno tava yange ngamba yove njije nakukala nove mu ciyulo,

³⁰ omuo mesho ange anamono Muyoyesi iunatumu.

³¹ Vantu voshe vakamono kuamena cije ciunavuahesa.

³² Cikapua ceke cakusholola kuli vaje keti Vayunda,
nakuneha vumpau kuli vantu vove va Isaleli.”

³³ Ishe na vaina vali komokelele hali vije via handekele Simoni hali Yesu.

³⁴ Kaha Simoni uavakuisuile na kuhandeka kuli Maliya vanaye nguendi, “Tala! kakeke ou vamuhanguile kuli Njambi mukunongesa na kuamena vavengi mu Isaleli. Akapua cimueso ca kuhuma kuli Njambi, cije vantu vavengi vaka muluisa.

³⁵ Cimueso cije vantu vavengi cikamuesa viyongola viavo via kushueka. Kaha yove Maliya vusiua vukatuva mutima uove ngue mukuale uakuhomona.”

³⁶ Kuakele umo kananguizi uamukuluntu ua mpuevo ua ntuluue, lizina liendi Ana muna Fanuele uaku muyati ua Ashele. Uashombokele ha miaka itanu na ivali,

³⁷ kaha honi uapuile ntuluue. Uakele na miaka makumi atanu na atatu na miaka iuana. Ikeye kahumine mu njivo ya Muene Njambi, mutania na vutsiki uakele nakulemesa Njambi ha kuliu-mina kulia na kulombela.

³⁸ Ha ntsimbu ijevene uahete kuli Maliya na Yosefa uahanene cikandelela kuli Njambi. uahandekela hali uje muana kuli voshe vaje vavandamenene Njambi mukupatula Yelusalema.

Vahiluka ku Nazaleta

³⁹ Omo Yosefa na Maliya vamanesele vioshe ngue ku Lishiko lia muene Njambi, vahilukile kuimbo liavo ku Nazaleta mu Ngallileya.

⁴⁰ Kaha muana ukolele uakele na nzili. Ukolele mu mana, kaha vikuisulo via Njambi viakele hali ikeye.

Yesu hali mu Njivo ya Muene Njambi ha miaka likumi na ivali

⁴¹ Ha muaka na muaka visemi va Yesu vakele nakuya ku Yelusalema ku Ciuano ca Paseka.

⁴² Omo Yesu uakele na miaka likumi na ivali, kaha vaile nendi ku Yelusalema ku cilika ca ciuano ngue ntsimbu yoshe.

⁴³ Omo matangua aje a ciuano ahuile, kaha vaputukile kuya kuimbo, vuno honi Yesu uasalele munima mu Yelusalema. Visemi vendi kuvatan-tekeyele,

⁴⁴ vayonguele nguavo hamo hali ha cendo, nankuma vendele vungezi vua litangua limo, kaha vaputukile kumutonda hhakati kava vushoko vuavo nava vusamba vavo,

⁴⁵ vuno honi kuva muuanene. Nankuma, vahilukile naua ku Yelusalema na kumutonda.

⁴⁶ Kaha ha litangua lia mu citatu vamuanene mu Njivo ya Muene Njambi, natumama hhakati ka valongisi va mashiko a Njambi, na kuvovuילה naku vehozola vihula.

⁴⁷ Kaha voshe vaje vovuile vali komokelele cikuma mangana endi nakukumbulula cendi.

⁴⁸ Visemi vendi omo vamumuene valikomokelele, kaha vaina vahandekete kuli ikeye nguavo, “Munange, vika unatulingilamo? Tala! Isho nange tunaliniengele na kukutonda cikuma ngeci tukuuane.”

⁴⁹ Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Vika munanjitondela? Nkuma kumuatantekeyele ngueni njinapande kukala mu njivo ya tate ndi?”

⁵⁰ Vuno honi vakevo kuvatantekeyele kulum-bunuka cakukumbulula cendi.

⁵¹ Kaha Yesu uaile navo ku Nazaleta, kaha kuje uatualeleleho kuvononoka. Vaina vaniungile vioshe evi mu mutima uavo.

52 Kaha Yesu ukolele mu muvila, na mu mana, uauanene kavumbi kakama kuli Njambi na vantu.

3

Iuano muka Kumbuitika avuahesa ngila ya Kilistu

(Mateu3:1-12; Mako1:1-8; Iuano1:19-28)

¹ Evi vioshe vialingiuile omo Sezale Timbeliase te hanga aciyula ha miaka likumi na itanu mu vumuene vua Loma. Ha ntsimbu ije Pontiyu Pilato uapuile nguvulu uamu Yundeya, na Helonde uasuanene mu Ngalileya, munaina Filipu uasuanene mu nganda ya Ituleya na nganda ya Talakoniti, Lisaniya uasuanene mu nganda ya Ambilene,

² na Anase na Kayafase vapuile Tusasendote Vakama. Ha ntsimbu ijevene Njambi uahandekele kuli Iuano muna Zakaliya omo uakele mu mpambo.

³ Kaha Iuano uaile ku cihela na cihela ca Ndonga ya Yundau na kuambulula nguendi, “Tengulukeni ku vupi vueni vamimbuitike, kaha Njambi akamisambesa ku vupi vueni.”

⁴ Ngue muvana soneka mu livulu lia Isaya kananguizi ua Njambi nguavo,

“lizi lia umo atambeka mu mpambo nguendi,
‘Vuaheseni tapalo ya Muene Njambi,
sungameseni ngila yendi linga akuhitilemo!

⁵ Vimbongo vioshe vanapande ku viofuela,
minkinda yoshe yakama neyi yaindende
vaka viniekumuna,

na vingila via kuhenga vanapande kuviolola visungame,
na vingila via kuzika vanapande kuvilambesa.

⁶ Vantu voshe vakamona kuamena ca Njambi.’ ”

⁷ Kaha Iuano ualekele vije vivunga via vantu vezile kuli ikeye nakuvambuitika nguendi, “Eni manoka! Iya honi naminangula linga muteue vukalu vua Njambi vuje vuli nakuija?”

⁸ Nga mutonda kuteua kuvukalu vua Njambi lingeni viuma vije vimuesa ngeci munatenguluka ku vupi vueni. Ketu mu lihandekese mu mitima yeni nguenu ‘Tuli na cisemi cetu Avilahama.’ Mua vusunga njimileka nguange Njambi asa kuten-gulula mavue aua naku uapuisa vatekulu va Avilahama!

⁹ Ngimbu vanaihaka laja kumizi ya muti, muti uoshe kuuimi vushuka vua cili vaka uteta nakumbila mu tuhia.”

¹⁰ Vantu vamuihuile nguavo, “Kaha honi tulinga vati?”

¹¹ Uavakumbuluile nguendi, “Ou hali na vikovelo vivali ahaneko cimo uje kesi naco, kaha nou alina via kulia ahaneko vakuavo.”

¹² Vaka kutambula lisimo vezile linga avambuitike, kaha vamuihuile nguavo, “Mulongisi, yetu tunapande kulinga vika?”

¹³ Kaha uavalekele nguendi, “Ketu mukatambule kupulakana omo muvemika.”

¹⁴ Masualale vamo naua vamuihuile nguavo, “Netu naua tunapande kulinga vika?” Kaha uavalekele nguendi, “Ketu muka pukule viuma via vakueni, cipue kuvangela, simpeni na fueto yeni.”

¹⁵ Vantu vakele nalikulahelo lia kuvandamena nguavo Kilistu eja honi, voshe vakele na kulihozola mu mutima yavo hali Iuano nguavo hamo ikeye Kilistu.

¹⁶ Kaha Iuano uahandেকে kuli voshe nguendi, “Njimimbuitika mu mema, vuno honi ouo akeja napu uakama kupulakana yange. Ku njapandele cipue kuzitula mikole ya ha vinkaku viendi. Ik-eye akamimbuitika na Cimbembesi ca kulela na mu tuhia.

¹⁷ Lisehua lili mu livoko liendi, ikeye akapekula na kulelesa muacili vinona vioshe kulijunguilo liendi, kaha tiliku akaitulika mu cishete cendi, vuno honi mujungu uoshe akautsimika na tuhia tuakuhona kuzima!”

¹⁸ Ha kuvasindiya cikuma Iuano uambuluile Muzimbu ua Cili ku vantu.

¹⁹ Naua Iuano uatenukilile muene Helonde, omo Helonde uambate Helondiya mpuevo ya munaina Filipu, kaha naua uamutenukilile omuo ualingile viuma vieka via vipi.

²⁰ Cuma cacipi cikuma ca lingile naua Helonde ca kuhaka Iuano mu kamenga.

*Yesu Vamumbuitika
(Mateu3:13-17; Mako1:9-11)*

²¹ Kaha omo Iuano uakele nakumbuitika vantu voshe na Yesu naua vamumbuitikile. Ha ntsimbu ijevene Yesu omo uakele na kulombela, lili liashokolokele.

²² Kaha Cimbembesi ca kulela ca shulukile hali ikeye mucifua ca livembe. Kaha muilu mua humine lizi ngualio, “Yove munange injazema, njili na kuvuahelela hali yove.”

Vakukuluila va Yesu
(Mateu1:1-17)

²³ Yesu uaputukile kuambulula na kulongesa kucivunga te hali na miaka makumi atatu. Kaha vantu vamu tantekeyele nguavo ikeye muna Yosefa. Yosefa uapuile muna Heli,

²⁴ Heli uapuile muna Matati, Matati uapuile muna Levi, Levi uapuile muna Meleki, Maleki uapuile muna Njanayi, Njanayi uapuile muna Yosefa,

²⁵ Yosefa uapuile muna Matiyasi, Matayasi uapuile muna Amose, Amose uapuile muna Nashumi, Nashumi uapuile muna Eseli, Eseli uapuile muna Nangai,

²⁶ Nangai uapuile muna Maate, Maate uapuile muna Matatiya, Matatiya uapuile muna Seme-hine, Semehine uapuile muna Yoseke, Yoseke uapuile muna Yonda,

²⁷ Yonda uapuile muna Youanane, Youanane uapuile muna Lehesa, Lehesa uapuile muna Zelumbambele, Zelumbambele uapuile muna Sheyaletiyele, Sheyaletiyele uapuile muna Neli.

²⁸ Neli uapuile muna Meleki, Meleki uapuile muna Andi, Andi uapuile muna Kosame, Kosame uapuile muna Elemandame, Elemandame uapuile muna Ele,

²⁹ Ele uapuile muna Yoshiua, Yoshiua uapuile muna Ezazale, Ezazale uapuile muna Yoline, Yoline uapuile muna Matata, Matata uapuile muna Levi,

³⁰ Levi uapuile muna Simioni, Simioni uapuile muna Yunda, Yunda uapuile muna Yosefa, Yosefa uapuile muna Njoname, Njoname uapuile muna

Eliakime,

³¹ Eliakime uapuile muna Meleya, Meleya uapuile muna Mena, Mena uapuile muna Matata, Matata uapuile muna Natane, Natane uapuile muna Ndaviti,

³² Ndaviti uapuile muna Njesi, Njesi uapuile muna Ovende, Ovende uapuile muna Mbouasi, Mbouasi uapuile muna Salemone, Salemone uapuile muna Naheshoni,

³³ Nashone uapuile muna Aminandave, Aminandave uapuile muna Andemine, Andamine uapuile muna Aleni, Aleni uapuile muna Izeloni, Izeloni uapuile muna Peleze, Peleze uapuile muna Yunda,

³⁴ Yunda uapuile muna Yakomba, Yakomba uapuile muna Isake, Iseke uapuile muna Avilahama, Avilahama uapuile muna Tela, Tela uapuile muna Nahole,

³⁵ Nahole ua puile muna Selunge, Selunge uapuile muna Leu, Leu uapuile muna Pelenge, Pelenge uapuile muna Hevele, Hevele uapuile muna shela,

³⁶ Shela uapuile muna Kainane, Kainane uapuile muna Alepakeshande, Alepakeshande uapuile muna Shemi, Shemi uapuile muna Noua, Noua uapuile muna Lameki

³⁷ Lameki uapuile muna Matusela, Matusela uapuile muna Enoki, uapuile muna Njalende, Njalende uapuile muna Maalalele, Maalalele uapuile muna Kenane

³⁸ Kenane uapuile muna Enoshe, Enoshe uapuile muna Sete, Sete uapuile muna Andama, Andama uapuile muna Njambi.

4

Yesu va mueseke
(Mateu4:1-11; Mako1:12-13)

¹ Yesu hakushula na Cimbembesi ca kulela, uahumine ku Ndonga ya Yundau, kaha Cimbembesi camutuamenenene mu mpambo,

² kuje Satana uakamuesekele matangua makumi auana. Ha ntsimbu ije yoshe Yesu kalile nacimo cahi, omo matangua aje ahuile, kaha uovuile njala.

³ Kaha Satana uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Nga u Muna Njambi shika livue eli linga lilihim-pule mbolo.”

⁴ Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, “Vanavisonеka mu Visoneka nguavo, ‘Muntu kasa kuyoya na mbolo lika kuahi.’ ”

⁵ Kaha Satana ualondesele Yesu helu lia munkinda ualaha, kaha uamumuesele muka ntsimbu kakandende vumuene vuoshe vuahano ha mavu.

⁶ Kaha Satana uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Njikakuhana vumuene ovu na vufuko vuoshe vilimo, omuo vanjihanavio, kaha njikavihana kuli uoshe uje injitonda.

⁷ Nga unjilemesa, kaha vioshe evi vikapua viove.”

⁸ Yesu uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Vanavisonеka mu Visoneke nguavo, ‘Ukalemesa Muene Njambi yove, ikeye lika iukapangela!’ ”

⁹ Kaha Satana uamutualele ku Yelusalema, uamuhakele ha kashongua ka njivo ya Muene Njambi, uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Nga u

Muna Njambi, liumbile ha mavu kuhuma kuno kuilu,

¹⁰ omuo vanavisoneka mu Visoneka nguavo, 'Njambi akashika tungelo vendi na kukuniunga.'

¹¹ Kaha vanavisoneka mu Visoneka naua nguavo, 'Vakakukuata, linga viliato viove keti vikatsutsuke ku livue.' "

¹² Vuno honi Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, "Vanavisoneka mu Visoneka nguavo, 'Keti ueseke Muene Njambi yove.' "

¹³ Omo Satana uamanesele kueseka Yesu mu vingila viose, kaha uamusezele noho hakauana ntsimbu ikuavo.

*Yesu aputuka vipangi viendi mu Ngalileya
(Mateu4:12-17; Mako1:14-15)*

¹⁴ Kaha Yesu uahilukile ku Ngalileya, na nzili ya Cimbembesi ca kulela yakele muli ikeye. Kaha muzimbu uendi uatsimanene mu nganda yoshe ya Ngalileya.

¹⁵ Yesu uavalongesele mu vinjivo viavo via malombelo, kaha voshe vamushangazalele.

*Yesu vamuviana mu Nazaleta
(Mateu13:53-58; Mako6:1-6)*

¹⁶ Yesu uaile ku Nazaleta, kuje kuakolelele, kaha uakovelele mu njivo ya malombelo ha litan-gua lia Sapalalo ngue ku cilika cendi. Kaha uemanene na kutanda Visoneka.

¹⁷ Vamuhanene livulu lia sonekele Isaya Kananguizi ua Njambi. Kaha uazengunuine lije livulu liakuzenga, uauanene ha mutambela uje uatondele kutanda. Kaha uatandele nguendi,

18 “Cimbembesi ca Muene Njambi cili muli yange, omuo nanjihangula kuambulula Muzimbu ua Cili kuli vihutu. Nanjitumu kuambulula linga vinzinda vaka vapatule, nakuambulula linga tupuputua vakamone, nakunjituma kupatula vaje vavali nakuyandesa,

19 nakunjituma kuambulula ngeci ntsimbu inahete ya kavumbi ka Muene Njambi ku vantu vendi.”

20 Yesu uazengele lije livulu, ualihanene naua kuli muka kuniunga, kaha uatumamene. Vantu voshe vakele muje mu njivo ya malombelo vamutalele ntooma,

21 kaha uahandekete kuli vakevo nguendi, “Visoneka evi lelo vinapuisamo ku mesho eni, ngue omo munovu vanakele nakulitanda.”

22 Kaha voshe vamushangazalele, valikomokelele ku mezi endi acili aje ahandekete, vahandekete nguavo, “Ou ikeye uje muna Yosefa ndi?”

23 Kaha uahandekete kuli vakevo nguendi, “Mua vusunga mukanjitela cisimo eci nguendi, ‘Ove cimbanda likanguise yove vavenia!’ Cimukalumbununa cikapua nguendi, ‘Yove linga viuma viose muno muimbo liove, vijevene vituovuile viualingile mu Capenama.’

24 Mua vusunga njimileka, naumo uahi kananguizi ua Njambi ivakatava muimbo liendi.

25 Vuno honi muavusunga njimileka mu lifuti lietue lia Isaleli muakele vantuluue vavengi ha matangua a Eliya kananguizi ua Njambi, omo kalunga kanokele miaka itatu na vingonde vitanu na imo naua honi kuakele njala mu lifuti lioshe.

²⁶ Eliya kuvamutumine kuli voshe, vuno honi kuli ntuluue uje keti Kayunda uje uakele mu limbo lia Zelefani kuyehi na mbonge ya Sindone.

²⁷ Kuakele vantu vavengi vakele nakuvavala mbumba mu Isaleli ha ntsimbu ya Elisha kananguizi ua Njambi, vuno honi naumo uahi yakan-guisile kuvanga lika Namane keti Kayunda uaku Silia.”

²⁸ Omo vantu vaje vakele mu njivo ya malombelo vazivile evi, vakele na litoto.

²⁹ Vakatokile, kaha vakokelele Yesu hambaza ya nganda, vamutualele kuntsongo ya munkinda haje ha vatungile nganda yavo. Vatondele ngeci vakamumbile mu cimbongo.

³⁰ Kaha uahitile mukati kavo nakuya.

*Yala muka Cimbembesi ca kujuala
(Mako1:21-28)*

³¹ Yesu uaile ku Kapenama, mbonge ya mu Ngalileya, kuje uakalongesele vantu lia Sapalalo.

³² Vantu voshe vakomokele cikuma kuambulula nguendi, omuo mezi endi akele na nzili.

³³ Kaha mu njivo ya malombelo muakele yala umo uakele na Cimbembesi ca kujuala, catambekele cikuma.

³⁴ “Haa! Yove Yesu uaku Nazaleta utonda kulinga vika kuno netu? Uneja nakutunongesa ndi? Nja kutantekeya yove uapua umo Uakulela ua Njambi!”

³⁵ Kaha honi Yesu uashikile Cimbembesi ca kujuala nguendi, “Kuluu huma muli muntu ou!” Kaha cije Cimbembesi ca kujuala cauisilile uje yala ha mavu ku mesho avo voshe, kaha ca humine muli ikeye kuakuhona kumuvetuesa.

³⁶ Vantu voshe valikomokelele cikuma vaputukile kulihandekesa umo na mukuavo nguavo, “Majui muka aua? Muntu ou hali na nzili ya kushika vimbembesi via kujuala kaha vimuivuila.”

³⁷ Kaha vialingile vioshe viovuikile mu cihela ca lifuti lije.

*Yesu Akanguisa vantu vavengi
(Mateu8:14-17; Mako1:29-34)*

³⁸ Kaha Yesu uahumine mu njivo ya malombelo uaile ku njivo ya Simoni. Uuanene vainamueno ya Simoni vavavala lisika sika liakama cikuma. Valombele Yesu linga amukangule.

³⁹ Kaha Yesu uaile kuli ikeye nakumukotamena, kaha uashikile lije lisika sika kuhua kaha uakangukile na kuimana nakuputuka kuvapan-gela via kulia.

⁴⁰ Hakulahuka kua litangua, voshe vaje vakele na mishongo yakuli sezaseza vavanehele kuli Yesu, voshe uavahakele mavoko na kuvangan-guisa.

⁴¹ Kaha vimbembesi via kujuala naua via huminemo mu vantu vavengi na kutambeka nguavio, “Yove u Muna Njambi!” Vuno honi ikeye uashikile vimbembesi via kujuala ngeci keti vihandeka nacimo cahi naua, omuo vikevivo viamutantekeyele nguavio ikeye Kilistu.

*Yesu Ambulula mu Vinjivo via Malombelo
(Mako1:35-39)*

⁴² Omo kuacele Yesu uatuhukile, nakuya kuali kaliendi lika. Vantu vaputukile kumutondezeka,

omo vamuuanene vatondele kumuvindika ngeci keti ahume kuli vakevo.

⁴³ Vuno honi uahandekela kuli vakevo nguendi, “Njapande kuambulula Muzimbu Viacili via vumuene vua Njambi mu vimbonge vieka naua, omuo evi vikevo via njitumine kulinga Njambi.”

⁴⁴ Uakele na kuambulula mu vinjivo via malombelo via Njambi viosehe viamu Yundeya.

5

Yesu asana Vandongisi va kulivanga (Mateu4:18-22; Mako1:16-20)

¹ Litangua limo Yesu uemanene ha ntunda ya cisali ca Ngenesaleta te vantu vakele nakulisindika kuya kuli ikeye linga vovue lizi lia Njambi.

² Kaha uamuene mato avali vanaatutika ku mukulo ua cisali. Vaka kuta vatsi vahumine mu mato na kukusha manda avo.

³ Yesu uakovelele mu vuato vumo, vuakele vua Simoni, kaha uamulombe ngeci avusindikile alahako kamandende na hantunda. Yesu uatumamene mu vuato, kaha ualongesele cije civunga.

⁴ Omo Yesu uamanesele kuhandeka, kaha uahandekela kuli Simoni nguendi, “Sindikila vuato haje ha mema a kulova, kaha yove na vakueni teni manda eni linga mujevele vantsi.”

⁵ Simoni uamukumbuile nguendi, “Muene, tunapanga cikuma vutsiki vuosehe vuno honi nakamo tunakuata kahi. Vuno honi omuo uka-handeka ngoco, kaha tuta manda.”

⁶ Kaha omo vate manda vakuate vatsi vavengi cikuma, kaha manda aputukile kutavuka.

⁷ Nankuma, vaniatele vavusamba vavo vakele mu vuato vukuavo veje vaku vakuase. Vezile vashulisile mato oshe na vatsi mukemo vaputukile kuvombela.

⁸ Omo Simoni Petulu uamuene vije vialingiuile, uatsikamene ha mavuli ku mesho a Yesu na kuhandeka nguendi, “Muene, huma kuli yange, omuo yange njimuka vupi!”

⁹ Simoni na vakuavo vali komokelele cikuma ha kumona vatsi vavengi vava kuatele.

¹⁰ Simoni uakele navavusamba vendi vavali mazina avo apuile Yakomba na Iuano vana va Zembendeo, nava kevo naua vali komokele cikuma. Yesu uahandekela kuli Simoni nguendi, “Keti uzive liova, hume hano ukata vantu.”

¹¹ Vatutikile mato avo ku ntunda, vasezele vioshe, kaha vakavele Yesu.

*Yesu akanguisa muka mbumba
(Mateu8:1-4; Mako1:40-45)*

¹² Litangua limo Yesu uakele mu mbonge imo muje muakele yala umo uakele nakuyanda na mushongo ua mbumba. Omo uamuene Yesu, uauile naciha cendi ha mavu amulambelelele nguendi, “Muene, nga utonda, uasa kunjikan-guisa!”

¹³ Yesu uoluele livoko liendi uamukuate uahandekela nguendi, “Njitonda, kanguka!” Hajevene uakangukile.

¹⁴ Yesu uamushikile nguendi, “Keti ulekeko muntu umo cuma eci kuahi, vuno honi ya ukalisholole kuli kasasendote linga vantu voshe

vatantekeye nguavo vakukangula, ambahoni ukakombebele nkombelo ije yashikile Mosesa.”

¹⁵ Vuno honi muzimbu uahali Yesu uakele nakushanduokela kuoshe, kaha vivunga via vantu vezile nakumuivuilila na kuvakanguisa ku mishongo yavo.

¹⁶ Vuno honi Yesu kakengi uakele nakuvaseza nakuya kuali kaliendi lika na kulombela.

*Yesu akanguisa muka kalepa
(Mateu9:1-8; Mako2:1-12)*

¹⁷ Litangua limo omo Yesu uakele nakulongesa, Vafaliseo vamo na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vatumamene kuje, vahumine mu membo a ku Ngalileya na ku Yundeya na ku mbonge yakama ya Yelusalema. Nzili ya Muene Njambi yakele hali Yesu mukukanguisa vantu.

¹⁸ Kaha vamala vamo vanehele yala muka kalepa vamulangeka ha citalatala, vesekele ku-mukovelesa mu njivo linga vamulangeke ku lutue lua Yesu.

¹⁹ Omuo civunga ca vantu, kuvauanene ngila yaku mukovelesela mukati. Nankuma, vamu-tualele helu lia njivo, vatuvile mbengua mu mateya, kaha vamusoselele na citalatala cendi ha mavu mukati ka civunga kulutue lua Yesu.

²⁰ Omo Yesu uavamuene lutsilielo luavo, uahandekete kuli uje yala nguendi, “Kavusamba kange, vipi viove vana visambesa.”

²¹ Valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na Vafaliseo vaputukile kusinganieka nguavo, “Iya ou yala alinakushaula Njambi? Njambi lika ikeye muka kusambuesa vupi!”

²² Yesu uazivukile viyongola viavo, kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Vikahoni mulina kuyonguella viuma via ngacije?”

²³ Cacasi cika, kuhandeka nguange, ‘Vipi viovve vana visambesa,’ indi kuhandeka nguange, ‘Katuka uende?’

²⁴ Njimimuesa linga mutantekeye nguene Muna Muntu hali na nzili hano ha mavu ya kusambuesa vipi.” Kaha uahandekela kuli uje muka kakalepa nguendi, “Njikuleka nguange katuka, ambata citalatala cove, uye ku njivo yove!”

²⁵ Kaha hajevene uakatukile hhakati kavo, uambate citalatala cendi uaile ku njivo nakushangazala Njambi.

²⁶ Kaha voshe valikomokelele cikuma! Vovuile liova, vashangazalele Njambi vahandekela nguavo, “Lelo tunamono viuma via kukomokesa!”

*Yesu asana Levi
(Mateu9:9-13; Mako2:13-17)*

²⁷ Munima yeve, Yesu uatuhukile, kaha uamuene muka kutambula lisimu, lizina liendi Levi, natumama mu njivo yendi ya kutambula lisimu. Kaha Yesu uahandekela kuli ikeye nguendi, “Njikave.”

²⁸ Kaha Levi uakatukile, uasezele viose na kumukava.

²⁹ Kaha Levi calingiuile Yesu ciuano cakama cakulia mu njivo yendi, kaha hhakati kavaje vavalaniene hakele vaka kutambula lisimu na vantu veka vavengi.

³⁰ Vafaliseo vamo na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vaje vakundamene ku mpunga yavo valiniengelele kuli vandongisi

va Yesu. Vehuile nguavo, “Vikahoni mulia na kunua hamo na vaka kutambula lisimu na vaka vupi?”

³¹ Yesu uavakumbuluile nguendi, “Vakangule kuvekutonda cimbanda kuahi, kuvanga vaka kuvavala lika.

³² Ngoco vene yange kunjezile mukusana vantu vaje vanalimono vakevo vavenia nguavo vaka vusunga linga vatenguluke, vuno honi vantu vaje vaka vupi.”

Cihula caha kulikela kulia
(Mateu9:14-17; Mako2:18-22)

³³ Vantu vamo vahandekela kuli Yesu nguavo, “Vandongisi va Iuano vakalikela kulia vintsimbu viavingi na kulombela, na vandongisi va Vafaliseo naua vakalingi cuma cimo, vuno honi vandongisi vove vakali na kunua ntsimbu yoshe.”

³⁴ Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Nkuma yeni mutalelela vangenzi ku ciuano ca vulo linga vaye na njala ndi? Muavusunga vene kuahi! Omo vavenia vulo acili navo kuvapandele kulinga ngacije.

³⁵ Vuno honi litangua likeja omo vakahumisa vavenia vulo hhakati kavo, ambahoni vakalikela kulia.”

³⁶ Yesu uavatelele naua cisimo eci nguendi, “Kuuasa kutavula cikamba ku kazaku kakaha na kucitongela ha kazaku ka laja. Nga ulingamo, kaha utavula kazaku kakaha, cikamba caciha kucilitombola na ntanga yalaja.

³⁷ Naua vene kuvekulongela viniu viavihia mu vinjeke via vilambu vialaja. Nga ulingamo vije

vinjeke via vilambu vitavuka kaha viniu vihitikila muangoco.

³⁸ Vuno honi viniu viavihia vaka vilongela mu vinjeke via vilambu viavihia.

³⁹ Kuuasa kunua viniu viavihia omo unanu laja viniu vialaja. Uhandeka nguove, 'Viniu vialaja viacili.' "

6

*Yesu ikeye Muene ua Litangua lia Sapalalo
(Mateu12:1-8; Mako2:23-28)*

¹ Ha litangua limo lia Sapalalo Yesu na vandongisi vendi vakele nakuhita mu mehia a tiliku. Vandongisi vendi vaputukile kushututozola mitue ya tiliku, vaitsenene mu mavoko avo, kaha valile vinona.

² Kaha Vafaliseo vamo vakele kuje vavehuile nguavo, "Omo vika mulinakulingila evi kuvekulinga ha litangua lia Sapalalo kuya mu Lishiko lia Mosesa?"

³ Yesu uavakumbuluile nguendi, "Nkuma kanda mutande vije vialingile Ndaviti na vaje vakele hamo nendi omo vazivile njala ndi?"

⁴ Uakovelele mu njivo ya Muene Njambi, kasasendote uamuhanene lisesa lia kunona ije mbolo ivakombebelele kuli Njambi, ualile, na kuhanako naua vantu vendi. Mbolo ije kuyapandele ku ilia kuli muntu uoshe kuvanga tusasendote lika."

⁵ Kaha Yesu uamanesele nguendi, "Muna Muntu ikeye Muene ua Litangua lia Sapalalo."

*Yesu akanguisa yala uakusekua livoko
(Mateu12:9-14; Mako3:1-6)*

⁶ Ha litangua lia Sapalalo likuavo Yesu uakovelele mu njivo ya malombelo, kaha ualongesele. Muakele yala umo uakusekua livoko lia cilio.

⁷ Kaha valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na Vafaliseo vamo vatondele kashuilo hali Yesu linga vamu uaneneho mulonga, nankuma, vamu-talele ntoma muyehi yehi linga vamone nga ikeye akanguisa uje muntu ha litangua lia Sapalalo.

⁸ Vuno honi Yesu uazivukile viyongola viavo, kaha uahandekete kuli uje yala uakusekua livoko nguendi, “Katuka uije hano hhakati.” Kaha uje yala uakatukile uemanene mukati.

⁹ Nankuma, Yesu uahandekete kuli vakevo nguendi, “Njimihula nguange, cuma muka vanatutavesa ha Lishiko lietu kucilinga ha litangua lia Sapalalo? Kupanga viacili indi kupanga viavipi? Kuamena muono ua muntu indi kuunongesa?”

¹⁰ Uatalele kuli vakevo voshe noku noku, kaha uahandekete kuli uje yala nguendi, “Olola livoko liove.” Uoluele livoko liendi, kaha liakangukile.

¹¹ Ha cuma eci valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na Vafaliseo vakele na matoto, kaha val-ihandekesele hhakati kavo vivapandele kulinga kuli Yesu.

*Yesu ahangula tunganda likumi na vavali
(Mateu10:1-4; Mako3:13-19)*

¹² Ha ntsimbu ije Yesu ualondele ku munkinda na kulombela, kaha uakele nakulombela vutsiki vuoshe kuli Njambi.

¹³ Omo litangua liatuhukile, kaha uasanene vandongisi vendi linga veje kuli ikeye, kaha

uahanguileho likumi na vavali hhakati kavo, vaje vatumbuile tunganda.

¹⁴ Aua akeuo mazina avo: Simoni uje yalukile Petulu na munaina Anduleo, Yakomba na Iuano, Filipu na Mbatolomeo,

¹⁵ Mateu na Tomasi, Yakomba muna Alufeya, na Simoni (uje ivatumbuile “Zelote.”)

¹⁶ Yundasa muna Yakomba, na Yundasa Sakaliote uje uamuendele vungungu.

Yesu Alongesa na Kukanguisa
(Mateu4:23-25)

¹⁷ Yesu na vandongisi vendi vahumine ku munkinda kaha vemanene ku mutambela uaku jalamanena. Na civunga ceka cakama ca vandongisi vakele kuje nakumuvandamena. Naua civunga cakama ca vantu cahumine ku Yundeya kuoshe na ku Yelusalema, naku vimbonge via ku cikuma ca Tile na ku Sindone.

¹⁸ Vezile nakumuvuilila na kuvakanguisa ku mishongo yavo. Voshe vaje vakele nakuyanda na vimbembesi via kujuala vezile, kaha uavakanguisile.

¹⁹ Kaha civunga coshe ca vantu vesekele ku-mukambeka mavoko, omuo nzili yahumine kuli ikeye na kuvakanguisa voshe.

Vikuisulo na Vinangulo
(Mateu5:1-12)

²⁰ Yesu uatalele vandongisi vendi, kaha uahandekele nguendi,

“Muavezika yeni vaka kuhutua,
omuo Vumuene vua Njambi vunapu vueni!”

²¹ “Muavezika yeni muli na njala vuavuno,

omuo mukakuta!"

"Muavezika yeni mulinakulila vuavuno,
omuo mukajolelela!"

²² "Muavezika omuo vantu vamizinda na kumiviana na kumishaula na kumitumbula nguavo muva vapi, vioshe evi omuo mukavangeya Muna Muntu!"

²³ Joleleni omo eci cilingiua, kineni na kujolela, omuo Njambi namivua hesela cikandelela ceni cakama muilu. Omuo vakuluntu vavo valingile ngacije kuli tunanguizi va Njambi va Njambi.

²⁴ "Vuno honi tuyando kuli yeni munafuku laja, omuo muatambula laja kuyoya kuacili!"

²⁵ "Tuyando tueni yeni munakuta vuavuno, omuo mukaziva njala!"

"Tuyando tueni yeni muli nakujolela,
omuo muka pihilila na kulila!"

²⁶ "Tuyando tueni omuo vantu voshe vali nakumishangazala, omuo vakuluntu vavo valingile ngacije kuli tunanguizi va Njambi va makuli.

Zangeni vitozi veni
(Mateu 5:38-48; 7:12a)

²⁷ "Vuno honi njimileka yeni vaka kunjitolilila nguange, zangeni vitozi veni, lingeni muacili kuli vaje vamizinda,

²⁸ vezikiseni vaje vamisinga, kaha lombeleleni vaje vali nakumiyandesha.

²⁹ Nga muntu akupupa ku litama limo, kaha mutenguluile akupupe ku litama likuavo naua, nga muntu akunieka kazaku kove, muhane naua na cikovelo cove.

³⁰ Muntu uje amilomba muhaneni cuma cije canamilombo, omo muntu ambata cuma cove, kaha keti ucihule naua.

³¹ Viuma vioshe vimutonda ngeci vakueni vamingilevio, mukemuo vene, neni naua valingilenavio.

³² “Nga muzanga lika vaje vamizanga, vika-honi mutambuila vishangalo? Cipue vaka vipi vakazanga vaka kuvazanga!

³³ Nga mulinga lika muacili kuli vaje vakamilingi muacili, vika-honi mutambuila vishangalo? Cipue vaka vupi mukemuo muvakalingi!

³⁴ Nga mukumuisa lika vaje muavandamena ngueni vamihiluisila, vika-honi mutambuila vishangalo? Cipue vaka vupi naua vakalikumuisa, linga vatambule ngue muje muvanahana.

³⁵ Vuno honi zangeni vitozi veni, kaha lingeni muacili kuli vakevo, vakumuiseni vuno honi keti muvandamene ngueni mukavitambula naua. Kaha cikandelela ceni cikapua cakama, mukapua vana va Njambi ua Helu lia Helu. Omuo ikeye akevuila ngozi vaje kuvekumukan-delela na vaje vaka vupi.

³⁶ Pueni vaka cikeketima ngue Ishueni uapua muka cikeketima.

*Kuhisa Vakueni
(Mateu7:1-5)*

³⁷ “Keti muhise, kuteua neni vakamihisa, keti mupaye, kuteua neni vakamipaya, sambeseni, kaha neni vakamisambesa.

³⁸ Haneni, kaha neni vakamihana. Cikapua nge muka kulandesa uje akuhana seteko ya vinona, akaizindangeya nakui niekumuna kaha akashulilisaho cikuma noho ishulisa muvim-bango via cisetekelo na kumuaniana kaha honi akakuhanavio vioshe. Seteko ije museteka nayo vakueni, ikeyo naua vakamiseteka nayo.”

³⁹ Kaha Yesu uavatelele cisimo eci nguendi, “Kapuputua umo kasa kutuamenena kapuputua mukuavo, nga alingamo voshe vavali vakauila mucina.

⁴⁰ Kukuesi ndongisi atuvakana mulongisi uendi vuno honi ndongisi uoshe, omo namanesa kuli-longesa cendi, ikeye naua akapua hamo na mulongisi uendi.

⁴¹ “Vikahoni umona kacishoni kali ha lisho lia mukueni, vuno honi ku uyongola mukambo uli mulisho liove?

⁴² Vatihoni uhandeka na mukueni nguove, ‘Mukuetu, teua njikuhumise kacishoni kali ha lisho liove,’ omo yove uli na mukambo mu lisho liove? Ove muka civembulu! Ha kulivanga humisa mukambo uli mu lisho liove, kaha umone muacili hakuhumisa kacishoni kali ha lisho lia mukueni.

*Muti na Vushuka vuavo
(Mateu7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Muti uacili kuuasa kuima vushuka vuavupi, cipue muti uaupi kuuasa kuima vushuka vuacili.

⁴⁴ Muti uoshe vauzivukila ku vushuka vuauo, omuo kuuasa kuhela vushuka vua mukuyu na mikolovozi ya viniu ku muti ua mambimbo.

⁴⁵ Muntu uacili ikeye muka kusholola viuma via viacili via ku mutima uendi, muntu ua mupi

akasholola viuma viavipi via ku mutima uendi omuo kanua kakahandeka vije viashula mu mutima.

Vaka kutunga vinjivo Vavali
(Mateu7:24-27)

⁴⁶ “Vika munjitumbuila ngueni, ‘Muene, Muene’, vuno honi kumulingi vinjimileka?

⁴⁷ Njimileka cifua cendi uoshe uje eja kuli yange na kuvuilila mezi ange na kuuononoka.

⁴⁸ Napu ngue yala uakutungila njivo yendi, uahindile nakulovesa luvula ha livue. Livazi liezile liapupile kuje ku njivo, vuno honi kuyaningangele, omuo luvula luaije njivo luakele ha livue.

⁴⁹ Vuno honi uoshe aziva mezi ange kuakuhona kuuononoka napu ngue yala uatungile njivo yendi kuakuhona kuhinda luvula. Omo livazi liapupile kuje ku njivo, kaha yasiukile hajevene, kuua kuayo kuapuile kuakupi cikuma!”

7

Lutsilielo lua Mukuluntu ua Loma
(Mateu8:5-13)

¹ Omo Yesu uamanesele kuhandeka viuma vioshe evi ku vantu, kaha uaile ku Kapenama.

² Mu mbonge ije muakele mukuluntu ua masualale va Loma uje uakele na ngamba yendi uaseho cikuma kuli ikeye. Uje muntu uavavalele uatondele kutsa.

³ Omo uje mukuluntu uovuile lutsimo lua Yesu, uatumine vamo vakuluntu va Vayunda kuli ikeye nakumulomba eje mukukanguisa ngamba yendi.

⁴ Vezile kuli Yesu vamulambelelele cikuma nguavo, “Ou yala napande kumukuasa.

⁵ Ikeye uazanga vantu vetu, naua uatutungilile njivo ya malombelo yetu.”

⁶ Yesu uaile navo, vuno honi omo uahete kuyehi na njivo, uje mukuluntu ua masualale uatumine vavusamba vendi kuli Yesu nakumuleka nguavo, “Muene, keti ukaluise mutima uove omuo kucanjipandele yove ukakovele mu njivo yange.

⁷ Ngecivene nange naua kucanjipandele kuheta kuli yove. Handeka lika lizi, kaha ngamba yange akakanguka.

⁸ Njitantekeye eci omuo nange njili muitsi lia nzili yakama, na masualale vali muitsi liange, njishika umo nguange, ‘Ya!’ kaha aya, kaha naua njishika mukuavo nguange, ‘Ija!’ kaha eja. Njibandeka kuli ngamba yange nguange, ‘Linga evi!’ kaha acilinga.”

⁹ Yesu ualikomokelele omo uovuile evi, kaha uatengulukilile kuli cije civunga camukavele, uahandekela nguendi, “Njimileka nguange, nakumo kuahi kunjinuana lutsilieloliakama ngue eli, cipue mu Isaleli luahimo.”

¹⁰ Omo vaje vamala vavatumine vahilukile ku njivo ya uje mukuluntu vaka uanene uje ngamba nakanguka.

Yesu asangula muna ntuluue ua yala

¹¹ Munima yevi Yesu uaile ku mbonge ya Naine, vandongisi vendi na civunga cakama vatumukavele.

¹² Omo ikeye uahete kuyehi na cikolo ca mbonge, kaha vantu vatuhuile civimbi ha

mbanza, uje yala uatsile uapuile muana umolika uaumo ntuluue, kaha civunga cakama cahumine muje mu limbo cakele hamo nauje ntuluue.

¹³ Omo Muene Yesu uamumuene, kaha uamuivuilile cikeketima, kaha uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Keti ulile.”

¹⁴ Ambahoni Yesu uaile uakakuate ku citala tala, kaha vaje tufunde vemanene. Yesu uahandেকে nguendi, “Ove kankalava, njikuleka nguange, hinduka!”

¹⁵ Kaha uje yala uatsile uasangukile uatumamene na kuputuka kuhandeka, kaha Yesu uamuhanene kuli vaina.

¹⁶ Vantu voshe vovuile liova, kaha vashangazalele Njambi, vahandেকে nguavo, “Kananguizi ua Njambi uakama neja kuli yetu na Njambi neja nakuovola vantu vendi!”

¹⁷ Kaha lutsimo olu lua Yesu luashandেকেlele mu Yundeya muoshe na ku vinganda vioshe via kulihata.

Iuano muka kumbuitika atuma vantu vavali kuli Yesu

(Mateu11:2-19)

¹⁸ Omo vandongisi va Iuano vamulekele viuma vioshe evi, kaha uasaneneko vandongisi vendi vavali.

¹⁹ Uavatumine kuli Muene Yesu nakumuihula nguavo, “Yove vene uija? Indi tuvandameneko ueka naua.”

²⁰ Omo vamala vezile kuli Yesu vahandেকেlele nguavo, “Iuano muka kumbuitika natutumu kuli yove nakuihula nga yove uje eja indi tucivandameneko ueka naua.”

²¹ Ha ntsimbu ijevene Yesu uakanguisile vantu vavengi ku kuvavala kuavo, naku mishongo yavo nakuhumisa mahamba na kumuesa tupuputua vavengi.

²² Kaha uatavele vandongisi va Iuano nguendi, “Yemuye mukahandeke kuli Iuano vimunamono nevi vimunevu. Tupuputua vamonu, vilema venda, vaka mbumba vanalele, tusinda matuitui vaziva, vatsi vasanguka, kaha muzimbu uacili vauambulula kuli tuhutu.

²³ Vanavezika vaje kuvakecela lutsilielo luavo muli yange.”

²⁴ Omo vandongisi va Iuano vahilukile, kaha Yesu ualekele cije civunga hali Iuano nguendi, “Omo muaile kuli Iuano mu mpambo muatondele kukamona muntu ua vati? Indi muaile mukumona yala uakufua ngue vishoni via laha viakutepuzoka na mpunzi?

²⁵ Muaile nakumona vika honi? Muntu nazala vuzalo vuasenga ndi? Vantu vakakuzala muacili na kukala muasenga vakakala mu mihela ya muene.

²⁶ Njilekeni muatondele kukamona vikahoni? Muatondele kukamona kananguizi ua Njambi ndi? Eyo, ikeye vene naua ikeye kananguizi ua Njambi uakama.

²⁷ Ou ikeye Iuano uje visoneka vihandeka nguavio, ‘Njikatuma kanganda kange kulutue luove. Akavuahesa ngila yove.’

²⁸ Njimileka nguange, ku vantu voshe vaje vanakeleko, naumo uahi napulaka Iuano. Vuno honi uje uamundende kumaneselela mu vumuene vua Njambi ikeye napulakana Iuano.”

²⁹ Vantu voshe hamo na vaka kutambula lisimo vononokele vusunga vua Njambi, kaha vavam-buitikile kuli Iuano.

³⁰ Vuno honi Vafaliseo na valongisi va Mashiko a Mosesa vavianene vilinga via Njambi hali vakevo, mukemo kuva vambuitikile kuli Iuano.

³¹ Yesu uahandeketele nguendi, “Kuliveya njasa kusetekesa vantu va matangua ano? Vanapu ngue vika?

³² Vakevo vanapu ngue vanike vanatumama kumuhela uakulandesela viuma, kaha valitam-bakana umo na mukuavo, ‘Tunamimbilile miaso ya vushombolua, vuno honi kumuakinine! Tu-amimbilile miaso ya vusiua vuno honi kumua lilile!’

³³ Omo Iuano muka kumbuitika uezile, kalile mbolo cipue kunua viniu, kaha muahandeketele ngueni, ‘Ali na mahamba!’

³⁴ Kaha omo Muna Muntu uezile, ikeye ualile nakunua, kaha muahandeketele ngueni, ‘Talení ou yala! Uapua mukamutupu na kupenda, kaha kavusamba ua vaka kutambula lisimu na vaka vupi!’

³⁵ Ngoco vene mana vana amuesa kupua acili kuvuyoye vua vaje vauakava.”

Mpuevo ua vupi va musambesa

³⁶ Litangua limo umo ua Vafaliseo ualizanga lia Simon ualaniene Yesu kulia nendi, kaha uakovelele mu njivo Yakafaliseo nakutumama ku mesa.

³⁷ Kuakele mpuevo ua mu mbonge ije, uapuile muka vupi. Omo uovuile nguendi Yesu hali na

kulia mu njivo ya Kafaliseo, uanehele kantsazi kacili ka mazi aluengo luacili.

³⁸ Kaha uemanene kunima ya viliato via Yesu, na kulila kaha uaputukile kujulisa viliato via Yesu na misozi yendi, kaha uavihundile navi nkambu viendi naku tsuemba ku viliato viendi, kaha uamutilile mazi kumikono.

³⁹ Omo Kafaliseo uje uamusanene uamuene eci, uahandekete kuli ikeye vavenia nguendi, “Nga ou yala uapuile kananguizi, nge natan-tekeya nacifua muka cou mpuevo na mukuata. Nge natantekeya nguendi uapua muka vupi.”

⁴⁰ Yesu uamulekele nguendi, “njili na cuma cimo njitonda kukuleka.”

Kaha uatavele nguendi, “Cikahoni Mulongisi?”

⁴¹ Yesu uamutilile nguendi, “Kuakele vamala vavali vakumuine vimbongo kuli muka kuku-muisa. Umo uakumuine vimbongo via Siliva vi-akupua vihita vitanu, mukuavo naua uakumuine vimbongo via Siliva makumi atanu.

⁴² Omo vahanouele kuvihiluisa, uava konekelele voshe vavali. Hakati kavo iya uje akamuzanga cikuma?”

⁴³ Simoni uamukumbuluile nguendi, “Njasin-ganieka nguange uje yakonekelele cikuma.”

Kaha Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, “Una yulu muacili.”

⁴⁴ Tala ou mpuevo, kaha lisikanieke yove vavenia. Kaha uatengulukilile kuli mpuevo na kuhandekete kuli Simoni nguendi, “Uamumono ou mpuevo? Njakovelele mu njivo yove, kuuan-jihanene mema akutana ku viliato viange, vuno

honi najulisa viliato viange na misozi yendi na kunjihunda na vinkambu viendi.

⁴⁵ Unahonouele cipue kunjitsuemba, vuno honi kuhuma ntsimbu njakovelele muno mu njivo yove kecelele kutsuemba viliato viange.

⁴⁶ Kuuanjitambuile mukunjitila mazi ku mutue uange, vuno honi ikeye nanjitila mazi aluengo kuviliato viange.

⁴⁷ Njimileka, vanamukonekela vupi vuavuingi mukemo uakala nacizangango cikuma, vuno honi uje vanakonekela movundende, uazanga via vindende.”

⁴⁸ Kaha Yesu uahandekela kuli uje mpuevo nguendi, “Vipi vuove vana vanavikonekela.”

⁴⁹ Kaha vaje vakele nendi ku mesa vaputukile kusinganieka nguavo, “Iya ou, asa kukonekela vipi?”

⁵⁰ Kaha uahandekela kuli mpuevo nguendi, “Lutsilielo luove lua kusambuesa. Ya mu ciyulo.”

8

¹ Hanima yeve, Yesu uakele nakuendangana mu vimbonge na mu membo, nakuambulula muzimbu uacili ua vumuene vua Njambi. Vavandongisi vendi likumi na vavali vaile hamo

² Navampuevo vamo vaile hamo nendi. Yesu uahumisile mahamba muli vakevo na kuvakan-guisa ku mishongo yavo. Umo uavo uapuile Maliya mangandalena muli ikeye uahumisile mahamba atanu na avala.

³ Mukuavo uapuile Njuana mpuevo ya Kuza, mukuluntu uakulama vitenga via mu njivo ya Helonde, Mukuavo uapuile Susana na vakuavo

vavengi. Ava vampuevo vakele nakukuasa Yesu na vandongisi vendi navukuasi vua vimbongo viavo.

*Cisimo ca Muka Kukuva
(Mateu13:1-9; Mako4:1-9)*

⁴ Litangua limo vantu vavengi vezile nakukunguluka amo. Vahumine kuvi mbonge via vingi via kuli sezaseza kua kuivuulila Yesu. Uavatelele cisimo eci:

⁵ Muka kulima uaile na kukuna vimbuto viendi. Omo uakele nakukuna vimbuto viendi, imo yauililile kumukulo ua ngila kaha vantu valiatangeleleho na tuzila vailile.

⁶ Imo yauililile ha mavue kaha omo yamenene, yomine omuo kuya uanene mema.

⁷ Imo ya vimbuto yauililile ha mingonga, ha kukola kuayo vaituvile ku mingonga.

⁸ Vikuavo vimbuto via uililile ha mavu a vuilo, mbuto imo lika ya tuihuile cihita cavimbuto. Kaha Yesu uamanesele kuhandeka nguendi, “Uje uoshe hali na matuitui, azive!”

*Vutumbe vua Visimo
(Mateu13:10-17; Mako4:10-12)*

⁹ Vandongisi va Yesu Kilistu vamuihuile nguavo, Yesu, eci cisimo cilumbununa vika?

¹⁰ Uavakumbuluile nguendi, “Njambi namihangula linga mutantekeye vushueka vua vumuene vuendi, vuno honi kuli vamo njihandeka mu visimo linga, ‘Cipue vamonaa, vuno honi kuvamonesesa, cipue vovua vuno honi kuvovuisisa.’ ”

*Yesu alumbununa cisimo ca muka Kukuva
(Mateu13:18-23; Mako4:13-20)*

¹¹ “Eci cikeco cilumbununa ca cisimo: mbuto ikeyo lizi lia Njambi.

¹² Vimbuto vije via uililile kumukulo ua ngila vili ngue vantu vevua lizi lia Njambi. Kaha satana eja na kuambata lizi mu mitima yavo, linga keti vakulahele na kuyoyesiua.

¹³ Vimbuto viauililile ha mavu a mavue vinapu ngue vantu vaje vatambula lizi nakuvuahelelela omo valivua, vuno honi kuvesi na mizi. Ha ntsimbu ya vieseko vahilukila munima.

¹⁴ Vimbuto viauililile ha mingonga vinapu ngue vantu vaje vevua lizi lia Njambi, vuno honi kulin-ienga, vufuko na senga via vuyoye via vatuvile. Kaha kuviakolele na kuima vushuka.

¹⁵ Vuno honi vimbuto vije via uililile ha mavu acili vinapu ngue vantu vacili vaje vali na mitima yacili, vovua lizi lia Njambi na kuliniunga na kukolesa ngo noho vema vushuka.

*Ndeya ya muintsi lia Liendeko
(Mako4:21-25)*

¹⁶ “Naumo uahi a shuameka ndeya na kuishueka muintsi lia liendeko cipue kuyaka muintsi lia muhela. Vuno honi vaihaka helu lia citumbiko linga uoshe akovela amone ceke.

¹⁷ Vioshe vije vanashueke hano vikajomboloka na vioshe vije via kushueka hano vakavitan-tekeya, na kuvineha ha ceke.

¹⁸ Mukemo muapande kuivuilila muacili kuvi-longesa viange. Vaje vali navimo vakatambula viavingi vuno honi voshe kuvesi nacimo vakaniekaka cipue vije viavindende vivasinganieka nguavo valinavio.”

*Vaina ya Yesu na Vamuanaye
(Mateu12:46-50; Mako3:31-35)*

¹⁹ Kaha vaina ya Yesu na vamuanaye vezile kuli ikeye na kumumona, vuno honi vahonouele kushuena kuli ikeye omuo ya vantu vuingi.

²⁰ Umo ua vantu vaje vakele kuje uamulekele nguendi, "Vanoko na vamuanoko vanemana hambanza, vatonda ku kumona."

²¹ Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vanana na vamuanetu vaje vaziva mezi a Njambi na kuakavangeya."

*Yesu aholuesa Linkimba liakama
(Mateu8:23-27; Mako4:35-41)*

²² Litangua limo Yesu uakovelele mu vuato na vandongisi vendi kaha uahandekile nguendi, "Tuyeni musinia lia cisali." Kaha vaputukile kuya.

²³ Omo vakele nakujavuka Yesu uaile mutulo. Linkimba liaputukile mu cisali, ngeci na vuato vuaputukile kushula na mema, kaha vakele muvukalu.

²⁴ Vandongisi vaile nakumuhindula, nguavo, "Muene, Muene, tuli nakunonga!" Uahindikile kaha uashikile mpunzi na mankimba, kaha vioshe vialikelele na kuholoka.

²⁵ Uavehuile nguendi, "Lutsilielo lueni luli kuli?" Mu liova na mukukomoka valihuezele umo na mukuavo nguavo, "Iya ou? Ashika mpunzi na mema, kaha vimuononoka."

*Yesu akanguisa yala ua Lihamba
(Mateu8:28-34; Mako5:1-20)*

²⁶ Yesu na vandongisi viendi vajavukilile ku cihela kuje vantu va Ngalasene vakele nakuy-oya, cije cakele musinia lia cisali kuhuma ku Ngalileya.

²⁷ Omo Yesu uahete ha ntunda, uali uanene na yala uje uakele na lihamba uamuje mbonge. Ntsimbu yailaha ou yala kakele nakuzala vuzalo cipue kukala hembo, vuno honi uakele nakukala lika ku vihilo.

²⁸ Omo uamuene Yesu ualilile cikuma na kuuila ku mikono yendi, kaha uatambakanene nguendi, “Utonda kulinga vika kuli yange, Yesu Muna Njambi Uakuhiana? Njikulomba keti unjiyandese!”

²⁹ Uje yala uahandeketele evi omuo Yesu uahandeketele kuli lije lihamba linga lihume muli uje yala. Vintsimbu viavingi viakele nakumuyandesa. Vantu vakele na kumukuta na malienge ku mavoko na ku mikono naku muniunga, vuno honi uakele nakuvatula kaha lihamba liakele nakumutuala mu musenge.

³⁰ Yesu uamuihuile nguendi, “Lizina liove yove iya?” Kaha uamukumbuluile nguendi, “Tuvavengi,” omuo mahamba vavengi vakovelele muli ikeye.

³¹ Kaha mahamba vamulombe kushuakumo nguavo keti avatuale mu cina ca kuhona cimbaluila.

³² Kuakele vangulu vavengi vakele na kulia kumukulo ua munkinda. Kaha mahamba valombe Yesu nguavio vika kovele muli vaje vangulu, kaha uavitavesele.

³³ Omo mahamba ahumine muli uje yala, aile muli vaje vangulu, kaha vaje vangulu vahumine

ha munkinda vashatukilile mu cisali na kunonga.

³⁴ Omo vaje vaka kuniunga vangulu vamuene vije vialingiuile, vashatukile naku kambulula mu mbonge na mu membo akulihata.

³⁵ Kaha vantu vaile na kumona ovio vialingiuile. Omo vahete kuli Yesu, vamuene uje yala yahumisile mahamba natumama ku viliato via Yesu, nazala na visinganieka viendi viakele muacili, kaha vateuele.

³⁶ Vaje va vimuene valekele vantu muje uje yala uakele na mahamba muamu kanguisile.

³⁷ Kaha vantu voshe vamu mbonge ya Ngalasa na vakumihela yakulihata valombe Yesu nguavo, ahume kuli vakevo omuo vateuele cikuma. Kaha Yesu uakovelele mu vuato na kulivua hesela linga aye.

³⁸ Uje yala ya humisile mahamba ualombe Yesu nguendi, “Njikukave!” Vuno honi Yesu uavianene ua handekele nguendi,

³⁹ “Hiluka kuimbo ukavaleke viakama viana kulingila Njambi.” Kaha uje yala uaile na kuleka vantu mu mbonge vije Yesu namu lingilavio.

Muna Njailusi ua mumbanda na mpuevo uje uakuate ku cikovelo ca Yesu

(Mateu9:18-26; Mako5:21-43)

⁴⁰ Omo Yesu uahilukile ku Ngalileya, vantu vavengi vamutambuile, omuo voshe vakele naku muvandamena.

⁴¹ Kaha yala umo uezile kuli Yesu. Lizina liendi Njailusi mukuluntu ua njivo ya malombelo. Uauile ku viliato via Yesu na kumulomba nguendi, aye ku njivo yendi,

⁴² omuo munendi umo lika ua miaka likumi na ivali, uatondele kutsa.

Yesu uaile hamo nendi. Omo vakele nakuya civunga ca vantu vakele nakusindakana Yesu.

⁴³ Mu civunga cije vene muakele mpuevo uakele na mushongo uakuhita maninga ha miaka likumi na ivali vuno honi naumo uahi uamukan-guisile.

⁴⁴ Uezile munima ya Yesu kaha uakuate ku mukundulo ua vuzalo vuendi, kaha hajevene kuhita maninga kuemanene.

⁴⁵ Yesu uehuile nguendi, “Iya nanjikuata?” Omo voshe vavianene Petulu uahandekete nguendi, “Muene vantu va kuzengeleka kaha naua vakusindakana.”

⁴⁶ Vuno honi Yesu uahandekete nguendi, “Umo nanjikuata, omuo njatantekeya nguange nzili yahumu muli Yange.”

⁴⁷ Kaha uje mpuevo ha kumona nge vanamutantekeya. Uezile nakujaja na kuuila ku viliato via Yesu. Kaha ku mesho a civunga ca vantu uahandekete omuo vika uakuatele Yesu nomu muana kangukila mu vuasi.

⁴⁸ Kaha Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, “Munange, lutsilielo luove lua Kukuangisa. Ya na ciyulo.”

⁴⁹ Tele Yesu uakele nakuhandeka, umo uezile kuhuma ku njivo ya Njailusi, Uahandekete nguendi, “Munove ua mpuevo natsi keti uyan-dese mulongisi naua.”

⁵⁰ Ha kuivua eci, Yesu uahandekete kuli Njailusi nguendi, “keti uzive liova, kulahela lika, akayoya naua.”

⁵¹ Omo Yesu uahete ku njivo ya Njailusi, katavesele muntu kukovela nendi kuvanga Petulu, na luano, na Yakomba, na vaishe na vaina vauje mumbanda.

⁵² Ha ntsimbu ije, vantu voshe vakele nakulin-ienga na kulila. Kaha Yesu uahandekete nguendi, "Eceleni kulila, katsile vuno honi nakosa tulo."

⁵³ Vamujolele, omuo vatantekeyele nguavo natsi.

⁵⁴ Kaha Yesu uaile kuje kumuhela kuakele uje mumbanda kaha uamukuate ku livoko na kumusana nguendi, "Kanike, hinduka!"

⁵⁵ Muono uendi uahilukile kaha ha ntsimbu ijevene uemanene. Kaha Yesu ualekele visemi linga vamuhane viakulia alie.

⁵⁶ Visemi vendi vali komokelele, kaha Yesu uavashikile keti valeke cipue umo via lingiule.

9

*Yesu atuma Vandongisi likumi na vavali
(Mateu10:5-15; Mako6:7-13)*

¹ Yesu uasanene vandongisi likumi na vavali veje kuli ikeye, kaha uavahanene nzili yakama ya kuhumisa mahamba voshe na kukanguisa mishongo.

² Kaha uavatumine kuya na kuambulula Vumuene vua Njambi na kukanguisa vaka kuvavala.

³ Uavalekele nguendi, "Keti muambate cuma cimo ha vungenzi vueni, cipue mbueti, cipue cola, cipue viakulia, cipue vimbongo, cipue vikovelo vivali.

⁴ Kuoshe kuje kuvaka mitambula muacili, tumameni ku njivo ijevene noho mukahuma mu mbonge ije.

⁵ Kuoshe kuje vaka viana kumitambula, kaha humeni mu mbonge ije, kaha tomoneni likungu ku viliato vieni. Eci cikapua cinangulo ku vantu vamuje mu mbonge nge Njambi akavasompesa.”

⁶ Kaha vandongisi vaile, vaihitanganene mu membo oshe na kuambulula Muzimbu Uacili na kukanguisa vantu uoshe.

Citanga ca Helonde

(Mateu14:1-12; Mako6:14-29)

⁷ Omo Helonde, muka kusuana mu Ngalileya, uovuile viuma vioshe vialingiule, kaha uakele na citanga, omuo vantu vamo vakele nakuhandeka nguavo, “Iuano muka kumbuitika nasanguka ku vatsi.”

⁸ Kaha vamo nguavo, kananguizi ua Njambi Eliya nasholoka, vamo nguavo, “Umo ua tunanguizi va Njambi veka va Njambi valaja nasanguka naua.”

⁹ Kaha Helonde uahandekete nguendi, “Iuano njamutapele mutue, vuno honi iya honi ou yala injili nakuvua viendi?” Kaha uatondele cikuma kumumona Yesu.

Yesu Alisa Vantu vakupua makulukazi atanu

(Mateu14:13-21; Mako6:30-44; Iuano6:1-14)

¹⁰ Tunganda va Yesu vahilukile vamulekele vioshe vije vivalingile. Kaha uaile hamo navo uavatualele kualikaliavo lika ku mbonge ivatumbuile Mbetesainda.

¹¹ Omo civunga ca vantu vovuile evi, kaha vamukavele. Uavatambuile na kuvalongesa via Vumuene vua Njambi na kukanguisa vaje vakele nakuvavala.

¹² Omo kuapuile cinguezi, vandongisi vaje likumi na vavali vezile kuli ikeye vahandekele nguavo, “Shandola vivunga evi linga vaye ku membo na ku mehia aua amuyehi vaka liuaneneko viakulia vakevo vavenia noku kuakukosa, omuo muno munapu mu musenge uangoco.”

¹³ Vuno honi Yesu uahandekele kuli vakevo nguendi, “Yeni vene vahaneni viakulia linga valie.” Kaha vamukumbuluile nguavo, “Kutuesi na viakulia vieka kuvanga vimbolo vitanu na vatsi vavali. Nkuma yove utonda tuye na kulanda viakulia via civunga coshe eci ndi?”

¹⁴ Kuakele vamala vakupua makulukazi atanu kuakuhona vampuevo na vanike kuje. Yesu uahandekele kuli vandongisi vendi nguendi, “Lekeni vantu vatumame ha mavu mu vimunga, munga na munga mukale vantu makumi atanu.”

¹⁵ Vandongisi valingile ngacije na vantu voshe vatumamene ha mavu.

¹⁶ Kaha Yesu uatambuile vije vimbolo vitanu na vatsi vavali, uatalele muilu, kaha uatsatselele kuli Njambi, kaha uavipazuile, uavihanene kuli vandongisi vendi linga vavipangezele vivunga via vantu.

¹⁷ Voshe valile, vakutile, kaha vandongisi vakunguluile vimbazuvuila vije viasaleleho, vashulisile mitonga likumi na ivali.

*Petulu atava nguendi Yesu ikeye Kilistu
(Mateu16:13-20; Mako8:27-30)*

18 Litangua limo omo Yesu uakele naku-lombela kualikaliendi lika, vandongisi vendi vakele kuyehi nendi. Kaha uavehuile nguendi, “Vantu vali nakunjitumbula nguavo yange iya?”

19 Vamukumbuluile nguavo, “Vamo vali nakuhandeka nguavo yove Iuano Muka kumbuitika, veka naua nguavo yove Eliya, vakuavo naua nguavo yove umo ua tunanguizi va Njambi va Njambi valaja uje nasanguka.”

20 Kaha Yesu uavehuile nguendi, “Yeni honi munjitumbula ngueni yange iya?” Petulu uakumbuluileko nguendi, “Yove Kilistu ua Njambi.”

21 Ambahoni Yesu uavashikile nguendi keti valekeko muntu umo cuma eci.

*Yesu Ahandeka ha Tuyando na Kutsa cendi
(Mateu16:21-23; Mako8:3-9)*

22 Kaha uahandekela naua kuli vakevo nguendi, “Muna Muntu napande kuyanda cikuma, vakuluntu na vakuluntu va vasasendote, na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vaka muviana. Kaha vakamutuala ku kutsa, vuno honi munima ya matangua atatu, akasanguka.”

*Kupua Ndongisi ua Vusunga
(Mateu16:24-28; Mako8:34; 9:1)*

23 Kaha Yesu uahandekela naua kuli vantu voshe vaje vakele kuje nguendi, “Nga muntu atonda kunjikava, napande kuliviana ikeye vavenia, ambate cilindakano cendi ha litangua na litangua, kaha anjikavangeye.

²⁴ Omuo muntu uje uoshe atonda kuniunga muono uendi auzimbalesa, vuno honi muntu uje voshe azimbalesa muono uendi omuo lizina liange akauuana.

²⁵ Nga muntu afuka mavu oshe, vuno honi alinongesa ikeye vavenia na kuzimbalesa muono uendi vika akauanaho?

²⁶ Nga muntu anjuvuila shuamua na vilongesa viange, kaha Muna Muntu naua nendi akamiuvuila shuamua omo akeja mu vumpau vuendi na mu vumpau vua Ishe na mu vumpau vua tungelo vakulela.

²⁷ Mua vusunga njimileka nguange, kuli vamo kuno, vaje kuvakatsi kuvanga vanamono Vumuene vua Njambi.”

*Kulimpuka kua Yesu
(Mateu17:1-8; Mako9:2-8)*

²⁸ Munima ya matangua atanu na atatu omo uahandekele viuma evi, Yesu uaile hamo na Petulu, na Iuano, na Yakomba ku munkinda nakulombela.

²⁹ Ntsimbu uakele nakulombela, cihanga cendi cahimbukile, kaha vuzalo vuendi vuatokele too ngue ceke.

³⁰ Hajevene vamala vavali vasholokele vapusukile kuhandeka nendi, vapuile Mosesa na Eliya.

³¹ Vakele mu misha ya muilu. Vakele nakuhandeka na Yesu ha kuija kua kutsa cendi mu Yelusalema muje muakashulisililamo vutumbe vua Njambi.

³² Petulu na vaje vakele navo vakele mu tulo, vuno honi omo vahindukile vamuene misha ya Yesu na vamala vavali vaje vemanene navo.

³³ Omo Mosesa na Eliya vatonde kuya, kaha Petulu uahandekile kuli Yesu nguendi, “Muene, cacili kuli yetu nga tukala kuno! Tutunga vintsingi vitatu, imo yove, imo ya Mosesa na imo ya Eliya.” Kazivukile vije viakele nakuhandeka.

³⁴ Ntsimbu Petulu uakele nakuhandeka, lishelua liezile na kuvafuika, kaha vandongisi vazivile liova omo lishelua liavafuikile.

³⁵ Kaha lizi liahumine mu lishelua liahandekile kuli vakevo ngualio, “Ou ikeye Munange injinahangula, muivuilileni!”

³⁶ Omo lizi liahlokele, Yesu uakele halikaliendi lika. Kaha vandongisi vaholokele kuluu ha viuma vioshe evi, kaha ha ntsimbu ije kuvalekeleko muntu umo viuma vije vivamuene.

Yesu akanguisa kanike ka yala uje uakele na Lihamba

(Mateu17:14-21; Mako9:14-29)

³⁷ Omo kuacele Yesu na vandongisi vendi vatatu vashulukile ku munkinda, civunga cakama caluanene na Yesu.

³⁸ Yala umo ua haje ha civunga uatambakanene nguendi, “Mulongisi, njikulomba tala munange, omuo ikeye lika umolika.

³⁹ Evi vikevio vikalingika lihamba nga limu uana, kaha atambeka na kushinia na kututu-muna lifulu ku kanua, umuvetuesa cikuma kaha kuumuecela vuasi.

⁴⁰ Njalambebelele vandongisi vove nguange vamu-humise vuno honi kuvasele.”

⁴¹ Kaha Yesu uakumbuluile nguendi, “Yeni vaka kujeneka kutsiliela na vantu vaka vupi! Lungahi honi njikakala neni? Lungahi honi mukeseke kusimpa kuange?” Kaha uahandekela kuli uje yala nguendi, “Neha kuno munove.”

⁴² Omo kanike uakele nakuija, kaha lihamba liamu uisilile ha mavu na kumushiniisa cikuma. Kaha Yesu uashikile lije lihamba, uje kanike ka yala uakangukile kaha uamuhanene kuli ishe.

⁴³ Kaha vantu voshe vali komokelele ha nzili yakama ya Njambi.

*Yesu ahandeka naua ha kutsa cendi
(Mateu17:22-23; Mako9:30-32)*

Tele vantu voshe vakele nakulikomokela ha vioshe vije Yesu uapangele, kaha uahandekela kuli vandongisi vendi nguendi,

⁴⁴ “Ivuilileni keti musuve evi njimileka! Muna Muntu vuavuno amuhana ku nzili ya vantu.”

⁴⁵ Vuno honi vandongisi kuvatantekeyele mu-calumbunukile cuma eci. Vavashuekelele linga keti vacitantekeye, vovuile liova liakumuihula vije viahandekela.

*Uje napu uakama kupulakana
(Mateu18:1-5; Mako9:33-37)*

⁴⁶ Kuaputukile vimpata hhakati ka vandongisi linga iya honi uakama kupulakana hhakati kavo.

⁴⁷ Yesu uatantekeyele viyongola via mu mitima yavo, nankuma, uasanene kanike uamundende, uamuimikile kunionga yendi,

⁴⁸ kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Uoshe atambula kanike ou mu lizina liange,

kaha natambula yange vene, uoshe uje anjitambula, natambula naua uje uanjitumine. Omuo uoshe uje napu uamundende hhakati keni muvavoshe, ikeye napu uakama kupulakana.”

*Uoshe uje kamiluisa ikeye hali hamo neni
(Mako9:38-40)*

⁴⁹ Iuano uahandekete nguendi, “Muene, tua-muene yala umo uakele nakuhumisa mahamba mu lizina liove, kaha tuamulekele linga alikele, omuo ikeye keti uamu munga yetu.”

⁵⁰ Yesu uahandekete nguendi, “Keti mumuvindike, omuo uoshe uje kamiluisa ikeye hali hamo neni.”

Vamo vaka Samaliya vaviana kutambula Yesu

⁵¹ Omo matangua ashuenene kuyehi linga Yesu vamutuale muilu, uatenguluile viyongola viendi, nakuya ku Yelusalema.

⁵² Uatumine vamo va vandongisi vendi kulutue, kaha vaile na kukovela mu limbo lia muka Samaliya linga vaka muvuahelese vualumo kuakuhetela.

⁵³ Vuno honi vantu vakele kuje kuva mutambuile, omuo vungenzi vuendi vuakele vuakuya ku Yelusalema.

⁵⁴ Omo vandongisi vendi Yakomba na Iuano vamuene evi, vahandekete nguavo, “Muene, utonda linga tusane tuhia tua muilu tuije na kuvanongesa?”

⁵⁵ Vuno honi Yesu uatengulukile kuli vakevo na kuvavindika.

⁵⁶ Kaha vaile ku limbo likuavo.

*Vaje vatonda kukavangeya Yesu
(Mateu8:18-22)*

⁵⁷ Omo Yesu na vandongisi vendi vakele nakuya mu ngila, yala umo uahandekete kuli Yesu nguendi, “Njikakukava kuoshe kuuya.”

⁵⁸ Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, “Vambanje vali na vina, na tuzila vali na mashua, vuno honi Muna Muntu kesi naha ha kusatela mutue uendi.”

⁵⁹ Kaha Yesu uahandekete kuli yala mukuavo nguendi, “Njikave.” Vuno honi uje yala uahandekete nguendi, “Muene, ha kulivanga njitave njihiluke njikatsinde tahi tate.”

⁶⁰ Yesu uamukumbuluile nguendi, “Seza vaka kutsa valitsinde vakevo vavenia. Yove ya na kuambulula via Vumuene via Njambi.”

⁶¹ Yala mukuavo uahandekete nguendi, “Njikakukava Muene, vuno honi ha kulivanga njitave njiye njikasalese tahi vavushoko vuange.”

⁶² Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, “Nga umo naputuka kulima na vangombe kaha atala kunima vipangi viendi kuvikapu viaseho. Mucifua cimo vene nga umo anjikava kaha atenguluka kunima kuvipangi viendi vialaja kakapu uaseho kupanga vipangi mu Vumuene via Njambi.”

10

Yesu Atuma Vandongisi Makumi atanu na avali

¹ Hanima yevi Muene Yesu uahanguile vandongisi makumi atanu na avali vakuavo. Kaha uavatumine kulutue luendi vavali na vavali vaye mu vimbonge namu vihela kuje vavenia uatondele kuya.

² Tele kanda vaye uahandekela kuli vakevo nguendi, “Kuteja kuakama, vuno honi vaka kuteja vavandende. Kaha ihuleni Muene ua kuteja atume vaka kuteja mu lihia liendi.

³ Yeni! Njimituma kupua ngue vampanga mukati ka tungunga.

⁴ Ketu muambate vikuama cipue vingonga cipue vinkaku, kaha ketu mumeneka muntu uoshe mu ngila.

⁵ Ntsimbu yoshe nga mukovela mu njivo, cakulivanga handekeni ngueni, ‘Ciyulo cikale mu njivo ino.’

⁶ Nga muli muntu uayulo mu njivo ije, ciyulo ceni cikakala hali vakevo, nga ketu ngoco kaha cikamihilikila.

⁷ Tumameni mu njivo ije, nueni na kulia vioshe vamihana, omuo muka kupanga napande kutambula fueto yendi. Ketu muendangane ku njivo na njivo.

⁸ Nga mukovela mu mbonge na vantu vamo vamitambula, lienii vivana mivuahelela.

⁹ Kanguiseni vaka kuvavala valimo, kaha handekeni kuli vakevo ngueni, ‘Vumuene vua Njambi vuneja muyehi neni.’

¹⁰ Vuno honi nga mukovela mu mbonge ku vamitambula, kaha yeni mu vingila muhandeka ngueni,

¹¹ ‘Cipue likungu lia mu mbonge yeni lili kumikono yetu tulitotomona linga limilemuse. Vuno honi tantekeyeni eci: Vumuene vua Njambi vuneja.’

¹² Njimileka, ha litangua lia Cisompelo vukalu vua vantu vamu Sondoma vukapua nahongano

kupulakana vantu vamu mbonge ije!

*Yesu anangula Vantu vakuhona kutava
(Mateu11:20-24)*

¹³ “Tuyando kuli yeni vantu vamu Kolazini! Tuyando kuli yeni naua vantu vamu Mbete-sainda! Nga evi vikomoueso vivalingile mu vimbonge vieni, nge njavipangele mu vinganda via vaje keti Vayunda va mu Tile na Sindone vakevo vaje vantu nge vatengulukile laja ha kuzala vijeke naku likuita muto.

¹⁴ Ha litangua lia Cisompelo, vukalu vua vantu vamu Tile na Sindone vukapuako nahongano kupulakana vueni.

¹⁵ Yeni Vantu va mu Kapenama mutonda vaka mijundule kuheta na kuilu ndi? Houe, vaka mineha ha mavu nakuya mu Ngehena!”

¹⁶ Yesu ualekele vandongisi vendi nguendi, “Ou evuilila yeni novuilila yange, omuo ou aviana yeni naviana naua yange, kaha nou aviana yange naviana naua nauje ua njitumine.”

Kuihiluka kua vandongi makumi atanu na avali

¹⁷ Vaje makumi atanu na avali vahilukile naku-vuahelela, na kuhandeka nguavo, “Muene mu lizina liove na mahamba a tuvuililile omo tuakele nakuuahumisa!”

¹⁸ Kaha Yesu uahandekete kuli vakevo nguendi, “Eyo! Njamuene Satana aua kuilu ngue muhiato.

¹⁹ Taleni, njamihana nzili ya kuliata manoka na manieue, na nzili yoshe ya citozi, kaha na cimo cahi cika mivetuesa.

²⁰ Cipue ngocovene, keti muvuahelele hali eci lika, ngueni na mahamba amivuulile, vuno honi vuaheleleni cikuma ngueni mazina eni vana asoneka muilu.”

Yesu Avuahelela
(Mateu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ha ntsimbu ijevene Yesu ua vuahelelele mu Cimbembesi ca Kulela kaha uahandekela nguendi, “Njikusatsela Tate, Muene ua muilu na mavu, omuo unashueka viuma evi ku vaka mana na vaka kuzangama kaha uavisholola ku vanike vavandende, cili Tate, eci cikeco ca kuvuaheselele naco.

²² “Tate nanjihana viuma vioshe. Naumo uahi atantekeya Muana kuvanga Ishe cipue naumo uahi atantekeya Ishe kuvanga Muana. Na Muana akasholola Ishe kuli vaje vatonda.”

²³ Kaha uatengulukile kuli vandongisi vendi na kuhandeka kuli vakevo ku mukulo nguendi, “Avezika aje mesho amona vije vimu mona!

²⁴ Njimileka nguange vavengi tunanguizi va Njambi va Njambi na vamiene vazangele ku-mona vimumona, vuno honi kuva vimuene, naua vatondele kuivua vimuli na kuivua, vuno honi kuva vivuile.”

Cisimo ca muka Samaliya Uacili

²⁵ Hajevene mulongisi ua mashiko uemanene kueseka Yesu nguendi, “Mulongisi,” “Njilinge vati njikakale na muono ua yaye?”

²⁶ Yesu uamuihuile nguendi, “Vika vanasoneka mu Lishiko lia Mosesa? Vika ukatandamo?”

²⁷ Uamukumbuluile nguendi, “Zanga Muene Njambi yove na mutima uove uoshe, na muono

uove uoshe, na nzili yove yoshe, na visinganieka viove vioshe, kaha zanga mukueni ngue omo nalivanga yove vavenia.”

²⁸ Kaha Yesu uahandেকে kuli ikeye nguendi, “Uahandeka muacili, linga eci, kaha ukakala muono ua yaye.”

²⁹ Vuno honi uje mulongisi uatondele kulimuesa ikeye vavenia, uehuile Yesu nguendi, “Mukuetu ikeye iya?”

³⁰ Yesu uamukumbuluile mu cisimo nguendi, “Litangua limo kuakele yala umo uahumine ku Yelusalema nakuya ku Yeliko, kaha ua liuanene na vezi. Vamuivilile vuzalo vuendi, na kumuveta na kuteua, na kumuseza na lezumuka.

³¹ Kaha capuile nge cakukasumuka, kasasendote uaille mu ngila ijevene, kaha omo uamuene ou yala, uamuongolokele kumukulo.

³² Na Kalevi naua omo uahete kucihela cije uamumuene nendi naua kaha uamuongolokele.

³³ Kaha ka Samaliya umo uakele nakuhita mu ngila ije, omo uahete kucihela cije kuakosele uje yala kaha ua mumuene, kaha ua muivuilile cikeketima.

³⁴ Uashuenene kuyehi na kumuzenga ha vimbandu, kaha uamuhakeleho mazi na viniu. Kaha uamuhakele ha Cimulu cendi na kumutuala ku njivo ya vangenzi, naku kamuniungilako.

³⁵ Hakuca ca litangua uambate vimbongo viamu uayauaya vivali na kuhana muka kuniunga njivo ya vangenzi, kaha uahandেকে kuli ikeye nguendi, ‘Umuniunge muacili,’ kaha omo njikahiluka nja kukufueta vioshe vije viulinakulikuaesesa.”

³⁶ Hanima yeve Yesu uehuile uje mulongisi ua mezi a mashiko a Mosesa nguendi, “Iya hhakati ka vantu ava vatatu uje uapuile ngue mukuavo ou yala, uje uauililile mu mavoko a vezi?”

³⁷ Kaha uahandekela nguendi, “Uje uamumuese sele ngozi.”

Kaha hanima yeve Yesu uahandekela kuli ikeye nguendi, “Eyo, ya ukalinge ngoco.”

Yesu Ameneka Mata na maliya

³⁸ Omo Yesu na vandongisi vendi vaile mu ngila, vahete hembo haje hakele mpuevo ua lizina lia Mata ikeye uamutambuile mu njivo yendi.

³⁹ Uakele na munaina Maliya, ou ua tumamene ku viliato via Yesu na kuivuilila viakele na kuhandeka.

⁴⁰ Vuno honi Mata uakele nakulinga vipangi viavingi, kaha uezile kuli Yesu na kumuihula nguendi, “Muene, kumono munanana na njecelela vipangi viose likaliange? Muleke anjikuaseko.”

⁴¹ Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, “Mata, Mata, yove ua lijujukila na kunienguela vipangi viavingi.

⁴² Vuno honi cuma cimo citondeka. Maliya na hangula cuma cacili, oco ku cikahumisila kuli ikeye.”

11

Yesu Avalongesa Kulombela (Mateu6:9-13; 7:7-11)

¹ Litangua limo Yesu uakele kumuhela umo na kulombela kuli Njambi. Omo uamanesele kulombela, umo ua vandongisi vendi uamuhandekesele nguendi, “Muene tulongese kulombela, ngue Iuano muka kumbuitika muana longeselele vandongisi vendi.”

² Yesu uavalekele nguendi, “Omo mulombela kuli Njambi lombeleni ngueni,
“Tatetu
valemese lizina liove lia kulela
vumuene vuove vuije.

³ Tuhaneni cakulia cije tutonda litangua na litangua.

⁴ Tukonekele ku vipi vuetu,
omuo netu tukakonekela vantu vaka kutuvu-
lumuina,
keti ututuamenene muvieseko.”

⁵ Kaha uahandekesele nguendi, “Singaniekeni nge uli na kavusamba kove kaha uyako mukati kavutsiki na kumuhandekesa na kumulomba nguove, ‘Kavusamba, njantsantela njilombako vimbolo vitatu lika,

⁶ Kavusamba kange neja muvungezi vua kunjimenekela kaha kujesi naviakulia viaku mujumbula!’

⁷ Kaha uje kavusamba kove oku hali mu njivo akutava, ‘Keti unjitanganese njapata laja ku njivo kaha yange na vana vange tuakoso laja, Kunjasa kuhinduka na kukuhana cimo naua.’

⁸ Njimileka nguange, cipue ngocovene kakahinduka na kukuhana viakulia omuo uapua kavusamba kove, vuno honi akahinduka na kukuhana vioshe vije viutonda omuo akaziva shuamua kuakuhona kukuhana.

⁹ Kaha njimileka nguange, lombeni, kaha vakamihana, tondeni kaha mukauana, toteni kaha vaka mishokoliela.

¹⁰ Uoshe uje alomba akatambula, kaha uoshe uje atonda akauana, kaha kuli uje atota vaka mushokoluela.

¹¹ Iya ishe hhakati keni, nga munendi amulomba itsi, kaha ikeye amuhana linoka?

¹² Cipue nga amulomba mayaki amuhana linieue?

¹³ Nga yeni, vaka vupi mutantekeya kuhana viacili kuli vana veni, kaha honi Ishueni ua muilu akahanavene Cimbembesi ca Kulela kuli vaje vamulomba!"

*Yesu na Mbelezembulu
(Mateu12:22-30; Mako3:20-27)*

¹⁴ Litangua limo Yesu uakele nakuhumisa lihamba lije vialingikile muntu kupua kaveveve. Omo lije lihamba liahumine kaha uje yala ua-putukile kuhandeka. Omo vantu vamuene evi valikomokelele.

¹⁵ Vuno honi vamo vavo vahandekele nguavo, "Nahumisa lihamba mu nzili ya Mbelezembulu mukuluntu ua mahamba."

¹⁶ Kaha vamo vatondele kumueseka, linga-honi vamulombele linga apange cikomoueso cije cimuesa nge Njambi ikeye namutumu.

¹⁷ Vuno honi Yesu ua tantekeyele vili mu mitima yavo, kaha uahandekele kuli vakevo nguendi, "Nga vantu vavumuene vumo valiluisa hhakati kavo vumuene vuje vukahua. Nga vantu vanjivo imo valiluisa hhakati kavo kaha ije njivo ikaua.

18 Nga vumuene vua Satana vuli navimunga vililuisa vikevio vavenia, kaha vumuene vuendi vukakola vatihoni? Njinehula eci omuo yeni muhandeka ngueni, njikahumisa mahamba mu nzili ya Mbelezembulu.

19 Honi nga njihumisa mahamba mu nzili ya Mbelezembulu, kaha vandongisi veni vaka likuasesa nzili yeya omo muvakahumisa mahamba? Eci cikeco vandongisi veni vaka mihisa.

20 Nga njihumisa mahamba mu nzili ya Njambi, kaha vumuene vua Njambi vuneja kuli yeni.

21 “Omo nga yala ua nzili nalivuahesela laja vitua viendi aniunga njivo yendi, kaha vupite vuendi vuoshe vukaniungiua muacili.

22 Nga uje hali na nzili ya kupulakana eje nakuluisa mukuavo na kumuhiana kaha akambata vitua vioshe via uje via kulahеле. Kaha akali-pangezela na vakuavo vije vioshe vianambata.

23 “Kaha uoshe uje kesi kumutambela uange, muavusunga ikeye anjiluisa, kaha uoshe uje kakunguluka nange akashandola.

*Kuhiluka kua lihamba
(Mateu12:43-45)*

24 “Omo lihamba lihuma muli muntu, kaha liendakana mu mpambo kutalezeka muhela uakuhiimina. Nga kuliasa kuuana muhela kaha lilihandekesa likelio vavenia ngualio, ‘Njihiluka kuli muntu kuje njahumine.’

25 Kaha omo lihiluka liuana muhela uje uakulela vanauhaka muacili.

26 Kaha liya na kuneha vatanu na vavali mahamba veka vakupihia cikuma kupulakana likelio kaha vakovelamo na kukalamo. Kaha kupihia

kua muntu uje kuakukotokela kupulakana kuje kua kuli vanga!"

Vikuisulo via vusunga

²⁷ Omo Yesu uakele nakuhandeka vije, mpuevo umo uamuje mu civunga uje uakele nakuivuilila evi uatambakanene cikuma na kuhandeka nguendi, "Uakukuisula uje mpuevo uakusemene na kukulela!"

²⁸ Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, "Vakukuisula cikuma vaje vovua lizi lia Njambi naku likava!"

*Valomba Yesu cikomoueso
(Mateu12:38-42)*

²⁹ Omo civunga ca vantu calivuezelelele, Yesu uahandekela nguendi, "Vantu vavapi va matangua ano vatonda lika cikomoueso vuno honi kuvacimono, kuvanga lika cikomoueso ca Yona.

³⁰ Ngue Yona uapuile cimueso ca vantu vamu Nanive, kaha Muna Muntu akapua cimueso ca vantu va matangua ano.

³¹ Muene uampuevo uaku Sheva akemana nakuluisa vantu va matangua ano ha litangua lia cisompelo na kuvahisa. Uahuminine kulahako kuakuivua mana a Solomoni. Kaha honi taleni! Umo uakupulakana Solomoni hali kuno, vuno honi muviana kumuivuilila.

³² Vantu vaku Nanive vaka katuka nakuluisa vantu vamatangua ano ha litangua lia cisompelo naku vahisa. Vantu vaku Nanive vatengulukile ku vilinga viavo via vipi omo vovuile kuambu-lula kua Yona. Taleni honi! Uakama cikuma kupulakana Yona halikuno vuno honi muviana kumuvuilila!

Ceke ca muvila
(Mateu5:15; 6:22-23)

³³ “Naumo uahi asa kushuameka ndeya yendi naku ishueka cipue kuifuika na liendeko vuno honi ihaka haci tumbiko, kaha linga uoshe uje akovela mu njivo amone ceke.

³⁴ Mesho ove akeuo ceke ca muvila uove. Nga mesho ove amona muacili kaha muvila uoshe ukashula na ceke, vuno honi nga mesho ove avavala kaha muvila uoshe ukapua na milima.

³⁵ Kaha tantekeya muacili nguove ceke cili muli yove keti cipue milima.

³⁶ Nga muvila uove uoshe uashulu na ceke, kua kuhona kapenga kamilima, kaha ukashula na ceke ngue muje ndeya muikaneha misha hali yove.”

Yesu atenukila Vafaliseo na Valongisi va mezi a Mashiko a Mosesa
(Mateu23:1-36; Mako12:38-40)

³⁷ Omo Yesu uamanesele kuhandeka, Kafaliseo umo uamulaniene linga akalie nendi. Kaha Yesu uakovelele na kutumama nakulia hamo nendi.

³⁸ Kafaliseo ualikomokelele omo uamuene Yesu katanene ku mavoko endi mukulia.

³⁹ Kaha Yesu uahandekela kuli ikeye nguendi, “Taleneni yeni Vafaliseo muka lelesa hambanza na lilonga helu, vuno honi mukati keni muashulu na lizangamena na vupi.

⁴⁰ Yeni vilema! Kumutantekeya ngueni, Njambi uatangele helu lieni, ikeye naua uatangele mukati ndi?

⁴¹ Haneni ku tuhutu muje mumuzivukila mu mitima yeni ngueni tunapande kuviana, kaha

mukapua vakulela kuli Njambi cipue kuakuhona kutana ku mavoko eni.

⁴² “Tuyando kuli yeni Vafaliseo! Yeni mukahana kuli Njambi camulikumi ha viuma mukatepesa kuvia kulia ngue minte, na luku, na visapasapa vikuavo, vuno honi kumuekulinga muacili vantu naua kumuazangele Njambi. Evi munapande kuvilinga kuakuhona kulikela kuli vije vikuavo.

⁴³ “Tuyando tueni, Vafaliseo! Yeni muazanga kutumama ha vituamo viacili mu vinjivo via malombelo, kaha muzanga vantu kumikandelela na kumihana kasingimiko mu mihela yakulandesela.

⁴⁴ Tuyando tueni, omuo yeni muapua ngue vihilo vije viakuhona kumoneka. Vantu vakendeho nakupua vaka vupi kuakuhona kutantekeya.”

⁴⁵ Kaha umo ua valongisi va mezi a mashiko a Mosesa uahandekete kuli Yesu nguendi, “Mulongisi, omo uli na kuhandeka evi, uli nakushaula yetu naua.”

⁴⁶ Kaha uahandekete kuli vakevo nguendi, “Tuyando tueni, yeni naua valongisi va mezi a mashiko a Mosesa! Omuo mukatuika vantu vituika via kulema vuno honi yeni vavenia kumuekukakulako cipue na munie umo kukuasa vaje vajundula vije viteli.

⁴⁷ Tuyando tueni, omuo mukavuahesa ha vihilo via tunanguizi va Njambi va Njambi vaje vavatsihile vakukuluila veni.

⁴⁸ Nkuma yeni mulinavukaleho vuje mutava vije vivalingile vaje vakukuluila veni. Vatsihile tunanguizi va Njambi va Njambi na yeni mutatungile vihilo viavo.

⁴⁹ Kaha cuma eci mana a Njambi ahandeka nguauo, 'Njikavatumina tunanguizi va Njambi va Njambi na tunganda kaha vakatsihaho vamo vavo na vamo naua muka vayandesa cikuma.'

⁵⁰ Nkuma vantu va ntsimbu ino vaka vazangamesa ha kutsiha tunanguizi va Njambi va Njambi voshe hume hakutanga kua lifuti,

⁵¹ hume hakutsiha Avele nakuheta ha kutsiha Zakaliya uje vatsihilile mukati ka mutula ha Muhela Uakulela. Njimileka nguange, vantu va ntsimbu ino vaka vazangamesa voshe hali evi.

⁵² "Tuyando tueni, valongisi va mezi a mashiko a Mosesa! Omuo munanieke vantu sapi yakushokoluesa ku cikolo ca mangana, vuno honi yen i vavenia kumue kukovelamo, cipue vaje veseka kukovelamo kumue kuvatavesa!"

⁵³ Omo Yesu uamanesele kuhandeka evi, uahumine kucihela kuje. Valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na Vafaliseo vaputukile kumuluisa cikuma na kumuihula vihula viavingi vakumunienguesa.

⁵⁴ Vavandamenene indi nga ahandeka via vipi linga vamukuateho.

12

Cinangulo ha civembulu

(Mateu10:26-27)

¹ Ha ntsimbu ije vene vivunga viakama via vantu vavengi viakungulukile hamo, vapuile vavengi mukemuo vakele na kuliliatangela umo na mukuavo, Yesu uaputukile kuhandeka kuli vandongisi vendi nguendi, "Liniungeni ku cimbaluila ca Vafaliseo, cije cikeco civembulu cavo.

² Keti mupue ngue vakevo omuo nacimo cahi ca kufuika ku cikafukuliua, cipue ca kushueka kuci kajomboloka.

³ Viunahandeka mu milima vaka viziva mu mutania, nevi uaye vetela kumuhela vaka vihandeka hambanza.”

*Uje uakuteua
(Mateu10:28-31)*

⁴ “Njimileka vavusamba keti muteue atsiha muvila kaha kuhumaho kasa naua kulinga cuma cimo.

⁵ Vuno honi njimileka uje imunapande kuteua. Muteue uje nga namanesa kutsiha muvila, hanga hali na nzili yaku miumbila mu ngehena. Eyo, njimileka muteueni.”

⁶ “Singaniekeni tumpiasa, kutuesi naseho cipue tutanu vatulanda ha vimbingo vivali. Vuno honi naumo uahi uavo vakamusuva kuli Njambi.

⁷ Vuno honi cipue vinkambu viaku mutue uove vana vitanda. Keti muteue, muli naseho yakama cikuma kupulakana tumpiasa vavengi.

*Kutava Yesu cipue Kumuviana ku mesho a Vantu
(Mateu10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Njimileka nguange uoshe uje ahandeka hacivunga nguendi uakundama kuli yange, na Muna Muntu naua aka muhandeka ku tungelo va Njambi.

⁹ Vuno honi uoshe uje anjiviana hakati ka civunga ca vantu, nange njikamuviana ku tungelo va Njambi.

¹⁰ “Uoshe ashaula Muna Muntu vaka musambesa, vuno honi uoshe atuka Cimbembesi Uakulela ku vaka musambesa.

¹¹ “Omo vakamituala mu vinjivo via malombelo kuli vaka kuyula na vaka nzili mukumieseka, keti mukalinienge mu mukaliluila yeni vavenia, kuli vimukahandeka na muje mu mukavakumbuiluila,

¹² omuo Cimbembesi Uakulela cikamilongesa ha ntsimbu ije vimuapande kukahandeka.”

Cisimo ca muka Kufuka ua Cilema

¹³ Muntu umo uakele muje mu civunga uehuile Yesu nguendi, “Mulongisi, leka muanetu linga tulipangele vitenga vije tate uatusezelelele.”

¹⁴ Vuno honi Yesu uamukumbuluile nguendi, “Kavusamba, iya nanjihangula kupua muka kuyula cipue muka kuimanena hhakati keni?”

¹⁵ Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Lin-iungeni! Zangameni ku miyati ya lizangamena lioshe: vuyoye vua muntu kuvuesi mu vufuko vuendi.”

¹⁶ Kaha uavatelele cisimo eci nguendi, “Kuakele muntu umo uakufuka mu lihia liendi muakele viakuteja viavingi.

¹⁷ Kaha uasinganiekele ikeye vavenia nguendi, ‘Njikalinga vati, omuo kunjesi na vishete viakama via kutulikila viakuteja viange?’

¹⁸ Kaha naua uahandekela nguendi, ‘Njikalinga eci, njikasiula vishete viange na kutunga viakama, muje mukemo njikahaka vimbuto viange na viuma viange vioshe.

¹⁹ Kaha njikahandeka ku muono uange nguange, Muono, uli na viuma viavingi

unalitumbikila ha miaka yaingi, huima, lia, nua na kuvuahelela.’

²⁰ Vuno honi Njambi uahandekete kuli ikeye nguendi, ‘Yove cilema! Vutsiki vuno vene muono uove vauambata. Kaha vije viuma viuna livuah-esela vikipua vieya?’

²¹ “Omu mukemuo mucikapua kuli muntu uje, vikakala navaje vakalitulikila vufuko vakevo vavenia vuno honi kuva fukile ku mesho a Njambi.”

Keti Mulinienge
(Mateu6:25-34)

²² Kaha Yesu uahandekete kuli vandongisi vendi nguendi, “Nankuma njimileka nguange, keti mulinienge ha vuyoye vueni vimukalia, cipue via muvila ueni vimukazala.

²³ Omuo vuyoye vunapu vuaseho kupulakana viakulia, na muvila kupulakana vuzalo.

²⁴ Singaniekeni makololo kuve kulima cipue kuteja, kuvakele na cishete cipue muakutulikila viakulia, vuno honi Njambi alina kuvalisa. Yeni muvaseho cikuma kupulakana tuzila.

²⁵ Iya hhakati keni mu kulinienga asa kuhakelako cipue ka ntsimbu kakandende ku vuyoye vuendi?

²⁶ Nga kumuasa kulinga eci cuma cacindende, kaha vika muliniengela ha vioshe?

²⁷ Singaniekeni vintemo muvikakolela: Kuvie kupanga cipue kulizika. Vuno honi njimileka nguange, cipue vene muene Solomoni mu vufuko vuendi vuoshe kazalele ngue vuzalo ngue vua evi.

28 Nga omu mukemo Njambi akazikilamo vis-honi via musenge, vije vikalako lika lelo kaha imene vavintsimika mu tuhia, yeni akamizika cikuma, keti mukale nalikulahelo lialindende ngacije.”

29 “Keti mutualeleleho kulinienge hali vimu kalia cipue vimu kanua.

30 Vaka lifuti vakevo vakatondo evi vioshe vi-uma. Vuno honi yeni Ishueni azivuka nguendi muvitonda.

31 Vuno honi tondeni tahi vumuene vua Njambi, kaha navioshe evi vaka mihanavio naua.”

Vufuko vua Muilu

(Mateu6:19-21)

32 “Keti muvue liova yeni mpunga yaindende, Ishueni navuahelela kumihana vumuene.

33 Landeseni vufuko vueni nakuvuhana vim-bongo kuli tuhutu. Livuaheseleni vikuama vieni vavenia vije kuvikapihia, vukevuo vufuko vua muilu vuje kuvuekuhua cipue vezi kuvasa kuvushuena na tuntembulu kuvasa kuvupihisa.

34 Oko kuli vufuko vuove, kukeko kukakala mutima uove.”

Ngamba uakutalelela

35 “Livuaheseleleni vipangi na vindeya vieni vishuame.

36 Pueni ngue vangamba vavandamena Muene uavo ahuma ku cilika cavulo. Omo nge eja nakutota ku cikolo ohovene kaha va mushokuelela.

37 Vanavezika vaje vangamba omo Muene uavo akavauana vatona na kulivuahesela nge eja. Njimileka muavusunga, Muene uavo akalizitika

muiva uendi na kuvalania vatumame ku mesa na kuvahana viakulia.”

³⁸ Vavezika vangamba vaje nga Muene uavo eja avauana vanalivua hesela vualuno cipue eje hhakati ka vutsiki cipue akasholoka hanima.

³⁹ Naua Yesu ualekele vandongisi vendi nguendi tantekeyeni eci, “Nga vavenia njivo akatantekeya ntsimbu ije muizi akeja, nge kekuseza njivo yendi vaituve.

⁴⁰ Neni naua muapande kuli vua hesela, omuo Muna Muntu akeja ha ntsimbu kumua livuaheselele.”

*Ngamba uakulongua na Uakuhona kulongua
(Mateu24:45-51)*

⁴¹ Petulu uehuile nguendi, “Muene, uli nakutulekesa eci cisimo yetu lika indi na voshe?”

⁴² Muene Yesu uamukumbuluile nguendi, “Kuakele ngamba ua mana na lutsilielo. Muene uendi uamuhakele kuendesa vakuavo vangamba nakukahana viakulia ha ntsimbu yatelamo.

⁴³ Uakukuisula uje ngamba omo Muene uendi ahiluka amuuana hali laja kuvipangi.

⁴⁴ Njimileka muavusunga, Muene uendi akamupuisa kupua mukuluntu ua vufuko vuendi vioshe.

⁴⁵ Vuno honi vije vikalingika nga uje ngamba halihandekesa ikeye vavenia nguendi, ‘Muene uange nakotokela ha kuhiluka,’ kaha akaputuka kupupa vangamba vakuavo, va vamala nava va vampuevo na kulia na kunua na kupenda?

⁴⁶ Nga Muene ua uje ngamba akahiluka ha litangua olio kamuvandamene na ola ije katan-tekeyele, akamutetanga vimpindi na kumuhaka hamo nava kakuhona kutava.

⁴⁷ “Nga ngamba uje atantekeya viatonda Muene uendi, vuno honi kuvivua hesa kuahi cipue kalingi viatonda Muene uendi vaka mupupa na vimbanda viavingi.

⁴⁸ Vuno honi uje katantekeya Muene uendi viatonda, kaha alinga viuma viafuila kashitiku vaka mupupa vimbanda viavindende. Kuli uoshe vanahana viavingi, viavingi naua vakatonda, kuli uje vanatulikisile viavingi, viavingi cikuma vakamuihula.

*Vantu valiangununa omuo Yesu
(Mateu 10:34-36)*

⁴⁹ “Njizile nakuneha tuhia ha mavu, njatondo nge tunakuata laja!

⁵⁰ Ha kulivanga njapandele kuhita mu cimbuitikilo ca tuyando tuatuingi, njinazeye kuvanga cinahiti!

⁵¹ Muasinganieka ngueni njinezile mukuneha ciyulo ha mavu? Houe, njimileka vuno honi njinanehe kulitepa.

⁵² Kuhuma hano ntanga ya vantu vatanu vakalitepa, vatatu valiluisa na vavali kaha vavali valiluisa na vatatu.

⁵³ Vakalipanga, vaishe valuisa vana va vamala, na va vamala kuluisa vaishavo, vaina kuluisa vana vavo va vampuevo kaha na vana va vampuevo kuluisa vainavo, vaina mueno kuluisa vaniotomueno yavo, vaina mueno kuluisa vaniotomueno yavo.”

Kulumbununa vitantekeyeso via vintsimbu
(Mateu16:2-3)

⁵⁴ Yesu uahandekela ku civunga nguendi, “Nga mumona lishelua lihumina kuli katokela litangua, vuasi vuasi muhandeka ngueni, ‘Ikanoka’, kaha inoka.

⁵⁵ Kaha nga muvua mpunzi ihumina mu mbuela, muhandeka ngueni, ‘Kukayukuma’, kaha mukemo vene.

⁵⁶ Yeni vaka civembulu! Muatantekeya kulumbununa cifua ca mavu cipue ca melu, vuno honi vika kumutantekeyela kulumbununa viuma vije Njambi alina kulinga ha vintsimbu vino tulimo?

Kulisambesa na Muka Nkole
(Mateu5:25-26)

⁵⁷ “Vika muhonoua kuli yula yeni vavenia hakulinga viuma viacili?

⁵⁸ Nga uya na citozi cove kunzango, eseka cikuma kulivuasana nendi mu ngila. Nga kuahi akakutuala kuli muka kuyula, kaha muka kuyula akakutuala kuli mukuluntu ua kamenga kaha akakutuala mu kamenga.

⁵⁹ Njimileka yeni nguange kumukahumumo kuvanga noho mukafueta vimbongo viama maneselelo via mukuli.”

13

Kutengulukeni kuvupi vueni

¹ Ha ntsimbu ije kuakele vantu vamo valekele Yesu via Vangalileya vaje Pilato uatsihile te valinakulinga vinkombelo viavo kuli Njambi.

² Yesu uavehuile nguendi, “Omuo Vangalileya vaje vavatsihile mu ngila ije vene, kaha yeni

muayongola ngueni vapuile vaka vupi kupulakana Vangalileya voshe ndi?

³ Njimileka nguange, kuahi! Vuno honi nga kumutenguluka mukanonga ngue vakevo naua.

⁴ Singaniekeni vaje vantu likumi na vatanu na vatatu vaje vatsile omo kaposhi ka mu Siloame kavauililile. Musinganieka ngueni vapuile vaka vupi kupulakana voshe vaje vakele mu Yelusalema ndi?

⁵ Njimileka nguange, kuahi! Vuno honi kuvanga mutenguluke keti ngoconi mukanonga ngue vakevo naua.”

Cisimo ca muti ua Mukuyu uakuhona kuima

⁶ Kaha Yesu uavatele cisimo eci, “Kuakele yala umo uakunine muti ua mukuyu mu lihia liendi. Kaha uaile nakumonako vushuka vuno honi kavuuaneneko.

⁷ Kaha uahandekela kuli ndimi yendi nguendi, ‘Tala, mu miaka itatu njinakele nakuija nakuton-dako vushuka oku ku muti ua mukuyu, hanga nakamo kanjinauanako kahi. Uteke! Vikahoni utualelelaho kushamuisa livu eli?’

⁸ Vuno honi uje ndimi uamukumbuluile nguendi, ‘Muene, acitaleleleniko muaka umo naua, njikahindako kuuzengeleka nakuhakako vuilo.

⁹ Nga ukema vushuka mungolosika, kaha muacili, vuno honi nga kuukemi, ambahoni njikauteka.’ ”

Yesu akanguisa mpuevo ua cilema ha Litangua lia Sapalalo

¹⁰ Ha litangua limo lia Sapalalo Yesu uakele nakulongesa mu njivo ya malombelo.

¹¹ Kaha kuakele mpuevo muje uakele na li-hamba lije liamu vavalesele miaka likumi na itanu na itatu. Kaha ikeye uakotamene kasele kuhetuka kuahi.

¹² Omo Yesu uamumuene, uamusanene nakuhandeka kuli ikeye nguendi, “Mpuevo, njikukangula ku kuvavala kuove.”

¹³ Kaha Yesu uakambekele mavoko endi hali ikeye, hajevene uolokele na kuputuka kushangazala Njambi.

¹⁴ Vuno honi mukuluntu ua mu njivo ya malombelo uanienguele omuo Yesu uakanguisile muntu ha litangua lia Sapalalo, uakele na kuhandeka ku vantu nguendi, “Kuli matangua atanu na limo aje tunapande kupanga vipangi. Ijeni mu matangua aje linga vamikanguise, keti ha litangua lia Sapalalo, kuahi.”

¹⁵ Vuno honi Muene Yesu uamukumbuluile nguendi, “Eni vaka civembulu! Nkuma yeni kumue kuzitula vangombe yeni cipue vimulu ceni nakumutuala ku mema ha litangua lia Sapalalo ndi?”

¹⁶ Taleni ou Mpuevo! Ikeye mutekulu ua Avilahama uje yakutile Satana miaka likumi na itanu na itatu. Nkuma kuvapandele kumuzitula ha litangua lia Sapalalo ndi?”

¹⁷ Kukumbulula nguendi kuazivisile vitozi vendi voshe shuamua, kaha vantu voshe vajolelelele ha viuma viakukomokesa viacili vije vialingile.

Cisimo ca mbuto ya musalata
(Mateu13:31-32; Mako4:30-32)

¹⁸ Kaha Yesu uavehuile nguendi, “Vumuene vua Njambi vunapu ngue vika? Njivuesekeka na vika?

¹⁹ Vunapu ngue muje, muntu anona kanona kamo kambuto ya musalata nakukakuna mu li-hia citungu. Kaha kakakola kapua muti uakama, kaha tuzila veja vakutungila mashua avo ku mintango yauo.”

Cisimo ca Cimbaluila
(Mateu13:33)

²⁰ Kaha naua Yesu uavehuile nguendi, “Vumuene vua Njambi njivuesekeka na vika?

²¹ Vunapu ngue cimbaluila cije mpuevo uanonele na kuutsingasana na vunga vua vuingi vua tiliku mu lilonga, noho mukasha uoshe uafutunukile.”

Cikolo ca Cindende
(Mateu7:13-14; 21; 23)

²² Yesu uahitile mu Vinganda na mu membo, ualongesele vantu oku hali mu vungenzi vuakuya ku Yelusalema.

²³ Kaha umo uamuhuile nguendi, “Muene, nkuma vavandende lika vakovoka ndi?” Yesu uamukumbuluile nguendi,

²⁴ “Licikinineni mukovele mu cikolo ca cindende, muavusunga omuo vavengi vakatonda ku kovelamo vuno honi kuvakasa.

²⁵ Omo vavenia njivo akemana na kushoka lipito, kaha mukemana hambanza na kutota ha lipito ngueni, ‘Muene, tushokolueleko!’ Kaha

akamikumbulula nguendi, 'Kunjitantekeya oku kumuhuma.'

²⁶ Kaha mukaputuka kuhandeka ngueni, 'Tualile na kunua nove, kaha ualongesele mu nganda yetu.'

²⁷ Vuno honi akahandeka naua nguendi, 'Kunjitantekeya oku muhuma. Humeni kuli yange, yeni voshe vaka kulinga viavipi!'

²⁸ Mukalila na kulishumanga ku mazo omo mukamona Avilahama, na Isake na Yakomba na tunanguizi va Njambi va Njambi voshe mu Vumuene vua Njambi, vuno honi yeni vakamiumbila hambanza.

²⁹ Vantu vakahuma mu ngangela na mu kangombe ka yambi, ku kunto na mu mbuela, vakatumama ku ciuano mu Vumuene vua Njambi.

³⁰ Cilivene vaka kukotokela vakapua vaka kulivanga, kaha vaka kulivanga vakapua vakevo vaka kukotokela."

*Cizango ca Yesu ha Yelusalema
(Mateu23:37-39)*

³¹ Ha ntsimbu ijevene kuezile Vafaliseo vamo kuli Yesu na ku handeka nguavo, "Unapande kuhuma kuno uye kueka, omuo Helonde atonda kukutsiha."

³² Yesu uavakumbuluile nguendi, "Yeni mukamuleke ouo mbanje ngueni, 'Njicili nakuhumisa mahamba na kukanguisa vantu kumavezi avo ku litangua lialelo na imene, kaha ha litangua lia mucitatu ambahoni njikamanesa vipangi viange.'

³³ Cipue ngoco njinapandele kuenda lelo na imene na imenuavuze, omuo keti cacili kuli

kananguizi ua Njambi kutsila kueka vuno honi kuvanga mu Yelusalema.

³⁴ Yelusalema, Yelusalema, yove mu kakut-siha tunanguizi va Njambi va Njambi nakuasha mavue kuli vaje vavakutumina! Vintsimbu vi-avingi njatondele kukungulula vantu vove hamo-lika ngue cali muakavutikiya vana vendi mu mambava endi, vuno honi yove kuuanjitavele!

³⁵ Tala, njivo yove ikasala ya mupulungua. Njikuleka nguange, kuukanjimonu naua kuvanga noho ntsimbu ikeja omo ukahandeka nguove, 'Uakuvezika ou eja mulizina lia Muene.' "

14

Yesu akanguisa yala uakuvavala

¹ Ha ntsimbu imo omo Yesu uaile ku njivo ya mukuluntu ua Vafaliseo na kulia via kulia ha litangua lia Sapalalo, voshe vaje vakele mu njivo vakele na kumutalela muyehi.

² Ha lutue luendi hakele yala uakele naku-vavala kuzimba mikono uezile kuli Yesu.

³ Yesu uehuisile Vafaliseo na valongisi va mezi a mashiko a Mosesa nguendi, "Cinapu cacili kuli Lishiko lietu ku kanguisa vantu ha litangua lia Sapalalo, indi kuahi?"

⁴ Vuno honi vaholokele. Kaha Yesu uamuam-bate uje yala uakuvavala na kumukanguisa, nakumuecela aye.

⁵ Kaha uahandেকে kuli vakevo nguendi, "Nga hhakati keni hali umo hali na muana cipue ngombe uje nauila mulisima, kumuasa ku muhu-misamo ha litangua lia Sapalalo ndi?"

⁶ Kaha vahonouele kumukumbulula eci.

Kulikehesa na kutambula vangezi

⁷ Omo Yesu uamuene vangezi vanahangula vihela via vituamo viakama, uavatelele cisimo nguendi,

⁸ “Omo nga vanakulaniako ku cilika cavulo, keti ukatumame ha cituamo ca kasingimiko, omuo hamo kuli umo ua kasingimiko kupulakana yove ivanalania.

⁹ Kaha uje uamilaniene muvavoshe a kahan-deka kuli yove nguendi, ‘Njimilomba mutumameko kuje linga ou yala atumameko ha cihela ceni.’ Kaha mushuamua ukambata cituamo ca cindende kumaneselela.

¹⁰ Vuno honi nga vanakulania, ya ukatumame ha cituamo ca cindende ca kumaneselela, nga vavenia cilika akeja, akahandeka kuli yove nguendi, ‘Kavusamba, tumama ku cituamo ca kasingimiko,’ kaha uka tumama na kasingimiko kuli voshe ukatumama navo ku mesa.

¹¹ Kaha voshe vaka lijundula vakevo vavenia va kavaneha ha mavu, kaha voshe vakalikehesa vakevo vavenia vakajundula.”

¹² Kaha Yesu uahandekete kuli uje uamilaniene nguendi, “Nga uhana viakulia ha ciuano, keti lika ulanie vavusamba cipue va ndumbuevo cipue vavushoko vove cipue vakufuka vamua lihata navo, hamo vakamisana navakevo naua, kaha cikamuesa ngue vali nakumifueta.

¹³ Vuno honi nga uana viakulia ha ciuano, lania vihutu, na visualonda, na vilema na tupuputua.

¹⁴ Nga ulinga muje ukapua uakuvezika, omuo kuvakasa kukufueta, kaha vaka kufueta ha kusanguka ca vaka vusunga.”

Cisimo ca ciuano cakama
(Mateu22:1-10)

¹⁵ Umo mungenzi ivalaniene kukulia omo uovuile eci, uahandekete kuli Yesu nguendi, “uakukuisula uje akatumama ku ciuano mu vumuene vua Njambi!”

¹⁶ Kaha Yesu uahandekete kuli ikeye nguendi, “Kuakele muntu umo uje ualingile ciuano cakama kaha ualaniene vantu vavengi.

¹⁷ Ha ntsimbu ya ciuano uatumine vangamba kuli vaje valaniene nguendi, ‘Tjeni, omuo vioshe vinavua honi.’

¹⁸ Kaha umo na umo uakele nakuhandeka nguendi nazenama. Uakulivanga ua handekete nguendi, ‘Njinalanda lihia, kaha njitonda njikalimone, tambula kulomba kuange.’

¹⁹ Mukuavo uahandekete nguendi, ‘Njinalanda vangombe likumi, kaha njili nakuya na kuveseka, tambula kulomba kuange.’

²⁰ Mukuavo naua uahandekete nguendi, ‘Njimbata mpuevo vene, kaha kunjasa kuija.’

²¹ Kaha uje ngamba uahilukile na kuambulula kuli Muene yendi. Kaha vavenia njivo uanienguele kaha uahandekete kuli ngamba yendi nguendi, ‘Ya hano vene muvingila na mu vitapalo via mbonge unehe vihutu, na visualonda, na tupuputua na vilema.’

²² Omo ngamba yendi uahilukile uahandekete nguendi, ‘Muene, viunashikile via lingiua, vuno honi kuhucili muhela.’

²³ Kaha Muene uahandekete kuli ngamba yendi nguendi, ‘Ya mu vingila via mumikulo na mu vitapalo via mumikulo, usindiye vantu veje vakovele

mu njivo yange linga ishule.

²⁴ Kaha njikuleka nguange naumo uahi kuli vaje vanjinalaniene a kevua ku viakulia viange!’ ”

Ndongisi napande kulivua hesela kuyandela Yesu
(Mateu 10:37-38)

²⁵ Litangua limo omo vantu vavengi vaile na Yesu, kaha ualulukile na kuhandeka kuli vakevo nguendi,

²⁶ “Uoshe uje eja kuli yange vuno honi kazindi va ishe na vaina, mpuevo yendi na vana vendi, na vandumbuendi na vamuanaye va vampuevo, cilivene, cipue ukeuo muono uendi, kasa kupua ndongisi uange.

²⁷ Uoshe uje kambata cilindakano cendi na kunjikava kasa kupua ndongisi uange.

²⁸ Nga utonda kutunga njivo yakama, kaha utumama ha mavu na kumona vije vitondeka, kumona nga uasa kuimanusula.

²⁹ Vuno honi nga uaputuka kuhinda luvula kaha uonoua kuimanesa, voshe vakaimona kaha vakakujola

³⁰ na kuhandeka nguavo, ‘Uje muketu ua-putukile kutunga vuno honi nahonoua.’

³¹ Cipue muene, nga aya ku nzita na kulua na mukuavo muene, kaha atumama ha mavu na kumona nga asa kulua na vantu va kupua makulukazi likumi na uje mukuavo eja na vantu vakupua makulukazi makumi avala.

³² Nga kasa, kaha omo mukuavo acili kulahako, akatumako vantu vakahandeke via ciyulo.

³³ Mucifua cimo vene,” “naumo uahi hali yeni apua ndongisi uange nga kaseze vioshe viana-fuku.

Muongua ua kushamuka
(Mateu5:13; Mako9:50)

³⁴ “Muongua uapua uacili, vuno honi nga uashamuka kaha kutovala caco cihiluka vati?

³⁵ Kuukapu uacili ku mavu cipue ku vuilo, vaka umbila kuti. Uoshe hali na matuitui, napande kuivua evi!”

15

Cisimo ca Mpanga ua kuzimbala
(Mateu8:12-14)

¹ Litangua limo omo vaka kutambula lisimu na vaka vupi vezile na kuivuilila Yesu,

² kaha Vafaliseo na valongisi va mezi a mashiko a Mosesa vakele nakuningozola na kuhandeka nguavo, “Ou yala linakutambula vaka vupi na kulia navo.”

³ Kaha Yesu uava telele cisimo eci nguendi,

⁴ “Iya hali yeni nga hali na Vampanga cihita kaha azimbalesaho umo, nkuma kaseze vaje makumi atanu na auana na vatanu na vauana (99) mu musenge na kuya nakutonda uje nazimbala kuvanga noho na muuana?

⁵ Nga namuuana, avuahelera na kumuhaka ha vitsili viendi,

⁶ omo ha kuya kuimbo, kaha akasana vavusamba vendi nava va lihata navo kaha akahandeka nguendi, ‘Vuaheleleni hamo nange omuo njinauana mpanga uange uje uazimbalele.’

⁷ Njimileka nguange, mucifua cimo vene kuka-pua kuvuahelela kuakama muilu hali muka vupi umo nga natenguluka kupulakana vaje makumi atanu na auana na vatanu na vauana vantu vaje kuvatondo kutenguluka.”

Cisimo ca mbongo ya kuzimbala

⁸ Yesu uatualeleleho kuleka vantu cisimo eci nguendi, “Nga mpuevo umo ali na vimbongo via mu uayauaya likumi, nga hazimbala imo, nkuma kashuameka ndeya yendi, nakukomba mu njivo na kutonda vuino kuvanga noho hakaiuanena?”

⁹ Nga aiwana, kaha asana vavusamba vendi nava valihata navo na kuvaleka nguendi, ‘Vua-heleleni hamo nange omuo njinaiwana mbongo yange ije njazimbalesele.’

¹⁰ Njimileka nguange, mucifua cimo vene, muli kuvuahelela hakati katungelo va Njambi hali umo muka vupi uje atenguluka.”

Cisimo ca muana ua kuzimbala.

¹¹ Yesu uatualeleleleho kuhandeka nguendi, “Kuakele yala uakele navana va vamala vavali.

¹² Ua kanike uahandekele kuli ishe nguendi, ‘Tate, njihaneko mutambela ua vufuko vuange,’ kaha ishavo uavapangelele vufuko vuendi hakati kayo vana vendi vavali.

¹³ Kukuahitile ntsimbu yailaha kuhuma haje, ua kanike ua mbate vioshe uakele navio na kuya ku lifuti lilahako na kupihisa viuma viendi vioshe kusenga.

¹⁴ Muamanusuile kupihisa viuma viendi vioshe, kaha kuakele njala mu lifuti lioshe, kaha uaputukile kutsa njala na vuhutu.

15 Kaha uaile na kutonda vipangi kuli muntu umo uamu lifuti lije kaha ua mutualele ku lihia naku lisa vangulu.

16 Uatondele kulia vije vakele na kulia vangulu, vuno honi naumo uahi uamuhaneneko cimo ca kulia.

17 Omo mana ahilukile muli ikeye, uahandekela kuli ikeye vavenia nguendi, 'Vaka kupanga va vatate vali na viakulia viavingi, yange kuno njili nakutsa njala!

18 Njikuta vungenzi njihiluke kuli tate kaha njikahandeka kuli ikeye nguange, "Tate, njapihisila Njambi nove,

19 kunjapandele naua kunjisana munove, njipuisse kupua umo uava Vaka kupanga vove." '

20 Kaha uakatukile nakuya kuli ishe.

"Omo uakele nakuendela kulako, ishe ua muene kaha ua muivuililile cikeketima kaha ishe uamushatukilile, uamuvumbatele na kumutsuamba.

21 Muana uahandekela kuli ikeye nguendi, 'Tate njapihisila Njambi nove. Kunjapandele naua kunjisana munove.'

22 Vuno honi ishe uahandekela kuli vangamba vendi nguendi, 'Zambuleni! Neheni cikovelo cacili mumuzike nakumuzika kanzeya ku munie uendi na vinkaku ku viliato yendi.

23 Neheni muna ngombe uakuhindala mumutsihe, kaha tulieni na kuvuahela,

24 omuo munange ou uatsile vuno honi nahinduka naua, uazimbalele vuno honi nauaniua.' Kaha vaputukile kulia na kuvuahela.

25 "Ha ntsimbu ijevene, muana ua mukuluntu

uakele mulihia. Omo uezile hayehi na njivo, uovuile miaso na vakakukina.

²⁶ Kaha uasanene umo ua vangamba na kumuihula vika ‘vili nakulingika.’

²⁷ Uamukumbuluile nguendi, ‘Ndumbuove neja kaha isho natsihi muana ngombe uakuhindala omuo nahiluka oku alimuacili.’

²⁸ Muana ua mukuluntu ua nienguele na kuviana kukovela mu njivo. Kaha ishe uatuhukile na kumulambelega akovele mu njivo.

²⁹ Vuno honi uakumbuluile ishe nguendi, ‘Tala! Ha miaka yoshe njinakupangela ngue ndungo kaha kunjashauile mashiko ove. Vuno honi kuuanjihaneko cipue muna mpembe linga njivuahelele na vavusamba vange.

³⁰ Vuno honi omo ou munove nahiluka, uje na pihisa vufuko vuove na vukoyi kaha neja kuimbo, kaha una mutsihila muana ngombe uakuhindala!’

³¹ Ishe uahandekela kuli ikeye nguendi, ‘Munange, ntsimbu yoshe unakele nange, kaha viose njilinao vinapu viose.

³² Vuno honi tuapande kuvuahelele na kujolela, omuo shongoyove ou uatsile kaha nayoyo naua, uazimbalele vuno honi nauaniau.’ ”

16

Cisimo ca muka Kutulika uakuzangama

¹ Kaha Yesu uahandekela kuli vandongisi vendi nguendi, “Kuakele yala umo ua kufuka uje uakele na muka kutulika vufuko vuendi. Muka kufuka uje vamulekele nguavo muka kutulika vitenga viose hali nakupihisa vimbongo viose.

² Kaha uamusanene na kuhandeka nguendi, 'Vika evi njili nakuivua hali yove? Njihane vukaleho vua viuma vioshe muje munatulikilamo vufuko vuange, omuo kukapu naua muka kutulika uange.'

³ Muka kutulika ualihandekesele ikeye vavenia nguendi, 'Nga muene uange anjihumisa vipangi, njilinga vatihoni? Kunjesi na nzili yakuhinda vina, nganjihuma vipangi kuno, kaha naua njili na shuamua yakulomba.'

⁴ Kaha honi njatantekeya vinjikalinga linga vantu vakanjitambule mu vinjivo viavo! Omo vipangi viange vikahua.'

⁵ Kaha uasanene vantu vaje vakele na mikuli kuli muene uendi. Uehuile uakulivanga nguendi, 'Vungahi ukonguele kuli muene uange?'

⁶ Kaha uamukumbuluile nguendi, 'Vihita vitanu na vitatu via mingomo ya mazi a olive.' Kaha uje muka kutulika uahandekesele naua nguendi, 'Livulu liove eli lije limuesa makongo ove, tumama ha mavu sonekamo viseteko via vihita viuana via mingomo.'

⁷ Kaha uehuile mukuavo ua mucivali nguendi, 'Uakonguele cingahi?' Kaha uamukumbuluile nguendi, 'Cihita cimolika ca masaka a tiliku,' kaha uamulekele nguendi, 'Ambata livulu liove eli sonekamo makumi atanu na atatu a masaka a tiliku.'

⁸ Kaha uje muene uendi uashangazalele uje muka kutulika uakuhona kulungua hakukala na mana, omuo vantu va lifuti lino vatantekeya muakukela navakuavo kupulakana vana vamu ceke."

⁹ Njimileka nguange, pangeseni vufuko vua ha mavu kulinga vusamba kuli yen i na tuhutu. Kaha omo vufuko vueni vukahua, omo mukatsa vaka mitambula mu vihela via kuhona kuhua.

¹⁰ Uoshe akala na vusunga muvia vindende na mu viakama akakala na vusunga, kaha uje kakala na vusunga muvia vindende kaha kakakala na vusunga mu viakama.

¹¹ Kaha nga kuuakele na vusunga na vufuko vua ha mavu, iya honi akutsiliela na vufuko vua vusunga?

¹² Kaha nga kuuakele na vusunga ha vitenga via muntu, iya akakuhana vufuko vuje vuakupande?

¹³ “Uahi ngamba asa kupangela vamiene vavali omuo uje ngamba akazindaho umo naku zangaho mukuavo, cipue halihanako kuli umo na kushaula mukuavo. Kuuasa kupangela Njambi na vimbongo.”

Vihandeka vimo via Yesu

(Mateu11:12; 13; 5:31-32; Mako10:11-12)

¹⁴ Vafaliseo vaje vapuile vaka kuzanga vimbongo, omo vovuile vioshe evi, kaha vashendumuine Yesu.

¹⁵ Kaha uahandেকে kuli vakevo nguendi, “Yeni vaje vaka limuesa kupua vaka vusunga ku vantu, vuno honi Njambi atantekeya mitima yen i, omuo coshe cije vashangazala hakati ka vantu, ku mesho a Njambi cinapu ca ngoco ngoco.

¹⁶ “Lishiko lia Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi vatuaamenene vantu noho Iuano muka kumbuitika uezile. Kuhuma oho naha ntsimbu ino muzimbu uacili ua vumuene vua

Njambi vauambulula. Muntu uoshe alinakueseka cikuma kukovela omu mu vumuene.

¹⁷ Vuno honi cacasi melu na mavu kuhita kupulakana ka lizi kakande kamu mukanda ua Lishiko lia Mosesa kuhua.

¹⁸ “Uoshe akondola mpuevo yendi na kuambata ueka nalingi vupangala, kaha uoshe ambata mpuevo uakukondola kuli yala liendi alinga vupangala.

Yala ua kufuka na Lazalu

¹⁹ “Kuakele yala umo uakufuka uje uakele nakuya vuzalo vua vunengu vuandando yakutula, uakele na ciuano ca kulia cakama halitangua na tangua.

²⁰ Kuakele yala uacihutu lizina liendi Lazalu uje ivakele nakuneha ku cikolo ca muka kufuka, uje uakele na vimbandu muvila uoshe.

²¹ Lazalu uakele nakuvandamena kulia viakele na kuua ku mesa ya uje yala uakufuka, na tutali vakele nakuija na kuliya ha vimbandu viendi.

²² Uje yala uacihutu uatsile kaha tungelo vamuambate kukakala na Avilahama. Kaha na uje yala uakufuka naikeye uatsile kaha vamuatsindile.

²³ Uakele mu ngehena na kuyanda. Uatalele kuilu kaha uamuene Avilahama kulahako hali na Lazalu ku mukulo uendi.

²⁴ Kaha uasanene nguendi, ‘Tate Avilahama, njizivileko cikeketima tuma Lazalu ambuitike munie uendi mu mema anjitontuese ha ndaka yange, omuo njili na kuvua kuvavala muno mu tuhia.’

²⁵ Vuno honi Avilahama uamukumbuluile nguendi, ‘Munange, anuka ha ntsimbu yove

uakele nakuyoya uakele nakutambula viuma viovve via cili, na ntsimbu ya Lazalu uatambuile via vipi, vuno honi hali nakuyoya muacili yove uli na kuyanda.

²⁶ Kaha naua mukati kove netu hali cina cakama, ngeci uoshe atonda kujavuka kuhuma kuli yetu kuija oko keti ase, kaha naumo uahi asa kujavuka kuhuma oko kuija kuno kutuli.'

²⁷ Kaha yala ua kufuka uahandekete nguendi, 'Honi, tate, njilomba yove utume Lazalu ku njivo ya tate,

²⁸ omuo njili na vandumbuange vatanu. Ecela Lazalu aye nakuvanangula linga keti vakeje naua kuno kucihela ca tuyando.'

²⁹ Kaha Avilahama uakumbuluile nguendi, 'Vali na visoneka via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, vanapande kuvovuulila.'

³⁰ Uje yala ua kufuka uahandekete nguendi, 'houe, tate Avilahama, vuno honi nga umo akasanguka kuvatsi aya kuli vakevo kaha vakatenguluka.'

³¹ Avilahama uamukumbuluile nguendi, 'Nga kuvevuulila ku visoneka via Mosesa na tunanguizi va Njambi va Njambi, kaha cipue muntu uakuhuma ku vatsi ku vakatava.' "

17

Vupi

(Mateu18:6-7; 21; 22; Mako9:42)

¹ Yesu uahandekete kuli vandongisi vendi nguendi, "Viaseko via vupi mua vusunga vihita, vuno honi tuyando kuli uje avineha!

² Cacili kuli ikeye nga vaka mukutilila livue liakama muntsingo na kumumbila mu cisali, kuhona akovelese umo ua vanike vavandende mu vupi.

³ Zangameni ku vije muli nakulinga. Nga mukueni alinga vupi munangule nga halitavela mukonekele.

⁴ Kaha nga muntu umo vene akupihisila lutanu na luvali ha litangua limo, kaha eja kuli yove lutanu na luvali na kuhandeka nguendi, 'njatenguluka,' unapande kumukonekela."

Lutsilielo

⁵ Kaha tunganda vahandekela kuli Muene Yesu nguavo, "Vuezelela lutsilielo luetu!"

⁶ Kaha Muene Yesu uahandekela nguendi, "Nga muli nalutsilielo lualundende ngue mbuto ya musalata, nge muasa kuhandeka ku muti ou uakama ua mizi yaingi nguendi, 'Tukuka uka shimbame ha mema a kalunga!' Kaha ukeuo ukamiononoka.

Vipangi via ngamba

⁷ "Nga ulina ngamba muka kulima cipue muka kuniunga vampanga uasa kuhandeka kuli ikeye nga ahuminina ku mehia nguove, 'Ija hano vene uakutumame na kulia'?"

⁸ Houe! Ukahandeka kuli ikeye nguove, 'Vua-hesa viakulia viange via cinguezi, Naua lizitik-ile vualumo muiva uove nakunjipangela noho njikaliala na kunua, nga njamanesa ambahoni ulie na kunua!'

⁹ Honi ngamba kuveku mutsatsela hakulinga vije vivamushikile kulinga ndi? Mua vusunga kuahi!

¹⁰ Neni naua vene, omo mualingile vioshe vije vivamishikile kulinga, handekeni ngueni, 'Tuva ngamba vangoco, tunalingi lika vipangi vietu.' "

Yesu akanguisa vamala likumi

¹¹ Yesu hakuya ku Yelusalema uahitile mukati ka Samhaliya na Ngalileya.

¹² Kaha uakovelele muimbo muje vamala vam-bumba likumi vamuuanene, vemanene kula-hako.

¹³ Vatambakanene cikuma na kuhandeka nguavo, "Yesu, Muene tuvuileko cikeketima!"

¹⁴ Omo Yesu uavamuene, uahandেকে kuli vakevo nguendi, "Yeni mukalimuese yeni vavenia kuli tusasendote."

Omo vakele nakuya vavalelesele.

¹⁵ Kaha umo uavo omo uamuene nguendi nakanguka, uahilukile na kushangazala Njambi na lizi liakama,

¹⁶ Uauile na cihanga cendi ku viliato ya Yesu na kumutsatsela. Ikeye uapuile Kasamaliya.

¹⁷ Kaha Yesu uahandেকে nguendi, "Kuvapuile likumi vanakanguka? Ava vatanu na vauana vali kulihoni?"

¹⁸ Vikahoni cipue umo kuija nakuhana cisantsela kuli Njambi kuvanga lika ou keti kayunda?"

¹⁹ Kaha Yesu uahandেকে kuli ikeye nguendi, "Katuka uye, lutsilielo liove lua kukanguisa."

*Kuija kua vumuene vua Njambi
(Mateu24:23-28;37-41)*

²⁰ Kaha Yesu vamuihuile kuli Vafaliseo nguavo, "Ntsimbu muka vumuene vua Njambi vukeja?" Kaha uavatavele nguendi, "Vumuene vua Njambi

kuvukeja mungila ije muasa kuvumona na mesho eni kuahi.

²¹ Kukuesi akahandeka nguendi, ‘Tala, vuno vulikuno!’ Cipue ‘Talení, vuje vuli kuje!’ Omuo vumuene vua Njambi muli navuo hakati keni.”

²² Kaha honi Yesu uahandekela kuli vandongisi vendi nguendi, “Matangua akeja omo mukatonda kumona litangua limo lia Muna Muntu, vuno honi kumukasa kuli mona.

²³ Kaha kukakala vamo vakahandeka kuli yeni nguavo, ‘Talení ali kuje!’ Cipue, ‘Talení ali kuno!’ Keti muyeko, keti muvakavangeye.

²⁴ Ngue muhiato mukahiatula muilu, kaha vau-mona uhuma kumuhela umo ua lilu nakuya ku muhela ukuavo ua lilu, mukemovene naua Muna Muntu muakafua ha litangua liendi liakuhiluka.

²⁵ Vuno honi napande kuyanda cikuma na kumuyengula kuli vantu va ntsimbu ino.

²⁶ Nge mucapuile ku matangua a Noua muke-movene mucikapuilamo naku matangua a Muna Muntu.

²⁷ Vantu vakele nakulia na kunua, na kuliambata na kushombuesa, noho Noua uakovelele mu vuato. Kaha livazi liezile nakuvanongesa voshe.

²⁸ Nge mucapuile ku matangua a Lote: vantu voshe vanuine, valile, valandesele na kulandul-ula, vakunine na kutunga,

²⁹ vuno honi ha litangua lije Lote uahumine mu Sondoma, tuhia na mavue vianokele ngue mema a kuhuma muilu, kaha via vanongesele voshe.

³⁰ Cikapua ngue mujevene ha litangua li-akasholoka Muna Muntu.

³¹ “Ha litangua lijevene, uoshe uje yala hali helu lia njivo keti akovele mu njivo na kuambata viuma viendi, naua na uje hali mu lihia liendi keti ahiluke ku njivo yendi.

³² Singaniekeni hali mpuevo ya Lote.

³³ Voshe vaje vatonda kuniunga muono uavo vavenia vaka uzimbalesa, vuno honi vaje vazimbalesa muono uavo vakau uana.

³⁴ Njimileka, ha vutsiki vuje kukakala vantu vavali ha muhela umo, umo vakamuambata ou mukuavo vakamuseza.

³⁵ Kaha kukakala vampuevo vavali vali muku-tua hamo mucini cimo, mukuavo vaka muambata na mukuavo vakamuseza.”

³⁶ [Vamala vavali vakapanga mu lihia, umo vakaya nendi mukuavo vakamuseza.]

³⁷ Kaha vandongisi vendi vamuihuile nguavo, “Kulihoni kuvikalingika, Muene?”

Kaha Yesu uavatavele nguendi, “Kuoshe kuje kuli civimbi kukeko kukalikunguluila makuvi.”

18

Cisimo ca Ntuluue na muka Kuyula

¹ Yesu ualekele vandongisi vendi cisimo eci ku-valongesa nguendi, vapande kulombela ntsimbu yoshe cakuhona kucela.

² Uahandekete nguendi, “Mu mbonge imo muakele muka kuyula uje kateuele Njambi cipue kusingimika vantu.

³ Kaha naua mu mbonge ijevene muakele ntuluue uje uakele nakuija kuli ikeye vintsimbu viavingi na kuhandeka nguendi, ‘njihaneko kapingi kange ha vitozi vange!’

⁴ Ha ntsimbu yaindende uje muka kuyula uavianene, hajevene uahandekela kuli ikeye vavenia nguendi, 'Cipue kunjiteue Njambi cipue kusingimika vantu,

⁵ vuno honi ou ntuluue nanjishupu cikuma, njapande kumuhana kapandi kendi, omuo nga atualelelaho kuija kaha aka njihonesa!' "

⁶ Kaha Muene Yesu uahandekela nguendi, "Ivuilileni vije viahandeka uje muka kuyula uakuhona vusunga!

⁷ Nkuma Njambi kasa kuyula mu vusunga ku vantu vendi vaje valinakulilila kuli ikeye vutsiki na mutania? Nkuma ngueni akasimbula muku-vakuasa ndi?

⁸ Njimileka nguange, hajevene akavahana kapandi kavo. Vuno honi omo Muna Muntu akeja, akauanaho vantu vali nalutsilielo hano ha mavu ndi?"

Cisimo ca Kafavaliseo na muka kutambula lisimu

⁹ Yesu uate cisimo eci naua kuli vantu vaje vaka kutsiliela vusunga vuavo vavenia nakushaula vakuavo,

¹⁰ Uahandekela nguendi, "Vamala vavali vayile ku njivo ya Njambi nakulomba, umo Kafaliseo, mukuavo muka kutambula lisimu.

¹¹ Kafaliseo uemanene na kulomba nguendi, 'Njikutsantsela Njambi, yange kunjafuile ngue vakuetu vantsintsa, vaka kuhona vusunga, vaka vupangala. Yange kunjafuile ngue uje muka kutambula lisimu nemana kuje.

12 Njikalumina kulia ha matangua avari mu simano, njikahana cimo kulikumi ca vioshe vinjikauana.'

13 Vuno honi uje muka kutambula lisimu ue-manene ku lahako, kaha kasele cipue kutala kuilu, vuno honi ualivete ha ntulo na kuhandeka nguendi, 'Njambi, civuile cikeketima yange muka vupi.'

14 Njimileka," nguange, "uje muka kutambula lisimu uaile kuimbo liendi mu vusunga kupulakana uje Kafaliseo, voshe vaje valijundula vakevo vavenia vaka vakehesa, vuno honi voshe vaje valikehesa vakevo vavenia vakava jundula."

*Yesu akuisula vanike vavandende
(Mateu19:13-15; Mako10:13-16)*

15 Vantu vanehelelele Yesu vanike vavandende linga avasaleke mavoko, kaha omo vandongisi vendi vacimuene, vesekele kuvindika vaje vantu.

16 Vuno honi Yesu uasanene vanike vavandende veje kuli ikeye, uahandেকে nguendi, "Eceleni vanike vavandende veje kuli yange keti muvavindike, omuo vumuene vua Njambi vuli ku vantu ngue ava vanike vavandende.

17 Mua vusunga njimileka nguange, uoshe uje katambula vumuene vua Njambi ngue kanike uamundende, kakakovala mu vumuene vua Njambi."

*Yala ua kufuka
(Mateu19:16-30; Mako10:17-31)*

18 Litangua limo umo mukuluntu ua Vayunda uehuile Yesu nguendi, "Mulongisi uacili, vika

njinapande kulinga linga njikauane muono uakuhona kuua?”

¹⁹ Yesu uamukumbuluile nguendi, “Vika unjiumbuila nguove uacili?” Naumo uahi “uacili kuvanga Njamba lika.

²⁰ Uatantekeya mashiko a Njambi nguauo, ‘Keti ulinge vupangala, keti utsihe, keti uive, keti uvangeye mukueni vukaleho vua makuli, singimika isho na noko.’ ”

²¹ Kaha uje yala uakumbuluile Yesu nguendi, “Mashiko oshe aua njaononoka laja hume kuvuanike vuanje.”

²² Kaha omo Yesu uevuile evi, uahandekete kuli ikeye nguendi, “Kunasupila cuma cimo ciunapande ku linga. Ya ukalandese viose viulinavio kaha ukahane vimbongo viose kuli tuhutu, kaha ukakala na vufuko muilu, kaha uije, uakunjikave.”

²³ Vuno honi uje yala omo uevuile evi, kaha uanienguele, omuo ikeye uakele navufuko vua vuingi.

²⁴ Omo Yesu uamuene nguendi naniengua, kaha uahandekete nguendi, “cinapu cacikalulu kuli vaka kufuka kukovela mu vumuene vua Njambi!

²⁵ Cacikalulu kuli kamelu kukovela mu lisho lia nguya vuno honi cacikalulu cikuma kuma muntu muka kufuka kukovela mu vumuene vua Njambi.”

²⁶ Kaha vaje vantu vovuile, vamuihuile nguavo, “Iya honi akovoka?”

²⁷ Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Kuli viuma vije vantu kuvasa kulinga vuno honi Njambi asa kulinga coshe.”

28 Kaha Petulu uahandeketele nguendi, “Tala! Yetu tunaseza viosehe vituli navio, nakukukava.”

29 Kaha Yesu uahandeketele kuli vakevo nguendi, “Eyo, mua vusunga njimileka uoshe uje naseza njivo yendi, cipue mpuevo yendi, cipue munaina, cipue visemi vendi, cipue vana vendi, omuo vumuene vua Njambi,

30 akatambula viavingi cikuma mu muono ou na muono ua yaye mu miaka ije ikeja kulutue.”

Yesu ahandeka ntsimbu ya mucitatu a kutsa cendi

(Mateu25:14-30)

31 Yesu uatualele vandongisi vendi likumi na vavali kuavo lika, kaha uahandeketele kuli vakevo nguendi, “Evuilileni! Tulinakuya mu Yelusalema kuje viuma viosehe vije vivasonekele kuli tunanguizi va Njambi va Njambi hali Muna Muntu linga vika lishulisise.

32 Muna Muntu vakamuhana ku mavoko a Maloma vaje vaka mushendumuna na kumutuka na kumujekuila malenzi.

33 Vaka muveta, kaha vaka mutsiha, vuno honi munima ya matangua atatu akasanguka.”

34 Vuno honi vandongisi vendi kuvovuisisile nacimo cahi ha viuma evi, omuo kulumbunuka kua mezi aua vavashuekeleleuo linga keti vatan-tekeye vije via handeketele Yesu kuli vakevo.

Yesu akanguisa yala ua kapuputua

(Mateu20:29-34; Mako10:46-52)

35 Omo Yesu uahete kuyehi na Yeliko, kuakele yala umo ua kapuputua uakele kumukulo ua ngila nakulomba.

³⁶ Kaha omo uevuile civunga ca vantu cili nakuita, kaha uehuile nguendi “Vika vili nakulingika?”

³⁷ Kaha vamulekele nguavo, “Yesu uaku Nazaleta hali nakuhita.”

³⁸ Kaha uatambakanene nguendi, “Yesu! Muna Ndaviti! Njivuileko cikeketima!”

³⁹ Kaha vantu vaje vakele kulutue lia civunga, vamulekele linga aholoke. Vuno honi ikeye uatambakanene cikuma nguendi, “Ove Muna Ndaviti! Njivuileko cikeketima!”

⁴⁰ Yesu uemanene nakushika nguendi, “Muneheni kuno”. Omo uje yala uashuenene kuyehi, Yesu uamuhulisile nguendi,

⁴¹ “Vika utonda linga njikulingile?”

Kaha uamukumbuluile nguendi, “Muene njitonda linga njimone naua.”

⁴² Kaha Yesu uahandekele kuli ikeye nguendi, “Mona! Lutsilielo luove luna kukanguisa.”

⁴³ Kaha hajevene uaputukile kumona, uakavele Yesu, na kushangazala Njambi. Omo vantu vacimuene, kaha voshe vashangazalale Njambi.

19

Yesu na Sangeo

¹ Hanima yevi Yesu kukovela mu Yeliko na kuputuka kuhitanganamo.

² Muakele yala umo mu mbonge ije, uje uapuile mukuluntu ua vaka kutambula lisimo lizina liendi Sangeo, uje uapuile muka kufuka.

³ Uatondele kumona Yesu, vuno honi kasele kumumona omuo uapuile uamuihi, kaha naua kuakele civunga cakama.

⁴ Kaha uashatukilile kulutue lia civunga, ualondele ku muti ua linongo linga amone Yesu uje uahitilile mu ngila ijevene.

⁵ Omo Yesu uahete ha mutambela uje, uatalele kuilu, kaha uahandekela kuli Sangeo nguendi, “shuluka vuasi Sangeo, omuo lelo njapande kuija ku njivo yove.”

⁶ Sangeo uashulukile vuasi na kumutambula na kuvuahela cikuma.

⁷ Vantu voshe vaje vamuene vialingiuile vaninguile nguavo, “Ou Yala nai kupua mungezi ku njivo ya muka vupi!”

⁸ Kaha Sangeo uemanene na kuhandeka kuli Muene Yesu nguendi, “Muene ivuilila njihana mutambela ua vufuko vuange kuli tuhutu, nga njambate cimo kuli umo mu ngila ya makuli, kaha njika mufueta vintsimbu viuana.”

⁹ Yesu uahandekela nguendi, “Kuovoka ku neja mu njivo muno lelo, omuo yala ou nalimuesa kupua muana ua vusunga ua Avilahama.

¹⁰ Mua vusunga Muna Muntu uezile nakutonda na kuovola vaje vana zimbala.”

Cisimo ca mbongo ya Ngolinde

¹¹ Tele vantu vakele nakuivuilila vije Yesu uakele nakuhandeka, uavatele cisimo omuo uakele kuyehi na Yelusalema, kaha vasinganiekele nge vumuene vua Njambi hajevene vuavuno vusholoka.

¹² Kaha Yesu uahandekela nguendi, “Kuakele muntu uaku vumuene uje uaile ku lifuti lia kulahako linga vakamupuisse muene, hanima yeve uasinganiekele kuhiluka linga akuendese vantu vendi.

¹³ Tele kanda aye, uasanene vangamba vendi likumi kaha uahanene umo na umo mbongo ya ngolinde na kuvaleka nguendi, ‘Landululeni noho njikeja.’

¹⁴ Vuno honi vantu vamu lifuti liendi vumuzindile cikuma, kaha vatumine tunganda vumukave munima yendi na kukahandeka nguavo, ‘Ou yala kutumutondo linga apue Muene yetu kuahi.’

¹⁵ “Omo uje yala uahilukile, hanima ya kumuhaka kupua muene, uashikile vaje vangamba vahanene vimbongo linga veje kuli ikeye linga atantekeya cingahi vana landuluilaho.

¹⁶ Kaha ukulivanga uezile nakuhandeka nguendi, ‘Muene, mbongo imolika ije iuanjihanene yasemuininahoni vimbongo likumi vikuavo.’

¹⁷ Kaha uahandekela kuli ikeye nguendi, ‘Unalingi muacili cikuma, ngamba uacili! Kaha muene uahandekela kuli ikeye nguendi, omuo unakala nalutsilielo mu viuma viavindende, njikakuhana nzili yakama ya kutuamenena vimbonge likumi.’

¹⁸ Kaha uamucivali naua uezile uahandekela nguendi, ‘Muene, mbongo yove imolika ije iuanjihanene yasemuinina vimbongo vitanu.’

¹⁹ Kaha naua muene uahandekela kuli ikeye nguendi, ‘Njikakupuisa muka kutuamenena vimbonge vitanu.’

²⁰ Kaha mukuavo ngamba uezile uahandekete nguendi, 'Muene, mbongo yove eyi, hanga njait-ulikilile akantanga kakandende.

²¹ Njakutinine, omuo yove uapua muntu uavutenu. Ukambata cije keti cove na kuteja vije kuuakuvile.'

²² Kaha muene uahandekete kuli ikeye nguendi, 'Yove ngamba uamupi! Njikakuhisa na mezi akuhuma mu kanua kove! Utantekeye nguove yange nji yala uavutenu, njikambata vije keti viange na kuteja vije kunjakuvile?

²³ Vikahoni kuua yakele kuli vaka kusekasana mbongo yange? Omo yange njineja nge njinauana mbongo yange hamo na kakondueso kayo.'

²⁴ Kaha muene uahandekete kuli vaje vemanene kumukulo nguendi, 'Muniekeni oyo mbongo, muihane kuli uje hali na vimbongo likumi.'

²⁵ Vuno honi vakevo vahandekete kuli ikeye nguavo, 'Muene, hali laja na vimbongo likumi!'

²⁶ Kaha ikeye uavatavele nguendi, 'Muavusunga njimileka nguange, uje hali naco, vakamuhakelako viavingi, vuno honi uje kesi navio, cipue vene vije viavindende viali navio vakamuniekavio.

²⁷ Kaha honi ku vitozi vange, vaje kuvatondele linga yange njipue muene uavo, vaneheni kuno nakuvatsihila ha mesho ange.' "

*Yesu akovela na vumpau mu Yelusalema
(Mateu21:1-11; Mako11:1-11; Iuano12:12-19)*

²⁸ Omo Yesu uamanesele kuhandeka evi, kaha uaile kulutue luavo nakuya ku Yelusalema.

²⁹ Omo Yesu uahete kuyehi na Mbetefenje na Mbeteniya ku munkinda ua Oliveta, kaha uatumine vandongisi vavali kulutue,

³⁰ Uavalekele nguendi, “Yeni ku limbo lije lili kulutue lueni, omo mukakovelamo mukauana muna cimulu vanamukutu, uje kanda muntu alondeho. Kaha muzituleni mumunehe kuno.”

³¹ Nga muntu umo amihula nguendi vika muzituila, mulekeni ngueni Muene amutonda.

³² Kaha vaje vatumine vaile vakauanene muje muahandekelere Muene.

³³ Tele vali nakuzitula uje muna cimulu, kaha vavenia cimulu uavehuile nguendi, “Vika muzituila ou muna cimulu?”

³⁴ Kaha vamatavele nguavo, “Muene hali nakumutonda.”

³⁵ Kaha vatualele uje muna cimulu kuli Yesu. Kaha vajalele tuzaku tuavo ha muongo ua cimulu, kaha valondeseleho Yesu.

³⁶ Omo uakele nakuya ha cimulu, vantu vajalele tuzaku tuavo mu ngila kulutue lua Yesu.

³⁷ Omo Yesu uahete kuyehi na Yelusalema, kucikulo ca munkinda ua Oliveta, kaha civunga cacingi ca vandongisi vendi vaputukile kuvuahelela na kulemesa Njambi na mezi akama ha vikomoueso vioshe viakama vivamuene vije Yesu ualingile,

³⁸ nguavo “Uakukuisula muene uje akeja mu lizina lia Muene Njambi! Ciyulo cikale muilu na vumpau kuli Njambi!”

³⁹ Kaha Vafaliseo vamo vaje vakele mu civunga vahandekelere kuli Yesu nguavo, “Mulongisi, shika vandongisi vove vaholoke”

⁴⁰ Yesu uavatavele nguendi, “Njimileka nguange, nga ava valikela kulemesa kaha aua mavue akaputuka kutambakana.”

Yesu alilila Yelusalema

⁴¹ Omo Yesu uahete kuyehi na kumona Yelusalema, uaililile,

⁴² uahandekete nguendi, “Nga uatantekeyele lika lelo nguove vika vitondeka linga kukale ciyulo! Vuno honi vuavuno vacishuekesa ku mesho ove!

⁴³ Ntsimbu ikeja hali yove, omo vitozi vove vaka kutungila cimpaka, nakukuhaka mukati kavo, na kukushetuilamo mukati ku mitambela yoshe.

⁴⁴ Kaha vakevo vakakunongesa hamo na vantu vove vaje vali mu vivumbe viove, kuvakaseze livue limo mu muhela ualio, omuo yove kuuatan-tekeyele ntsimbu omo Njambi uezile nakukuo-vola.”

Yesu aya mu njivo ya Njambi

(Mateu12:12-17; Mako11:15-19; Iuano2:13-22)

⁴⁵ Yesu uakovelele mu njivo ya Njambi, na kuputuka kushekamo voshe vaje vakele na kulandesa,

⁴⁶ uahandekete kuli vakevo nguendi, “Vana-soneka mu visoneka nguavio, ‘Njivo yange ikapua njivo ya Malombelo’, vuno honi yenii muaipuisa muhela ua vizi!”

⁴⁷ Yesu uakele nakulongesa mu njivo ya Njambi ha litangua na litangua. Vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na vantuama va vantu vatondele kumut-siha,

⁴⁸ vuno honi kuvauanene ngila yaku cilingila, omuo vantu voshe vakele naku muvuilila linga keti vasezeho cipue lizi limo.

20

*Cihula caha nzili ya Yesu
(Mateu21:23-27; Mako11:27-33)*

¹ Litangua limo Yesu uakele nakulongesa mu njivo ya Njambi na kuambulula muzimbu uacili ku vantu, kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa, hamo na vakuluntu vezile.

² Kaha vahandekela kuli ikeye nguavo, “Tuleke, nzili muka ukalikuasesa nayo kulinga viuma evi? Iya nakuhana nzili eyi?”

³ Yesu uavakumbuluile nguendi, “Nange naua njimihula cihula cimo. Njilekeni,

⁴ nzili ya likuasesele Iuano muka kumbuitika ya humine kuli Njambi indi kuli vantu?”

⁵ Vaputukile vimpata hhakati kavo nguavo, “Vika tuhandeka? Nga tuhandeka nguetu, ‘ya humine kuli Njambi,’ kaha akatuihula nguendi, ‘Vikahoni kumua mukulahelele Iuano?”

⁶ Vuno honi nga tuhandeka nguetu, ‘Thuminina ku vantu,’ Kaha civunga coshe ca vantu vakatutsiha mukutuasha mavue, omuo vovuisisile nguavo Iuano uapuile Kananguizi ua Njambi.”

⁷ Kaha vakumbuluile Yesu nguavo, “Kututantekeya kuje kuya humine.”

⁸ Kaha Yesu uahandekela nguendi, “Nange naua kunjimileke kuihuminina nzili injili naku-likuasesa kulinga viuma evi.”

*Cisimo ca vaka kupanga mu citungu ca Viniu
(Mateu21:33-46; Mako12:1-12)*

⁹ Kaha Yesu uaputukile kuleka vantu cisimo eci nguendi, “Kuakele yala umo uakele na citungu ca mikolovozi ya vushuka vua viniu, kaha uacikumu-
muisile kuli vandimi vamo, kaha uaile vungezi vuendi ha ntsimbu yalaha.

¹⁰ Omo ntsimbu ya kuteja vushuka yahete, uatumine ngamba uendi kuli vaje vandimi, muku katambulako mutambela uendi kuli vije vanateje. Vuno honi vaje vandimi vapupile uje ngamba, na kumuhiluisa mavoko voko.

¹¹ Kaha uje vavenia citungu uatumineko naua ngamba mukuavo, vuno honi vaje vandimi vamupupile na kumulinga mua mupi, kaha uamuhiluisile mavoko voko.

¹² Uatumineko naua ngamba uamu citatu, kaha vaje vandimi vamu vulumuine naua nakumumbila hambaza lia citungu.

¹³ Kaha honi vavenia citungu uahandekela nguendi, ‘Njilinga vati? Njikatuma munange injazanga, hamo vaka musingimika!’

¹⁴ Vuno honi omo vandimi vamumuene, kaha valihandekesele hhakati kavo nguavo, ‘Ou ikeye muna uje vavenia citungu. Ijeni tumutsihe, kaha tukafungulula vufuko vuendi!’

¹⁵ Nkuma, vamumbilile hambaza lia citungu, kaha vamutsihile.” Yesu uavehuile nguendi, “Vika akalinga uje vavenia citungu kuli vaje vandimi?

¹⁶ Akeja na kutsiha vaje vantu na kuhana cije citungu kuli vandimi veka.” Kaha omo vantu vavuile evi, vahandekela nguavo, “Mua vusunga

vene keti ngoco kuahi!”

¹⁷ Yesu uavatalele nakuvehula nguendi, “Visoneka vilumbunuka vika omo vihandeka nguavio, ‘Livue lije livavianene vaka kutunga ngue kuliesi na seho likelio vuavuno linapu liaseho kupulaka mavue oshe’?”

¹⁸ Kaha uoshe uje akauila ha livue lije akapokoka, vuno honi nga lije livue lika uila hali muntu umo, likamusaniuna.”

Cihula ca kufueta lisimo

(Mateu22:15-22; Mako12:13-17)

¹⁹ Kaha valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa na tusasendote vayonguele kukuata Yesu haje vene, omuo vatantekeyele nguavo cisimo eci naitela vakevo, vuno honi vateuele vantu.

²⁰ Nankuma, vatatele ntsimbu ya cili. Kaha vahanene lizika kanua kuli vantu vamo valipuisse nge vaka vusunga, kaha va vatumine kuli Yesu linga vakamueseke na vihula linga vamuhane ku mavoko a Nguvulu ua Maloma.

²¹ Kaha vaje vavatumine vehuile Yesu nguavo, “Mulongisi tuatantekeya ngueta yove ukahandeka vusunga na kulongesa vusunga naua kuue kutala hali muntu cipue uapua ua vulemu, cipue keti ua vulemu vuno honi ntsimbu yoshe ukalongesa vantu vusunga muje muatondela Njambi vayoyemo.

²² Tuleke, nkuma Lishiko lietu litutavesa kufueta lisimo kuli Sezale indi kuahi?”

²³ Vuno honi Yesu uatantekeyela kuzangama kuavo, kaha uahandekela kuli vakevo nguendi,

24 “Njimueseni mbongo ya siliva. Cihanga ceya na lizina lieya viliho?” Kaha vamukumbuluile nguavo “via Sezale!”

25 Kaha Yesu uahandekete kuli vakevo nguendi, “Muacili, haneni kuli Sezale vije viapande kuli Sezale, kaha haneni kuli Njambi vije viapande kuli Njambi.”

26 Kaha kuvasele kumu uanenaho mulonga ha mezi aua ku mesho a vantu. Valikomokelele ku kukumbulula cendi kaha vaholokele kuluu.

Cihula ca kusanguka ku vatsi

(Mateu22:23-33; Mako12:18-27)

27 Kaha Vasanduki vamo, vaje vakulahela nguavo vantu kuvakasanguka ku vatsi, vezile kuli Yesu nakumuihula nguavo,

28 “Mulongisi, Mosesa uatusonekelele Lishiko eli nguendi, ‘Nga yala atsa, kaha aseza mpuevo yendi vuno honi kesi na vana, kaha munaina ambate uje ntuluue linga vakase kukala na vana va uje natsi.’

29 Kuakele vamuanaye vatanu na vavali, kaha uje uamukuluntu uambate mpuevo, uatsile kuakuhona vana.

30 Kaha uje ua mucivali uambate uje mpuevo naua uatsile kuakuhona vana

31 kaha mucitatu naua. Cuma cimo cafuile mujevene kuli voshe vatanu na vavali, voshe vatsile kuakuhona vana.

32 Kaha kukumanusuila uje mpuevo uatsile.

33 Nankuma, ha litangua lije omo vatsi vaka sanguka, uje mpuevo akapua ueya hhakati kavaje voshe vamubate vatanu na vavali?”

³⁴ Yesu uavakumbuluile nguendi, “Vantu va lifuti lino vakambata na kushombuesa naua,

³⁵ vuno honi vampuevo na vamala vaje vande kusanguka ku vatsi na kuyoya mu ntsimbu ije ikeja kulutue kuva kambata cipue kushomboka.

³⁶ Vakevo vakapua ngue tungelo kuvakasa naua kutsa omuo vanapu vana va Njambi, omuo vanasanguka kuvatsi.

³⁷ Mosesa nahana vukaleho linga vatsi vaka sanguka. Mu visoneka vije vihandeka via lifo liakele nakuuema Mosesa ahandeka hali Muene Njambi ikeye vene ‘Njambi ya Avilahama, Njambi ya Isake, na Njamba ya Yakomba.’

³⁸ Ikeye uapua Njambi ua vaka kuyoya, keti ua vaka kutsa kuahi, omuo ku mesho a Njambi voshe vantu vendi vayoya.”

³⁹ Kaha vamo valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vahandেকেলে nguavo, “Mulongisi, uakumbulula muacili!”

⁴⁰ Kuhuma ha ntsimbu ije kuvasele naua kuhula Yesu vihula vieka.

Cihula hali Kilistu

(Mateu22:23-33; Mako12:18-27)

⁴¹ Yesu uavehuile nguendi, “Vatihoni vali nakuhandeka nguavo, Kilistu akapua ua ku ntanga ya muene Ndaviti?

⁴² Ndaviti vavenia nahandeka mu livulu lia miaso nguendi, ‘Muene Njambi uahandেকেলে kuli Muene uange nguendi, Tumama ku livoko liange lia cilio,

⁴³ noho njikapuisa vitozi vove ngue cituamo caku viliato viove.’

⁴⁴ Ndaviti ikeye vavenia uamutumbuile nguendi, 'Muene,' vatihoni Kilistu apua mutekulu lia Ndaviti?"

*Yesu anangula linga vazangame kuli Valongisi
va mezi a Lishiko lia Mosesa
(Mateu23:1-36; Mako12:38-40)*

⁴⁵ Kaha omo civunga ca vantu vakele naku-vuilia, kaha Yesu uakele nakuhandeka kuli van-dongisi vendi nguendi,

⁴⁶ "Zangameni kuli valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa, vaje vazanga kuenda na vikovelo viavo via laha viandando na kutsetsela na kasingimiko mumihela yakulandesela na kuhangula vituamo viacili mu vinjivo via Njambi via malombelo na mihela ya vantu va vulemu ku viuano.

⁴⁷ Vakevo vakakuisi vantuluue na kuvevila vinjivo viavo, kaha vashueka vilinga viavo na malombelo alaha! Kaha nakuzangamesa kuavo kukapu kuakama cikuma!"

21

*Mulambu ua ntuluue
(Mako12:41-44)*

¹ Litangua limo omo Yesu uakele nakutalazeka, uamuene vaka kufuka vali nakuhana mulambu uavo mu njivo ya Njambi,

² kaha naua uamuene ntuluue umo ua cihutu uahanene tumbongo tuvali.

³ Kaha Yesu uahandেকেle nguendi, "Mua vusunga njimileka nguange, ou ntuluue ua cihutu nahana viavingi kupulakana voshe vaje vantu vakufuka,

⁴ njahandeka evi omuo veka vanakala naku-lambuila via kusalaho ku vufuko vuavo, vuno honi ou mpuevo nalambuila vioshe vianakele navio via kulikuasa navio.”

Yesu ahandeka ha kunonga kua Njivo ya Njambi

(Mateu24:1-2; Mako13:1-2)

⁵ Vamo va vandongisi va Yesu vakele nakuhandeka ha njivo ya Njambi, ha vucili vua mavue aje vaitungisile, na vuana vuje vakele nakuhana mukuivuahesa, kaha Yesu uahandেকেলে nguendi,

⁶ “Maneni njimileke ha viuma vioshe evi munamono. Ntsimbu ikaheta omo vitozi veni vaka humisa livue lioshe lia njivo mu muhela uhalio, kaha mavue oshe a ka siuka.”

Tuyando na Mapakeso

(Mateu24:3-14; Mako13:3-13)

⁷ Vandongisi va Yesu vamuihuile nguavo, “Mulongisi, muaka muka evi viuma vikalingika?” Na cimueso muka tukatantekeya naco nguetu ntsimbu inahete ya viuma vioshe evi vilingiue.

⁸ Yesu uahandেকেলে kuli vakevo nguendi, “Zangameni keti vamikuisse. Vantu vavengi vakeja mu lizina liange na kuhandeka nguavo, ‘Yange vene ikeye!’ Kaha naua nguavo, ‘Ntsimbu inahete vuavuno!’ Vuno honi keti mukava kavangeye.

⁹ Omo mukevua vizita na kulitengulukila, keti mukateue, viuma evi vinapande kulingika tahi, vuno honi kuvilumbunuka nge kuhua kua mavu kunahete.”

¹⁰ Kaha Yesu uahandekela naua nguendi, “lifuti likalua nzita na lifuti likuavo, kaha vumuene vukalua na vumuene vukuavo.

¹¹ Kukala mandundumua, na njala yakama, na mishongo ya kulitambuisa kuoshe, kukakala viuma viakuteuesa na vitantekeyeso viaku komouesa vikahanina muilu.

¹² Omo ntsimbu kanda viuma evi visholoke. Vakamikuata na kumiyandesa, vakamituala kuvi njivo via malombelo avo naku kamiyula naku mihaka mutumenga, kaha vakamituala ku vimiene naku vanguvulu mukunieseka omuo lizina liange.

¹³ Ikapua ntsimbu yacili kuli yeni ya kuambulula Muzimbu ua Cili.

¹⁴ Nankuma, vihakeni mu mitima yeni keti muvisinganiekeleye vualumo nguene vika tukahandeka,

¹⁵ omuo njikamihana mana akutantekeya vije vimukahandeka linga vitozi veni kuvakasa kumihisa cipue kuviana vimukahandeka.

¹⁶ Cipue visemi vieni, na vamuanoko, na vavushoko veni na vavusamba veni vakamienda vungungu. Kaha vamo hhakati keni vaka vatsiha.

¹⁷ Kaha voshe vakamizinda omuo lizina liange.

¹⁸ Vuno honi cipue cinkambu cimo ca kumutue ueni ku cikazimbala.

¹⁹ Takameseni, kaha mukohiela miono yeni.

*Yesu ahandeka ha kunonga kua Yelusalema
(Mateu24:15-21; Mako13:14-19)*

²⁰ “Omo mukamona Yelusalema vana izengeleka ku civunga ca masualale, tantekeyeni nguene kunonga kuayo kuli muyehi.

²¹ Nankuma, vaje vali mu Yundeya vapande kuteuela ku minkinda, kaha vaje vali mu mbonge vapande kuhumamo, kaha Vaje vali hambaza ya mbonge naku mehia vapande keti vakovelemo mu mbonge.

²² Aua akeuo matangua akuzangamesa, viva-handekele mu visoneka linga vilishulisise.

²³ Luvinda ku vampuevo vaje vakakala na mazimo na vampuevo vaje vaka jamuesa ha ntsimbu ije! Tuyando tuakama tukeja ha lifuti eli, na vukalu vua Njambi vukeja hali vantu ava.

²⁴ Kaha vamo vaka vatsiha na mukuale, kaha vakuavo vakavatuala ku vunzinda ku mafuti eka, kaha vaje keti Vayunda vaka pihisa Yelusalema noho ntsimbu yavo ikaheta.

*Kuija kua Muna Muntu
(Mateu24:29-31; Mako13:24-27)*

²⁵ “Kaha viuma via kukomouesa vikapangiua ku litangua naku ngonde naku vingongonosi. Vantu voshe vaha mavu vakevua liova lia kuohia kua mema a kalunga na kukuma kua mankimba kaha kuvakatantekeya vivakalinga.

²⁶ Vantu vaka lezimuka kuliova omo vakatatela vije vikasholoka hano ha mavu oshe, omuo viuma vioshe via muilu vikalininganga.

²⁷ Kaha vakamona Muna Muntu akeja mu mashuelua na nzili na vumpau vuakama.

²⁸ Omo viuma evi vikaputuka kupangiua, katukeni nanzili na kutala kuilu, omuo kuohela kueni kuli hayehi.”

*Cilongesa ca muti ua mukuyu
(Mateu24:32-35; Mako13:28-31)*

²⁹ Kaha Yesu uavatelele cisimo eci nguendi, “Singaniekeni ha muti ua mukuyu na miti yeka yoshe.

³⁰ Omo mumona mafo auo aputuka kuzovelela, muapande kutantekeye ngueni ntondue ili muyehi.

³¹ Kaha mucifua aci vene, omo mukamona viuma evi vipangia mutantekeye ngueni vumuene vua Njambi vuli muyehi.

³² “Muavusunga njimileka, viuma vioshe evi vikapangia oku vantu voshe va ntsimbu ino vaciyoya.

³³ Melu na mavu vika hita, vuno honi mezi ange kuakahiti.

Muapande kutalelela

³⁴ “Zangameni! Keti mushoshomue cikuma mitima yeni ha ciuano viakulia na kunua na kulinienga ha viuma vije via lifuti. Nga muvilinga litangua lije lika miniangumuna ngue mukapiluka muheto.

³⁵ Litangua lije likeja ku vantu voshe vali hano ha mavu.

³⁶ Livuaheseleni na kulombela ntsimbu yoshe linga mukakale na nzili yakuhiana vioshe vije vikapangia na kuimana ku mesho a Muna Muntu.”

³⁷ Yesu uakale na kulongesa mu njivo ya Njambi ha matangua aje, kaha kuheta ku ntsimbu ya cinguezi, uakele nakuhumamo na kuya ku munkinda ua Oliveta kukakalako vutsiki vuoshe.

³⁸ Kucimenemene coshe vantu voshe vakele nakuya mu njivo ya Njambi na kumuivuilila.

22

Vutumbe vua kutsiha Yesu

(Mateu26:1-5; Mako14:1-2; Iuano11:45-53)

¹ Omo ntsimbu yahete kuyehi ya ciuano ca kulia mbola ya kuhona cimbaluila, civasana nguavo Ciuano ca Paseka.

² Kaha vakuluntu vatusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vatondele ngila ya vushueke ya kutsilamo Yesu omuo vakele na liova lia vantu.

Yundasa atava kuenda Yesu vungungu

(Mateu26:14-16; Mako14:10-11)

³ Kaha Satana uakovelele muli Yundasa ivasana Sakaliote, umo uavaje likumi na vavali ua vandongisi.

⁴ Kaha Yundasa uaile na kukahande kuli vakuluntu vatusasendote na vaka kuniunga Njivo ya Njambi, uavamuesela ngila yakuendela Yesu vungungu.

⁵ Kaha vakevo vavuahelelele cikuma, valitaivatumbuile nendi kumuhana vimbongo.

⁶ Yundasa uatavele, kaha uatalazekele ngila imo ya kuendelamo Yesu vungungu kua kuhona vantu kutantekeya.

Yesu alivua hesela kulia kua ciuano ca Paseka

(Mateu26:17-25; Mako14:12-21; Iuano13:21-

30)

⁷ Litangua liete ha ntsimbu ya ciuano ca mbolo ya kuhona cimbaluila, omo vatsihile vana va vampanga vakulia ha Ciuano a Paseka.

⁸ Yesu uatumine Petulu na Iuano nguendi “Yemuye muka vuahesele vualumo mutu kalila Ciuano ca Paseka.”

9 Kaha vamuihuile nguavo, “Kuli ku utonda linga tuka civuaheseeko?”

10 Kaha uavakumbuluile nguendi, “Omo mukakovela mu mbonge, muka uana muntu nambata njava ya kutekuila mema. Mukaveni noho akaheta mu njivo ya kakovela.

11 Handekeni kuli vavenia njivo ngueni, ‘Mulongisi natutumu kukuihula nguendi, cilikuli cihela cituakulila yange na vandongisi vange Ciuano ca Paseka?’

12 Kaha akamimuesa cihela cakama helu lia njivo, vanauvua hesa vualumo, kuje mukavuahese viakulia.”

13 Kaha vaile vauanene viuma vioshe nge muavalekelele Yesu, vavuahesele viakulia via Ciuano ca Paseka.

Mesa ya Muene

(Mateu26:26-30; Mako14:22-26; 1 Kolinte11:23-25)

14 Kaha omo ntsimbu ya hete Yesu uatumamene ku mesa hamo na tunganda vendi.

15 Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Njatondele cikuma kulia eci Ciuano ca Paseka hamo neni ntsimbu kanda njiyande,

16 omuo njimileka nguange, kuhuma lelo kunjikacili naua kuvanga noho calishulisilila muacili mu Vumuene vua Njambi.”

17 Kaha Yesu uanonele hambanza ya viniu, kaha uahandekela kuli Njambi, na kuhandeka kuli vandongisi vendi nguendi, “Ambateni hambanza eyi mulishumuine hhakati keni.

18 Njimileka nguange, kuhuma lelo kunjikanu naua neni viniu kuvanga noho vumueene via Njambi vuneja.”

19 Kaha uambate naua mbolo uakandelele kuli Njambi, kaha uaitavuile uava haneneyo nguendi, “ Ei inapu muvila uange uvanahana ha yeni. Lingelingen eci mukunjivuluka yange.”

20 Omo vamanesele kulia uambate kambanza uahandelele nguendi, “Eyi kambanza inapu litavasano lihaliha lia Njambi livanakutu na maninga ange aje ahitikila hali yeni.

21 “Vuno honi taleni! Ou anjenda vungungu hali hamo nange kuno ku mesa!

22 Muna Muntu akatsa nge muje muasin-ganiekelemo Njambi, vunono honi tuyando tuendi uje akamuenda vungungu!”

23 Kaha vandongisi vendi vaputukile kulihozola hhakati kavo nguavo, iya honi akalinga cuma eci.

Vimpata hali uje napu uakama kupulakana

24 Kaha kuaputukile vimpata hhakati ka vandongisi va Yesu nguavo, iya umo hhakati kavo napu uakama kupulakana.

25 Kaha Yesu uandelele kuli vakevo nguendi, “Vamiene va vaje keti Vayunda vali na nzili ha vantu vavo. Kaha vaje vaka kushika vavatum-bula vakuasi va vantu.”

26 Vuno honi ei keti ikeyo ngila hhakati keni, vunono honi uoshe uje uakama hhakati keni napande kupua uamundende, kaha ntuama yeni napande kupua ngue ngamba.

27 Iya uakama kupulakana? Uje natumama kukulia cipue uje hamuhana viakulia? Nguetu

uje natumama kukulia ikeye uakama ndi? Vuno honi yange njili hakati keni nguange muka kuhana viakulia.

²⁸ Yeni munakala nange mu tuyando tuange tuoshe.

²⁹ Nge mua nanjihanena Tate nzili ya kuyula, neni naua njikamihana nzili yakuyula.

³⁰ Linga yeni mukalie na kunua mu vumuene vuange, kaha mukatumama ku vituamo vua vumuene na kuyula miyati likumi na ivali ya Isaleli.

Yesu ahandeka nge Petulu akamuviana

(Mateu26:31-35; Mako14:27-31; Iuano13:36-38)

³¹ Simoni, Simoni! Ivuilila, Satana atonda linga amieseke yeni mu vavoshe, ku hangununa vacili ku vavapi nge muka kulima muaka hangununa tiliku ku mujungu.

³² Vuno honi yange njakulombelega linga lut-silielo luove keti luhue. Kaha omo ukatenguluka na kuhiluka kuli yange, unapande kukolesa vamuano.

³³ Kaha Simoni Petulu uamukumbuluile nguendi, “Muene, njalivuahelela laja kuya mu kamenga nove na kukatsa nove!”

³⁴ Kaha Yesu uamukumbuluile nguendi, “Muavusunga, Petulu” njikuleka nguange, “vutsiki vuno vene kanda ndemba atambeke, ukanjiviana lutatu.”

Cikuama, Ngonga na Mukuale

³⁵ Yesu uehuile vandongisi vendi nguendi, “Muje njamitumine cakuhona cikuama, ngonga cipue vinkaku muahonoueleko cuma cimo ndi?”

Kaha vamukumbuluile nguavo, “houe!”

³⁶ Kaha Yesu uahandeketele kuli vakevo nguendi, “Vuno honi” ntsimbu ino, “Ou hali na cikuma cipue ngonga napande kuambata, kaha uoshe nahonoua mukuale napande kulandesa kazaku kendi alande mukuale.

³⁷ Muomu vanacisoneka nguavo, ‘Vamutandelele kumo na vaka kushaula Lishiko.’ Kaha njimileka nguange eci cinapande kulishulisisa hali yange. Eyo vioshe vije vivanasoneka hali yange vili nakulishulisisa.”

³⁸ Kaha vandongisi vahandeketele nguavo, “Muene tala! Kuli mikuale ivali ei!”

Kaha uavakumbuluile nguendi, “Mukemo vene!”

*Yesu Alombela ha munkinda ua Oliveta
(Mateu26:36-46; Mako14:32-42)*

³⁹ Kaha Yesu uahumine mu mbonge, kaha uaile ku munkinda ua Oliveta nge muakele nakulingilamo. Kaha vandongisi vendi vamukavele.

⁴⁰ Omo uahete kuje uavalekele nguendi, “Lombeleni linga keti mukovele muvieseko.”

⁴¹ Kaha uahumine kavundende kuli vakevo kaha uatsikamene na kulombela,

⁴² nguendi, “Tate nga mutonda hambanza eyi ya tuyando ihite kulahako nange. Ketu nge ku cizango cange kuahi, vuno honi cizango cove cilingiue.

⁴³ Kangelu uahumine kuilu uasholokele kuli ikeye na kumusimpisa.

⁴⁴ Omuo ha tuyando tuakama ua lombelele cikuma, kaha ntuima yendi yapuile ngue mambase a maninga anduekelele ha mavu.”

⁴⁵ Kaha omo uakatukile kuhuma ku kulongbela, uale kuli vandongisi vendi uavauanene vanakosa tulo, omuo vazeyele na vusiua.

⁴⁶ Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Vikahoni muakosela? Hindukeni mu lombele, linga keti mukovela muvieseko.”

Yesu vamukuata

(Mateu26:47-56; Mako14:43-50; Iuano18:3-11)

⁴⁷ Kaha te Yesu uakele nakuhandeka navo, hajevene civunga ca vantu cahete. Yundasa Sakaliote uje uava likumi na vavali uatuamene kulutue luovo. Kaha uashuenene kuli Yesu na kumuntsuemba.

⁴⁸ Kaha Yesu uahandekela kuli ikeye nguendi, “Yundasa nkumani yove uenda Muna Muntu vungungu na kumutsuemba ndi?”

⁴⁹ Kaha omo vandongisi vaje vakele hamo na Yesu vamuene vije viapangikile vahandekela nguavo, “Muene tulikuasese mikuale ndi?”

⁵⁰ Kaha umo ua vandongisi va Yesu uavatuile lituitui lia ngamba ua kasasendote uakama.

⁵¹ Vuno honi Yesu uamu vianesele nguendi, “Ecela” kaha uakuate lituitui lia uje yala nakulihiluisilako naua.

⁵² Kaha Yesu uahandekela kuli vaje vakuluntu va tusasendote na vamo vakuluntu va vaka kuniunga njivo ya Njambi na vakuluntu vaje vezile na kumukuata nguendi, “Nkumani muneja namikuale na vimbueti ngue njimuizi ndi?”

⁵³ Njinakele neni mu njivo ya Njambi ha matangua oshe vikahoni kumuanjikuate. Vuno honi eyi ikeyo ntsimbu yeni yakuipanga, omo nzili ya milima ili nakuhiana.”

Petulu aviana Yesu
(Mateu26:57-58;69;75; Mako14:53;54;66;72;
Iuano18:12-18;25-27)

⁵⁴ Vakuate Yesu kaha vamutualele ku njivo ya Kasasendote uakama, kaha Petulu uamukavele munima uakele kulahako.

⁵⁵ Vamo vavuekele tuhia mukati ka cipango vatumamene nakuota, kaha Petulu uatumamene navo.

⁵⁶ Omo ngamba umo uampuevo uamuene Petulu natumama kuje ku tuhia, uamutalele ntoma, kaha uahandeketele nguendi, “Yala ou naua uakele hamo na Yesu.”

⁵⁷ Vuno honi Petulu uavianene nguendi, “Yove mpuevo yange kunjimutantekeya!”

⁵⁸ Kaha omo kuahitile ka ntsimbu kakandende, yala ueka naua uamuene Petulu, kaha uahandeketele nguendi, “Nove naua ua umo vendi” Vuno honi Petulu uamukumbuluile nguendi, “Yala, kuahi, keti yange!”

⁵⁹ Omo kuahitile ola lika, kaha yala mukuavo naua uahandeketele nanzili nguendi, “Ou yala cilivene uakele hamo na Yesu, nendi naua Kangalileya!”

⁶⁰ Vuno honi Petulu uamukumbuluile nguendi, “Yove yala yange kunjitantekeya evi ulinakuhandeka!”

Hajevene te acili nakuhandeka kaha ndemba uatambekele.

⁶¹ Kaha Yesu uatengulukile uatalele kuli Petulu, kaha Petulu uavulukile vije via mulekele Yesu nguendi, “Ntsimbu kanda ndemba atambenge vutsiki vunovene ukanjiviana lutatu”

⁶² Kaha Petulu uatuhukile hambanza na kulila cikuma.

*Yesu Vamushendumuna na Kumupupa
(Mateu26:67-68; Mako14:65)*

⁶³ Vamala vaje vaniungile Yesu vamushendumuine na kumupupa.

⁶⁴ Vamukitile tanga ha mesho, kaha vahan-dekele kuli ikeye nguavo, “Nga ukananguizi, tuleke! Iya na kupupu?”

⁶⁵ Vahandekela viuma viavingi via kumushaula.

*Vasompesa Yesu ku mesho a mpunga
(Mateu26:59-66; Mako14:55-64; Iuano18:19-24)*

⁶⁶ Kaha omo kuacele vakuluntu voshe va vantu valiuanene hamolika. Vakuluntu va tusasendote, na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa voshe kuvakele, kaha vanehele Yesu ku mpunga yavo.

⁶⁷ Kaha vamuihuile nguavo, “Tuleke, yove Kilistu ndi?”

Kaha Yesu uavakumbuluile nguendi, “Cipue nga njimileka nguange yange, kumukanjikulahela.”

⁶⁸ Kaha naua nga njimihula cihula, kumukasa kunjitava.

⁶⁹ Vuno honi hume lelo nakutuala kulutue Muna Muntu akatumama ku livoko lia cilio lia Njambi muka nzili yoshe.

⁷⁰ Kaha voshe vamuihuile nguavo, “Nkuma yove u Muna Njambi ndi?”

Ikeye uavakumbuluile nguendi, “Mumu nahan-deka mukemo vene.”

⁷¹ Kaha vahandekela nguavo, “Vikahoni tondela naua vukaleho vuka? Yetu vavenia tualivuila laja muanacihandeka.”

23

Yesu vamutuala kuli Nguvulu Pilato

(Mateu27:1-2;11-14; Mako15:1-5; Iuano18:28-38)

¹ Kaha mpunga yoshe yakatukile na kutuala Yesu kuli Nguvulu Pilato.

² Kaha vaputukile kumuvangeya nguavo, “Tuauana ou yala aleka vantu vetu linga valuisse Fulumende yetu, alina kuvavindika kufueta lisimu kuli Sezale na kulihandeka ikeye vavenia nguendi ikeye Kilistu Muene uetu.”

³ Kaha Pilato uamuhulisile nguendi, “Yove Muene ua Vayunda ndi?” Yesu uamukumbuluile nguendi, “Munahandeka mukemo vene.”

⁴ Kaha Pilato uahandekela ku tusasendote vakama na civunga nguendi, “Yange kunjauanene mulonga kuli ou muntu.”

⁵ Vuno honi vakevo vahandekela na nzili nguavo, “Ikeye alinakulinga mpindakano ku vantu na vilongesa viendi linga valuisse Yundeya yoshe. Uaputukilile mu Ngalileya, kaha hano vene nejakuno.”

Yesu vamutuala kuli Muene Helonde

⁶ Omo Nguvulu Pilato uevuile eci, kaha ueuile nguendi, “Nkuma ou yala ka Ngalileya ndi?”

⁷ Omo Pilato uatantekeyele nge Yesu uahumine ku nganda ije yakele nakuyula Muene Helonde naua mukemo muakele, kaha uamutumine kuli

Muene Helonde, uje uakele mu Yelusalema ha ntsimbu ije.

⁸ Muene Helonde uavuahelele cikuma omo uamuene Yesu, omuo uovuile viendi na laja uakele nakutonda cikuma kumumona. Uakele nalishungu lia kumona Yesu alinga vikomouesa.

⁹ Kaha Muene Helonde ueuile Yesu vihula vi-avingi, vuno honi Yesu katavele cipue lizi limo.

¹⁰ Kaha vakuluntu va tusasendote na valongisi va mezi a Lishiko lia Mosesa vaile kulutue naku-vangeya Yesu muakama.

¹¹ Kaha Muene Helonde na masualale vendi vamushendumuine naku mupanga mua mupi, kaha vamuzikile mukanjo uandando, kaha Helonde vamuhiluisile kuli Pilato.

¹² Kaha ha litangua lije vene Helonde na Pilato valikuate vusamba, te kanda lievi vapuile muntu na citozi cendi.

Yesu vamusompela kutsa

(Mateu27:15-26; Mako15:6-15; Iuano18:39; Iuano19:16)

¹³ Pilato uasanene hamo vakuluntu va tusasendote na vantuama na vantu,

¹⁴ Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Muanehe ou yala kuli yange na kuhandeka nguene alinakulekesa vantu linga valuisse Fulumende. Ivuilileni, yange njamuihuile ku mesho eni, kaha kunjauanene mulonga ua cuma cimo cacipi cimunamuvangeya.

¹⁵ Cipue Helonde kauanene mulonga muli ik-eye mukemo namuhiluisa kuli yetu. Ou yala kukuesi cuma canalingi linga va muuaneneho mulonga ua kutsa.

¹⁶ Njikamupupa lika kaha njikamuecela linga aye.”

¹⁷ Kuakele cilika cavo cije Pilato uatondele kuhumisila vantu cinzinda umo mu kamenga uje ivatondele ha ntsimbu ya Ciuano ca Paseka.

¹⁸ Kaha civunga coshe ca vantu ca tam-bakanene nguavo, “mutsihe!” Tuzituile Mbalambasa.

¹⁹ (Mbalambasa vamuhakele mu kamenga omuo uakele nakuluisa Fulumende mu mbonge na kuntsiha vantu.)

²⁰ Vuno honi Pilato uatondele kuecela Yesu, kaha uahandেকে naua ku civunga.

²¹ Vuno honi vakele nakutambeka nguavo, “Mushukike ha cilindakano! Mushukike ha cilindakano!”

²² Kaha Pilato uahandেকে naua lua mucitatu nguendi, “Vupi muka vuanapanga? Yange kunjauanene cuma cimo ca kumutsihila! Njimupupa lika na kumuecela aye.”

²³ Vuno honi vantu vatualeleleho kutambeka nguavo Yesu vamushukike ha cilindakano, kaha hakutambeka nguavo uavahaneneye.

²⁴ Nankuma, Pilato uatete cije cimpande, ngue muvalombe vakevo.

²⁵ Kaha Pilato uecelele Mbalambasa muntu ivatondele, uje uakele mu kamenga ha mulonga ua kuluisa Fulumende na kutsiha vantu. Kaha uavahanene Yesu linga vamulinge muje muvatondelele vavenia.

Yesu va mushukika ha cilindakano
(Mateu27:32-44; Mako15:21-32; Iuano19:17-27)

26 Kaha masualale vatualele Yesu mukumushukika te vali nakuya valiuanene na yala umo ua lizina lia Simoni uaku Silene, uje uezile mu mbonge kuhuma ku mehia. Kaha vamukuate nakumutuika cilindakano ca Yesu kaha vamulekele linga akave Yesu munima.

27 Civunga cakama ca vantu ca mukavele, hhakati kavo hakele vampuevo vaje vakele nakulilila ikeye cikuma.

28 Yesu uatengulukile kuli vakevo nakuhandeka nguendi, “Yeni vampuevo vamu Yelusalema! Keti mulile yange vuno honi lilileni yeni vavenia na vana veni.

29 Kaha matangua alina kuija omo vantu vakahandeka nguavo, ‘Vanakuisuliua vaje vantsimpi, vaje kuvasemene tukeke na vaje kuvalelele.’

30 Ikapua ntsimbu ije vantu vakahandeka ku minkinda nguavo, ‘Tuuileni! Naku malundu nguavo, tufuikeni!’

31 Nga valinga viuma evi ku muti uakutontola, kaha honi cikafua vati ku muti uakuma?”

32 Kaha naua kuakele mihuza vavali va vamala vavatualele hamo na Yesu na kuvashukika.

33 Omo vahete kumuhela vatumbuile nguavo, “Cikola,” kaha vashukikile Yesu ha cilindakano na vaje mihuza vavali umo ku livoko lia cilio mukuavo ku livoko lia cimoshue.

34 Yesu uahandekile nguendi, “Tate vakonekele! Omuo kuvatantekeya cije civali nakulinga.” Kaha masualale valipangezelele vuzalo vuendi na kuta nkela.

35 Kaha vantu vemanene kuje nakutalela te vantuaama va Vayunda vamushendumuine nguavo, “Uovuele vakuavo, nendi aliovole ik-

eye vavenia nga ikeye Kilistu uje ya nahangula Njambi!"

³⁶ Kaha masualale vamushendumuine naua vezile hayehi kuli ikeye vamuhanene viniu via kushasha.

³⁷ Vahandেকে kuli ikeye nguavo, "Liovole yove vavenia nga u Muene ua Vayunda!"

³⁸ Helu lia cilindakano cendi hakele mezi aua nguavo, "Ou ikeye Muene ua Vayunda."

³⁹ Kaha muhuza umo ivamushukikile hamo nendi uahandেকে lizi lia kumushaula nguendi, "Nkumani keti yove Kilistu ndi? Liovole yove vavenia netu naua utuovolo!"

⁴⁰ Kaha uje mukuavo muhuza uamutenukilile nguendi, "Nkuma yove kuuteue Njambi ndi? Yove unambata cihiso ngue ikeye.

⁴¹ Cihiso cetu cinatupande, omuo tunambata fueto ya vilinga vuetu, vuno honi yala ou kesi na vupi."

⁴² Kaha uahandেকে kuli Yesu nguendi, "Yesu njivuluke omo ukeja mu vumuene vuove."

⁴³ Yesu uamukumbuluile nguendi, "Mua vusunga njikuleka nguange lelo vene ukakala hamo nange mu vumuene vua muilu."

Kutsa ca Yesu

(Mateu27:45-56; Mako15:33-41; Iuano19:28-30)

⁴⁴ Omo ntsimbu yapuile hhakati ka litangua, kaha litangua liazivalele kuakekele milima mu lifuti lioshe ije yakeleko noho ha ola ya citatu ya cinguezi.

⁴⁵ Kaha ntanga ije yakele mu njivo ya Njambi yatavukile hhakati kuhuma kuilu na mavu.

⁴⁶ Kaha Yesu uatambekele na lizi liakama nguendi, "Tate! Njihaka muono uange mu mavoko ove." Hanima yakuhandeka mezi aua uat-sile.

⁴⁷ Omo mukuluntu ua masualale uamuene vije via lingiule, ualemelele Njambi nakuhandeka nguendi, "Mua vusunga yala ou uapuile muka vusunga."

⁴⁸ Omo vantu vaje vakungulukilile kuje ku muhela vamuene viuma vije valingiule, kaha vahilukile ku vinjivo viavo vali pupangele ha vintulo viavo mu vusiua.

⁴⁹ Kaha voshe vaje vatantekeyele Yesu ha mutuntu uendi hamo na vampuevo vaje vamu-kavele kuhuma ku Ngalileya vemanenene kulahako nakutala viuma evi.

Vatsinda Yesu

(Mateu27:57-61; Mako15:42-47; Iuano19:38-42)

⁵⁰ Kuakele yala umo lizina liendi Yosefa uaku mbonge ya Alamatiya mu nganda ya Yunda. Uapuile yala uacili ua kasingimiko,

⁵¹ uje uakele nakutalelela kuija kua vumuene vua Njambi. Cipue vene uapuile umo uamu mpunga, katavele ku vutumbe vuavo vua kuluisa Yesu na vilinga viavo.

⁵² Uaile kuli Pilato nakulomba muvila ua Yesu.

⁵³ Uahumisile muvila ua Yesu ha cilindakano, kaha uauzengelele ha ntanga ya liniu, kaha ualangekele muvila ua Yesu mu cihilo cije civa cokuele mu livue lije kanda vantsindemo muntu kuyehi na munkinda uaundende.

⁵⁴ Liapuile litangua lia mucitanu cinguezi omo litangua lia Sapalalo kanda lihete.

⁵⁵ Vampuevo vaje vakavele Yesu kuhuma ku Ngalileya vaile hamo na Yosefa, vakamuene ci-hilo cije na kumona muje muvalangekelelemo muvila ua Yesu.

⁵⁶ Kaha vaile ku vinjivo viavo nakukavuahesa mukundu na mazi aluengo luacili linga vaka vuahese muvila ua Yesu. Kaha ha litangua lia Sapalalo vahuimine kuya ku Lishiko lia Mosesa.

24

Kusanguka kua Yesu

(Mateu28:1-10; Mako16:1-8; Iuano20:1-10)

¹ Omo kuacele lia calumingo vampuevo vaile ku cihilo, vambate mazi avavuahesele.

² Kaha vauanene livue liakama vana lihumisa ku cikolo ca cihilo.

³ Kaha vakovelelemo vuno honi kuuanenemo muvila ua Mueene Yesu.

⁴ Vemanene kuje te valikomokela, kaha ha-jevene kuasholokele vamala vavali mu vuzalo vuakuviakuma kuli vakevo.

⁵ Vaje vampuevo vovuile liova cikuma kaha vakotamene ha mavu, vaje vamala vavehuile nguavo, “Vika mutondela muka muono ku vantsi?”

⁶ Uahiko kuno nasanguka laja. Vulukeni muje muahandekele kuli yeni tele ali ku Ngalileya.

⁷ ‘Muna Muntu vaka muhana mu mavako a vantu vavupi, kaha vaka mushukika, a kasan-guka hanima ya matangua atatu.’ ”

⁸ Kaha vampuevo vavulukile mezi endi.

⁹ Kaha vahumine kuje ku cihilo vakalekele viuma vioshe vivamuene kuli vaje likumi na umo lia vandongisi na vakuavo voshe.

¹⁰ Vaje vampuevo vapuile Maliya Mangan-dalena, na Njuana, na Maliya vaina ya Yakomba na vampuevo vakuavo valekele evi viuma kuli tunganda va Yesu.

¹¹ Vuno honi tunganda vasinganiekele nge vije vivahandekela vampuevo keti viaseho kaha kuva vakulahelele.

¹² Vuno honi Petulu uakatukile na kushatuk-ila ku cihilo, uakotamenenemo kaha uamuen-emo lika vintanga na ceka cahi. Kaha uahiluk-ile kuimbo na kulikomokela ha viuma vije via lingiule.

*Kuenda kuya kulimbo lia Emausi
(Mako16:12-13)*

¹³ Ha litangua lijevene vandongisi vavali va Yesu vendele kuya ku limbo lije liivatumbuile nguavo Emausi, ntunda yakele matambo likumi na imo kuhuma ku Yelusalema.

¹⁴ Vakele nakuhandeka ha viuma vioshe vije vialingiule.

¹⁵ Tele vacili nakuhandeka na kuliyongola, Yesu uezile hayehi navo nakuenda navo.

¹⁶ Vamumuene vuno honi kuvamutantekeyele.

¹⁷ Yesu uahandekela kuli vakevo nguendi, “Vimpande muka muli nakuhandeka oku muenda?” Vemanene kaha vihanganga viavo viasolokele mu vusiua.

¹⁸ Kaha umo uavo lizina liendi Kolopase, uamukumbuile nguendi, “Yove lika mungezi muno mu Yelusalema uje katantekeya vina-pangika ha matangua ano.”

¹⁹ Kaha uavehuile nguendi, “Viuma muka?”

Vamutavele nguavo, “Via Yesu uaku Nazaleta. Yala ou uapuile kananguizi ka Njambi na vantu voshe vamutavele kupua muka nzili mu viuma vioshe uahandeketele na vije via lingile na Njambi uamu kulahetele.

²⁰ Kaha tusesendote vakama na vakakuyula vamuhanene kuli Nguvulu ua Maloma linga vamutsihe, kaha vamushukikile ha cilindakano.

²¹ Tuakele na likulahelo ngueto ikeye akapatula Isaleli! Kaha lelo linapu litangua lia mucitatu kuhuma haje vialingiuile viuma evi.

²² Vampuevo vamo hhakati ketu vatukomoke-sele, vameneketele ku cihilo cimenemene,

²³ vuno honi kuvakauanene muvila uendi. Kaha vahilukile nguavo vakamuene cimona ca tungelo vaje vavalekele nguavo hali nakuyoya.

²⁴ Kaha vamo hakati ketu vaileko ku cihilo, kaha vakauanene nge muje muvahandeketele vaje vampuevo, vuno honi kuvamumuene.”

²⁵ Kaha Yesu uahandeketele kuli vakevo nguendi, “Yeni vilema, vaka kusimbula kutsiliela vije vioshe vivahandeketele tunanguizi va Njambi va Njambi!

²⁶ Nkumani Kilistu kapande kuyanda ha viuma evi nakukovela mu vumpau vuendi ndi?”

²⁷ Kaha Yesu uaputukile kuvalumbuina vioshe viuma vije vahandeketele mu visoneka hali ikeye, kuputuka na mavulu a Mosesa na kutuala ku visoneka via tunanguizi va Njambi va Njambi voshe.

²⁸ Kaha omo vahete kuyehi na limbo kuje vakele nakuya, Yesu ualingile ngue atuvakana kamandende kuya kulutue,

29 Vuno honi vamulombele na kuhandeka nguavo, “Tumama netu omuo cinguezi na litan-gua liatoko.” Kaha uaile na kukala navo.

30 Uatumamene navo mukulia kaha uambatele mbolo naku ikuisula uaipazuile na kuvahana.

31 Kaha mesho avo ashokolokele vatantekeyele nguavo nkumani ikeye, vuno honi ualavukile ku mesho avo.

32 Kaha valihandekesele umo na mukuavo nguavo, “Nkumani mukemo mitima yetu yovuile kuvuahela cikuma omo uakele nakuhandeka netu mu ngila na kutulumbunuina viuma viamu visoneka.”

33 Vakatokile ha ntsimbu ijevene vahilukile ku Yelusalema, vauanene vandongisi likumi na umo vanalikungulula na vaje vakuavo veka naua.

34 Vahandekere nguavo, “Mua vusunga vene Muene Yesu nasanguka! Nalisholola kuli Simoni!”

35 Kaha vaje vavali vambuluile vije vialingiuile mu ngila, nomu vatantekeyele nguavo nkuma ikeye Muene Yesu omo uatavuile mbolo.

Yesu alisholola kuli vandongisi vendi

(Mateu28:16-20; Mako16:14-18; Iuano20:19-23; Vilinga1:6-8)

36 Tele ntsimbu vaje vavali vakele nakuvaleka viuma evi, vuasi vuasi Yesu vavenia uemanene hakati kavo uahandekere nguendi, “Ciyulo cikale neni.”

37 Kaha vovuile liova cikuma, omuo vasikaniekerere nguavo vanamono ndumba ya muntu.

³⁸ Vuno honi uahandekela kuli vakevo nguendi, “Vikahoni munalijujukila? Omo vika muli na vimpata mu mitima yeni?”

³⁹ Taleni mavoko ange na mu viliato viange. Taleni yange vene. Njikuateni, kaha mutantekeya omuo nduma ya muntu kakele na ntsitu na vitsiha ngue evi muomono njili navio.”

⁴⁰ Uahandekela evi na kuvamuesa mavoko na viliato viendi.

⁴¹ Cipue ngoco kuva kulahelalele omuo vavuahelele cikuma na kulikomokela kaha Yesu uavehuile nguendi, “Muli na viakulia linga njilie ndi?”

⁴² Kaha vamuhanene mbazuvuila ya intsi uakuoca.

⁴³ Kaha uaitambuile na kulia ha mesho avo.

⁴⁴ Kaha uahandekela kuli vakevo nguendi, “Evi vikevio viuma vije njamilekele omo njakele neni nguange viuma viose vije vasonekele hali yange mu Lishiko lia Mosesa, na visoneka via tunanguizi va Njambi va Njambi na mu miaso viapande kulishulisisa.”

⁴⁵ Kaha uashokoluele mana avo linga vovuisise visoneka

⁴⁶ na kuhandeka kuli vakevo nguendi, “Visoneka viahandeka nguavio, Kilistu napande kuyanda kaha akasanguka hanima ya matangua atatu.”

⁴⁷ Visoneka viahandeka naua nguavio linga kualuluka na lukonekelo lua vipi vaka viambulula mu lizina liendi ku mafuti oshe, kuputukila mu Yelusalema.

⁴⁸ Yeni munapu muvakaleho ha viuma evi.

⁴⁹ Kaha yange njikatuma Cimbembesi Cakulele kuli yeni cije cakulahesele Tate. Muapande

kuvandamena mu mbonge noho mukatambula
nzili ei kuhuminina muilu.

Yesu vamutuala muilu
(Mako16:19-20; Vilinga1:9-11)

⁵⁰ Kaha uahumine navo mu mbonge uavat-
ualele kuyehi na Mbeteniya kuje uajunduile ma-
voko endi naku vakuisula.

⁵¹ Tele hali nakuvakuisula, ualisezele navo
nakumutuala muilu.

⁵² Vamushangazalele kaha vahilukile mu
Yelusalema na kuvuahelela cikuma.

⁵³ Kaha vakele ntsimbu yoshe mu njivo ya
Njambi na kusantsela Njambi.

Nkangala Bible Translation
The New Testament in the Nkangala language of
Angola: Nkangala Bible Translation (New Testament)
copyright © 2024 The Word for the World International

Language: (Nkangala)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 May 2025 from source files dated 17 May 2025

9a9c909c-dd81-59f5-8c45-51bc768de51c